จิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคม
ของ พอล โกแกง

ปริญญานิพนธ์

ของ

ธวิช วงศ์พลาย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่
พฤษภาคม 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศ๖๑๔
๕๓๑๑๗
ว.๓

จิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคม ของ พอล โกแกง

บทคัดย่อ
ของ
ธวิช วงศ์พลาย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่
พฤษภาคม 2545

ป. ๒๕๓๔

ธวิช วงศ์พลาย. (2545). ***จิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคมของ พอล โกแกง.*** ปริญญานิพนธ์ ศป.ม. (ทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ, ศาสตราจารย์ ดร. วิรุณ ตั้งเจริญ

ปริญญานิพนธ์ เรื่อง จิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคมของ พอล โกแกง มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของ พอล โกแกง ในประเด็น แนวคิด เนื้อหา รูปแบบ และกลวิธีการใช้สีน้ำมัน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ผลงานจิตรกรรมของ พอล โกแกง ที่สร้างขึ้นระหว่างที่พักอาศัย อยู่เกาะตาฮิติ โดยเฉพาะที่เป็นภาพผลงานสีน้ำมันจำนวน 16 ภาพ และนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัย มาพัฒนาเป็นผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางของผู้วิจัย

ผลของการศึกษาพบว่า

1. แนวคิด บริบทสังคมนั้น เป็นเรื่องราวของชีวิตคนที่เป็นพื้นเดิม ๆ ของชนชาวพื้นเมือง เป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ไม่ปรุงแต่ง เรียบง่าย ห่างไกลความเจริญ แนวคิดทางศิลปะและความเชื่อ ใช้ธรรมชาติเป็นสื่อในการถ่ายทอดโดยการ จัดธรรมชาติเสียใหม่ในแบบตัวเองต้องการ และนำเอาสาระสำคัญของรูปทรงและสี มาสร้างงานในรูปแบบความรู้สึกของตัวเองโดยเน้นเรื่องของสี เส้น โครงสร้างภาพ และให้ความสำคัญกับรูปทรง ภาพของโกแกงจึงเด่นในเรื่องของรูปทรง และสีสันที่ทรงพลัง

2. เนื้อหา ที่ใช้ในการสร้างภาพ เป็นเรื่องของ พิธีกรรมและความศรัทธาทางศาสนา วิถีการดำเนินชีวิต กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพักผ่อน การเล่นน้ำ การล่าสัตว์ และสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ต้นไม้ แม่น้ำ ภูเขา และสัตว์เลี้ยง มีสิ่งก่อสร้างน้อยมาก

3. รูปแบบ โครงสร้างของภาพนั้น ใช้วิธีการจัดแบบดุลยภาพสองข้างไม่เท่ากัน มากกว่าดุลยภาพแบบสองข้างเท่ากัน มิติบนพื้นภาพเกิดขึ้นจากการใช้ค่าน้ำหนักของสีที่แตกต่างกัน การจัดวางตำแหน่งที่แตกต่างกันของสิ่งต่าง ๆ ภายในภาพ รองลงมาใช้การลดทอนรายละเอียดและขนาดของสิ่งที่อยู่ไกลให้เหลือน้อยลง พร้อมกันนั้นก็ได้เน้นรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ให้เด่นชัดมากขึ้น จึงทำให้เกิดมิติบนพื้นภาพ ส่วนระนาบบนพื้นภาพนั้น เนื่องจากการลดทอนรายละเอียด ในส่วนที่พื้นราบ เช่น ผืนน้ำ พื้นทราย พื้นดิน พื้นหญ้า และอื่น ๆ ให้เป็นแผ่นเรียบระบายสีสดใส แล้วจึงตัดเส้น จึงทำให้เกิดระนาบบนพื้นภาพ

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน การระบายสีส่วนใหญ่ ใช้วิธีการระบายในขอบเขต ระบายเรียบ ระบายโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน ระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน เมื่อระบายสีถัดไปทับสีชั้นแรก ก็จะเกิดลักษณะของสีทับซ้อน แต่ไม่หนามาก จึงเป็นเพียงการซ้อนสี เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกันในภาพ กลุ่มสีที่ใช้ ใช้กลุ่มสีเย็นในส่วนของพื้นที่ใหญ่ สลับด้วยกลุ่มสีร้อนผสมผสานกัน ทำให้เกิดเป็นกลุ่มสีอุ่นขึ้นในภาพ ให้ความรู้สึกอบอุ่น สดใส ได้ลักษณะบรรยากาศของเขตร้อน

ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาค้นคว้า มาพัฒนาสร้างสรรค์เป็นงานจิตรกรรม อันประกอบด้วย เนื้อหาที่เป็นเรื่องราวของชีวิตคนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ โดยการลดทอนรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ภายในภาพเหลือเพียง เส้น สี โดยการใช้สีที่ตรงข้าม และสีใกล้เคียงกันเพื่อให้เกิดความกลมกลืนกันในภาพให้ความรู้สึกสดใส ด้วยกลวิธีระบายเรียบ และทับซ้อน จนเป็นลักษณะเฉพาะของผู้วิจัยที่สามารถนำไปพัฒนาสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมได้อีกต่อไป

จากการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนา โดยเฉพาะวิธีการระบายสีเรียบ เป็นแผ่นสีที่มีความสดใส และการทับซ้อนกันของสีอยู่ในภาพ ทำให้ได้อารมณ์ความรู้สึกเป็นแรงบันดาลใจที่จะค้นคว้าและพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดนิ่ง

OIL PAINTING IN PAUL GAUGUIN'S SOCAIL CONTENT CONCEPT

AN ABTRACT

BY

TAWICH WONGPLAI

Presented in partial fulfullment of the requirements
for the Master of Fine Art degree in Visual Art : Modern Art
at Srinakharinwirot University
May 2002

Tawich wongplai. (2002). *Oil painting in Paul Gauguin's Socail content Concept.* Master thesis, M.F.A. (Visual Art : Modern Art). Bangkok : Graduate School of Srinakharinwirot University. Advisors : Assist Prof. Prit Supasetsiri, Prof. Dr. Wiroon Tangcharoen.

Acadamic degree composition oil painting in paul Gauguin's Socail Content concept aimed to research work result of painting of paul Gauguin's on the criteria of concept, substance, form, and tactic use of oil color by study from sampling group, painting work result of Paul Gauguin's made up during residing on Tahiti island particular in 16 pictures of oil color work result and brought result from research to develop as painting work result of oil color according to guidelwes of resear cher.

Research result found That :

1. Concept of the social explaining words was the description of people life as the original base of native people as purely natural, not made up, simply, plain, far away from civilization, concept of art and belief, use of nature as media in trasmitting by reorganization of nature in his/her own way style and brought thesubstantive of shape and color to build work in the form of his/her own feeling by stressing of color, line, picture structure and signify with the shape, picture by Gauguin was thus obviously of shape concern and powerful coloring

2. Substance used in picture building was of protocal and religious profound faith, way of living, other activities such as, recreation, swimming, hunting and natural environment condition, tree, river, mountain, and pet with very few construction.

3. Forms of the picture building by use of both unequal balance forms more than both equal balance ones (Form), dimension on picture base. Derived from use of different colors weighting value, positioning of different things in the picture, seconaly used reduction of details and sizes of distant things to remain less with stressing of nearby detailed things to be more obviously to make up dimension on picture base, on the part of plane picture base due to reduction of details in plane part such as, water

level, sand surface, ground, grass surface and others to be bright coloring plane then cut the lines thus made up plane on picture base.

Tactic use of oil color, major painting, used of painting in area, plain painting with out spreading out smoothly, painting by pre – coloring, when next painting overlay the first color will make up characteristic of overlaid color but not very thick, just color overlaying to make up smoothness in the picture, color group use – use of cool color group in large area alternated with mixed bright color group to make up warm color group in the picture to give warm feeling, bright to be characterized of hot zone atmosphere

Researcher brought result from the research to develop creation as painting work included of substance that was people life concerning various activities by reduction of different thing details in the picture to remain just lines, colors by use of opposite and similar colors to make up smoothness one another in the picture given bright feeling with tactic of plain and overlaid paintings becoming charecteristic of researcher who was able to develop creation as the result of further painting work.

By study, research and development particularly for plain painting as bright coloring slab and overlaying one another in the picture to give feeling as power to continue research and development.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

จิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคม

ของ พอล โกแกง

ของ

นายธวิช วงศ์พลาย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาภรณ์ หะวานนท์)

วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. วิรุณ ตั้งเจริญ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ เย็นสบาย)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ)

ประกาศคุณูปการ

การวิจัยเพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (R&D) เป็นการแสวงหาเพื่อให้เกิดความรู้ ทั้งด้านแนวคิด เนื้อหาสาระ รูปแบบตลอดจนกระบวนการในการสร้างสรรค์แล้วนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย ไปพัฒนาเป็นผลงานจิตรกรรม ดังปรากฏอยู่ในปริญญานิพนธ์ เรื่อง จิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคมของ พอล โกแกงนี้ นับเป็นผลงานแห่งความสำเร็จที่ได้รับจากการศึกษาเรียนรู้ ด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติการ ตลอดจนประสบการณ์แห่งการพัฒนาการศึกษาค้นคว้า จากคณะศิลปะกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้โอกาสในการศึกษา

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์พิเศษ อารี สุทธิพันธุ์ ที่ให้การถ่ายทอดความรู้ ทั้งในด้านวิชาการ ด้านการปฏิบัติ ตลอดจนให้นิสัยรักการใฝ่รู้และตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งให้คำปรึกษาชี้แนะในทุก ๆ เรื่อง ที่เกี่ยวกับการศึกษามาโดยตลอด ศาสตราจารย์ ดร. วิรุณ ตั้งเจริญ ที่ได้ถ่ายทอดวิธีคิดต่าง ๆ ในหลาย ๆ ด้าน เปิดโลกทัศน์ให้กว้างเพื่อประโยชน์แก่นักศึกษาโดยตรงอันเป็นประโยชน์อย่างมาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตา ตรวจสอบแก้ไขให้คำแนะนำปรับปรุงปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ เย็นสบาย รองศาสตราจารย์ วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ และอาจารย์สุรชาติ ทิมานนท์ ที่เมตตาให้คำแนะนำในการจัดทำปริญญานิพนธ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้การอบรมสั่งสอนตลอดมา

ขอบคุณ คุณศิริศศิธร กัญโส และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่สำนักงานเลขานุการคณะศิลปกรรมศาสตร์ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเรียนตั้งแต่ต้นจนจบ อาจารย์ประชา ช่วนลิ้ม อาจารย์เมธี บุรีภักดี อาจารย์นิคม กุบแก้ว อาจารย์ชรินทร์ อินทสุวรรณ ที่คอยให้คำปรึกษาและเพื่อเรียนร่วมรุ่นทุกท่าน ที่ให้กำลังใจแก่กันและกันตลอดมา

ท้ายสุดนี้ขอขอบคุณ คุณสาคร อินนั่งแท่น ผู้ให้กำลังใจและเสียสละแรงกายแรงใจในการพิมพ์ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ตามแบบของบัณฑิตวิทยาลัยทุกประการ

ธวิช วงศ์พลาย

สารบัญ

บทที่ หน้า

1. บทนำ..... 1
   - ภูมิหลัง..... 1
   - จุดมุ่งหมายของการวิจัย..... 7
   - ความสำคัญของการวิจัย..... 7
   - ขอบเขตของการวิจัย..... 7
   - ข้อตกลงเบื้องต้น..... 9
   - คำนิยามศัพท์เฉพาะ..... 9
   - วิธีดำเนินการค้นคว้า..... 10

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 12
   - สภาพสังคมยุโรปในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19..... 12
   - ประวัติของ พอล โกแกง..... 17
   - ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของพอล โกแกง..... 24

3. การวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของพอล โกแกง..... 37
   - กลุ่มตัวอย่าง..... 37
   - การวิเคราะห์ข้อมูล..... 38
   - ผลการศึกษาวิเคราะห์ผลงาน 16 ชิ้น..... 40
   - สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวม..... 97

4. การพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน..... 99
   - สรุปผลการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน..... 133

5. สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ..... 137

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
5 (ต่อ)	จุดมุ่งหมายของการวิจัย	137
	ความสำคัญของการวิจัย	137
	ขอบเขตของการวิจัย	137
	สรุปผลการศึกษาวิจัย	139
	อภิปรายผล	142
	ข้อเสนอแนะ	143
บรรณานุกรม		144
ประวัติย่อผู้วิจัย		147

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1. Upaupa (Tahitian Dance), 1891 40
2. Ia Orana Maria (Hail,Mary), 1891 43
3. Parau na te Varua I no (Words of the Devil), 1892 47
4. Matamoe (Landscape with Peacocks), 1892 51
5. Woman with a Mango (Vahine No te Vo),1892 54
6. Vahine no te Miti (Woman by the Sea),1892 57
7. Fatata te Miti (By the Sea), 1892 60
8. Aha oe Feii ? (what! Are You Jealous?), 1892 64
9. Nave Nave Moe (Delightful Drowsiness), 1894 68
10. Mahana no AtusDay (Day of Gods.), 1894. 72
11. Te Arii Vahine (The Noble Woman), 1896. 76
12. Nave Nave Mahana (Delightful Day) 1896 80
13. O. Taiti (Nevermore). 1897. 83
14. Tow Tahitain Women with Mango Blossome,1899. 87
15. Where Do We Come From? What Are We? 90
    Where Are We Going?, 1897.
16. The Ford, or the Flight, 1901. 94
17. คนกับจักรยาน 100
18. ทางชีวิต 1 102
19. ทางชีวิต 2 104
20. วิถีชีวิต 1 106
21. วิถีชีวิต 2 109
22. วิถีชีวิต 3 112
23. นักดนตรี 1 114
24. นักดนตรี 2 117
25. นักดนตรีข้างถนน 119

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ หน้า

26. นักกีฬา 1 121
27. นักกีฬา 2 123
28. นักกีฬา 3 125
29. การละเล่นเด็กไทย 127
30. เกมส์กีฬา 1 129
31. เกมส์กีฬา 2 131

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ธรรมชาตินั้นได้สร้างสิ่งต่าง ๆ ไว้มากมาย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้รวมเรียกว่าวัตถุดิบไว้ให้แก่มนุษย์ พร้อม ๆ กันนั้นก็ได้ให้ร่างกาย พละกำลัง ทักษะความคิดแก่มนุษย์ เพื่อมนุษย์จะได้นำสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาตินี้ไปปรุงแต่ง ตามความประทับใจที่เกิดขึ้น จากความประทับใจนี้จึงเกิดเป็นแรงจูงใจ ให้เกิดความคิดที่ต้องการแสดงออก ให้สิ่งที่ประทับใจนี้เป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็นได้ กระบวนการทางความคิดจึงได้เกิดขึ้น เรียกว่ากระบวนการสร้างสรรค์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นมา พร้อมกับผลงานทางศิลปะใน รูปแบบต่าง ๆ ตามยุคสมัย ที่จะสามารถถ่ายทอดออกมาได้ในยุคนั้น ๆ ภาพผลงานจิตรกรรม จึงเป็นผลงานแขนงหนึ่งในผลงานศิลปะหลายแขนงได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นสื่อบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ไว้มากมาย ที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อในศาสนา ในสังคม และอื่น ๆ โดยเป็นไปตามความต้องการของผู้อุปการะช่วยเหลือ ซึ่งก็เป็นผู้มีอำนาจในยุคสมัยนั้น ๆ ศิลปินจึงไม่ค่อยจะมีอิสรเสรีภาพในการแสดงออกมากนัก ได้กลายเป็นความเก็บกด และต้องการจะมีเสรีภาพในการแสดงออกในแนวทางใหม่ ๆ ตามความต้องการของศิลปินเองบ้าง

ในปี ค.ศ. 1863 ฝรั่งเศสได้จัดงานนิทรรศการแสดงภาพผลงานศิลปกรรมขึ้นอย่างเป็นทางการ ได้มีศิลปินรุ่นใหม่นำเสนอผลงานในแนวทางใหม่มาร่วมแสดงด้วยเป็นจำนวนมาก แต่ก็ถูกปฏิเสธผลงานจากคณะกรรมการผู้จัดเป็นจำนวนมากเช่นกัน และหนึ่งในนั้นคือภาพ "อาหารกลางวันบนสนามหญ้า" (Uncheon on the Grass) ซึ่งเป็นภาพผู้หญิงเปลือยกาย ทว่าผู้ชายแต่งกายเรียบร้อย นับว่าเป็นผลงานที่สร้างความแปลกตา และตื่นตระหนกต่อสังคมยุคนี้เป็นอย่างมาก การถูกปฏิเสธครั้งนี้ทำให้เกิดเหตุการณ์ขัดแย้งครั้งสำคัญ ระหว่างความคิด และรูปแบบงานศิลปะอย่างใหม่และอย่างเก่าเกิดขึ้น ซึ่งเหตุการณ์ครั้งนี้นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของศิลปะสมัยใหม่ของยุโรปก็ว่าได้ เมื่อถูกปฏิเสธจากนิทรรศการครั้งนี้กลุ่มศิลปินรุ่นใหม่ดังกล่าวได้รวมกัน โดยมี โมเนท์ เรอนัวร์ พีส์ซาร์โร ซิสเลย์ เซซานน์ เดอการ์ กีล์โยมัง โมรีโซร์ จัดแสดงนิทรรศการขึ้นใหม่ ในวันที่ 15 เมษายน ถึง 15 พฤษภาคม ค.ศ. 1874 ที่ห้องภาพเนดาร์ ในกรุงปารีส การจัดนิทรรศการครั้งนี้ ก็ยังถูกนักวิจารณ์ศิลปะชื่อ เลอรัวย์เขียน วิพากษ์วิจารณ์ถากถางลงในนิตยสารชื่อ "ชาริวารี" ในบทความชื่อ "นิทรรศการของศิลปินประทับใจ" โดยนำคำว่า "ประทับใจ" มาจากชื่อผลงานจิตรกรรมของโมเนท์ ที่ชื่อ "ความประทับใจเมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น" (Impression

Sunrise) ความเคลื่อนไหวของศิลปินกลุ่มนี้ ดำเนินมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1874 จนถึงปี ค.ศ.1880 รวมแล้วพวกเขาแสดงนิทรรศการทั้งหมด 8 ครั้ง จึงยุติลงแต่มีผลพวงตามมาถึงศิลปินยุคหลัง

สงวน รอดบุญ ได้สรุปแนวความคิดของ อิมเพรสชันนิสม์ ไว้ว่า ความมุ่งหมายของศิลปินกลุ่มนี้ ต้องการจะแปลความงามของธรรมชาติด้วยการใช้ สี-แสง แสดงบรรยากาศเป็นสำคัญ เช่น ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของแสง-เงา (Shifting-light) หรือความเป็นประกายแวววาว (Scintillation) ของแสงธรรมชาติ ด้วยการไปเขียนกลางแจ้ง ตลอดจนใช้สีแบบ "Highkey" (สีเบาและสดใส) แต่ไม่ใช้เส้นกำหนดขอบเขต (Demascating Lines) (สงวน รอดบุญ. 2533 : 82)

คตินิยมทางศิลปะของกลุ่มอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism) ได้สร้างแนวคิดใหม่ ๆ ให้แก่วงการจิตรกรรมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องของสีตามหลักทฤษฎีของวิทยาศาสตร์ แต่ทว่าวิธีการมองธรรมชาติตามสายตาของจิตรกรกลุ่มนี้นั้น จิตรกรหลายคนยังมีความเห็นว่าการแสดงออกนี้เป็นเพียงแต่การนำเอาความรู้สึกประทับใจในแสง - สีที่ยังไม่สมบูรณ์ตามสภาพอันแท้จริงของธรรมชาติทั้งที่ยังมีสิ่งที่เป็นจริงอีกมาก ซึ่งพวก อิมเพรสชันนิสม์ไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร เช่น เรื่องของรูปทรง ความใกล้ไกลลึกตื้น ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาสำคัญทางจิตรกรรม ดังนั้น จึงได้มีจิตรกรบางคนในยุคนี้ปลีกตัวออกจากแนวทางพวกอิมเพรสชันนิสม์หันมาค้นคว้าแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้เกิดศิลปินกลุ่มใหม่ขึ้นในปี ค.ศ.1884 ในกรุงปารีส พวกเขาเรียกตัวเองว่า กลุ่มนีโอ-อิมเพรสชันนิสม์ (Neo-Impressionism) หรือ ดิวิชันนิสม์ (Divisionism) มีหลักการอยู่บนพื้นฐานทางทฤษฎีวิทยาศาสตร์ โดยได้กล่าวถึงแสงว่าเป็นพลังงาน และอนุภาค จากความจริงที่ว่า "แสงเป็นอนุภาค" นี่เองก่อให้เกิดความสนใจ แก่ศิลปินกลุ่ม นีโอ-อิมเพรสชันนิสม์อย่างยิ่ง ว่าตามความจริงแล้ว พวกลัทธิใหม่นี้ก็คือพวกอิมเพรสชันนิสม์นั้นเอง หากแต่พัฒนาเทคนิควิธีการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการระบายสี พวกเขานำเทคนิคการแต้มสีสะอาดบริสุทธิ์เป็นจุดลงบนภาพ นอกจากนี้ยังปฏิบัติตามทฤษฎีวิทยาศาสตร์เคร่งครัดกว่าพวกอิมเพรสชันนิสม์ และไม่นิยมวาดภาพเคลื่อนไหวอย่างพวกอิมเพรสชันนิสม์ชอบทำ

คำว่า "ศิลปะลัทธิประทับใจใหม่" นั้น นักวิจารณ์ศิลปะชื่อ เฟลิกซ์ เฟเนออง เป็นผู้ใช้เป็นครั้งแรก ถึงแม้ว่าเซอราท์ผู้มีบทบาทนำจะชื่นชมกับคำว่า "ศิลปะลัทธิประกายแสง" ก็ตาม แต่ยังมีการเรียก ศิลปะในลักษณะนี้ว่า "ศิลปะลัทธิอนุภาคสี" หรือ "ศิลปะลัทธิประสานจุดสี" โดยพิจารณาจากสภาพการระบายสี เป็นอนุภาคหรือจุด ซึ่งเป็นผลมาจากความเชื่อทางฟิสิกส์ ที่เชื่อว่าแสง คือ อนุภาค ทว่าคนทั่วไปยอมรับและนิยมใช้คำว่า ศิลปะลัทธิประทับใจใหม่มากกว่า

กำจร สุนพงษ์ศรี ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้นำและให้กำเนิดคตินิยมในลัทธินี้ คือ จอร์ซส์ เซอราท์ (George Seurat) แม็กซิมิเลียน ลูซ (Maximilan Luce) อังรี เอ็ดมองด์ กรอส (Henry Edmond Gross) (กำจร สุนพงษ์ศรี . 2528 : 41)

ศิลปะลัทธิประทับใจใหม่นี้ ได้แสดงผลงานต่อสาธารณชนเป็นครั้งแรกในสถานแสดงภาพ ซาลง เดส์ ซังเดปองดองส์ (Salon des Artiste Independents) ณ กรุงปารีส เมื่อปี ค.ศ.1884 เป็นผลงานของเซอราท์ ชื่อ The Bathers at Asnieres และได้เปิดแสดงผลงานของกลุ่มอย่างแท้จริงในปี ค.ศ.1886 (ปีเดียวกับพวกอิมเพรสชันนิสม์ได้แสดงเป็นครั้งสุดท้าย หลังจากนั้นกลุ่มนี้ก็สลายตัวไป) ความเคลื่อนไหวของลัทธินีโอ-อิมเพรสชันนิสม์ ปรากฏอยู่ได้เพียง 7 ปี ก็หยุดชะงักลง เพราะไม่มีผู้สืบต่อแนวคิดอย่างจริงจัง

อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีช่วงอายุการปฏิบัติงานสั้นๆ แต่คตินิยมของลัทธินีโอ-อิมเพรสชันนิสม์ก็ได้แสดงให้เห็นจุดประสงค์หลายอย่าง เช่น พยายามแสวงหาผลลัพธ์ใหม่ โดยใช้ทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ ซึ่ง เชฟเริล ได้ค้นคว้าไว้แล้ว พวกเขายังศึกษาแสงอาทิตย์ (Spectrum Primary)ของ มิเชล เออเจล เฮล์มโฮลซ์ นักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน ผู้ค้นคว้าทฤษฎีในการรับรู้เรื่องสี และเสียงจากคลื่นสี และเสียง นอกจากนั้นก็มีทฤษฎีของอ๊อกเดน รูด ผู้พิสูจน์ให้เห็นการผสมสี ในดวงตาว่าจะเกิดผลให้ความสว่างสดใสยิ่งการการผสมสีบนจานสี

ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ขณะที่ศิลปะลัทธินีโอ – อิมเพรสชันนิสม์กำลังมีบทบาทอยู่ในฝรั่งเศสนั้น ก็มีศิลปินอีกกลุ่มหนึ่ง ได้มีปฏิกิริยาต่อต้านลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ และศิลปะลัทธินีโอ-อิมเพรสชันนิสม์ในเรื่องการกำจัดพื้นผิว และระนาบบนพื้นภาพ แต่เขาก็ได้รับอิทธิพล ความสดใสของแสง - สี และอิสระภาพทางด้านเนื้อหาจากทั้งสองลัทธิที่กล่าวมาทำให้ศิลปินกลุ่มนี้หันมาศึกษาคุณสมบัติของสี ให้ความสำคัญกับรูปทรงของวัตถุ ความสำคัญของเนื้อหา รวมทั้งแสดงความรู้สึกสัมผัสบนพื้นภาพ เฉพาะตัวอย่างเด่นชัด อันเป็นการให้ความสำคัญกับปัจเจกภาพของศิลปินมากขึ้น ศิลปินพยายามแสดงรูปทรงที่มีเนื้อหาสาระ มีเรื่องราวมากมาย แต่ก็ไม่ยอมหันกลับไปสู่ศิลปะแบบหลักวิชา (Academic art) ในอดีต พวกเขามีการทำงาน และการเคลื่อนไหวระหว่างปี ค.ศ.1880 – 1905 โดยที่แต่ละคนต่างก็ไปทำงานตามความคิดความเชื่อมั่นของตนไม่มีความสัมพันธ์ หรือจัดเป็นกลุ่มเป็นหมู่เป็นเหล่า ดังพวกอิมเพรสชันนิสม์ได้เคยกระทำ ศิลปินแต่ละคนต่างมีอิสระในความคิด ความเชื่อ และมีกระบวนแบบที่ค่อนข้างจะเฉพาะตัว และต่อมาศิลปินกลุ่มนี้ก็ได้แสดงผลงานทางศิลปะของพวกเขา โดยจัดแสดงนิทรรศการขึ้นที่ กราฟตันแกเลอรี ในกรุงลอนดอน ปี ค.ศ.1910 โดยมีศิลปินที่ร่วมแสดงผลงานมากมายหลายคน เช่น ฟานโกะ โกแกง เซซานน์ เซอราท์ มาติสส์ ปิคาสโซ การแสดงนิทรรศการครั้งนี้ นักวิจารณ์

ศิลปะชาวอังกฤษผู้มีชื่อเสียงชื่อ โรเจอร์ ฟราย (Fry. 1866-1934) และไคร์ฟ เบลล์ (Bell. 1881 - 1964) ได้ร่วมกันคิดตั้งขึ้น โดยให้ชื่อว่า "การแสดงผลงานของมาเนท์ และกลุ่มโพสต์ อิมเพรสชันนิสม์" ไคร์ฟ เบลล์ ได้เขียนบทนำวิจารณ์ว่า "กลุ่มโพสต์อิมเพรสชันนิสม์สร้างงานให้ดูง่ายขึ้นด้วยการละทิ้งส่วนละเอียดต่าง ๆ เพ่งเล็งเห็นสิ่งที่สำคัญกว่าคือ ความสำคัญของ รูปทรง" และโรเจอร์ ฟราย ให้เหตุผลว่า " ศิลปินกลุ่มนี้ไม่ยอมรับความเชื่อที่ว่า การจัดวางจะต้องให้มีรายละเอียด หรือการเลียนแบบ แต่พยายามสร้างรูปทรงขึ้นใหม่ โดยที่รูปทรงใหม่นั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อชีวิตจริงของมัน ได้มีการลดทอนรูปทรงให้ง่ายขึ้น เพิ่มลักษณะของพื้นผิว และส่วนประกอบอื่นๆ ภาพทุกภาพแทนที่จะบอกผู้ดูได้ว่าเป็นภาพอะไร อยู่ที่ไหน กลับคล้ายกับการกระตุ้นผู้ดูว่ารู้สึกอย่างไร ประดุจดังเรามีความรู้สึกตามเสียงดนตรีมากกว่าจะมีความเข้าใจเหมือนดูรูปถ่าย" (กำจร สุนพงษ์ศรี. 2528 : 47)

ศิลปินกลุ่มโพสต์อิมเพรสชันนิสม์นี้ประกอบขึ้นด้วย

พอล เซซานน์ (Paul Cezanne) ค.ศ.1839 - 1906

วินเซนต์ ฟาน โกะ (Vincent van Gogh) ค.ศ.1853 - 1890

พอล โกแกง (Paul Gauguin) ค.ศ.1848 - 1903

แต่อาจจะมีนักวิชาการบางท่านรวมเอา ทูลูส - โลเทรค เซอราท์ และบอนนาร์ รวมไว้ด้วย

พอล เซซานน์นั้นเป็นชาวฝรั่งเศส เคยศึกษากฎหมายและศึกษาศิลปะที่สถาบันศิลปะเดสซัง เดินทางเข้ากรุงปารีส ในปี ค.ศ.1861 เพื่อการเป็นศิลปิน แล้วก็เริ่มสร้างสรรค์งานศิลปะผลงานจิตรกรรมของ เซซานน์นั้น เป็นการนำเสนอความจริงและพื้นภาพอย่างใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาระนาบสองมิติบนพื้นภาพ คุณสมบัติของวัตถุ และโครงสร้างง่าย ๆ ของรูปทรง เซซานน์นั้นเสนอภาพสัจนิยมอย่างใหม่ด้วยการแสดงโครงสร้างของธรรมชาติมากกว่าการเลียนแบบธรรมชาติ เป็นการสำรวจตรวจสอบธรรมชาติ หรือความจริง และสร้างสรรค์ธรรมชาติขึ้นใหม่บนพื้นภาพ อย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยไม่ใส่ใจความรู้สึก และแสง – สี อย่างศิลปะลัทธิประทับใจ ขณะที่ วินเซนต์ ฟาน โกะ นั้นเป็นชาวดัทช์เมื่ออายุ 16 ปี เขาเคยทำงานอยู่ในแกเลอรีศิลปะกับลุงซึ่งเป็นเจ้าของบริษัท และด้วยสภาพแวดล้อมเช่นนั้นทำให้ฟานโกะได้รับการหล่อหลอมรสนิยมทางศิลปะเป็นอย่างมาก ฟาน โกะนั้นเคยศึกษาอยู่กับศิลปินชื่อ โมฟ ในกรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ ในช่วงปี ค.ศ.1882 อีก 4 ปีต่อมาเขาก็ได้มาใช้ชีวิตอยู่ในกรุงปารีส พบกับเดอกาส์ เซอราท์ ซิยัค โกแกง เริ่มรับความคิดจาก ศิลปะลัทธิประทับใจ และภาพพิมพ์จากญี่ปุ่น ฟาน โกะได้สร้างผลงานจิตรกรรมไว้อย่างมากมาย เรื่องราวในภาพของเขานั้น เริ่มจากภาพชีวิตคนยากไร้สะท้อนความเก็บกดด้วยสีคล้ำหนักแน่น เช่น ภาพคนกินมันฝรั่ง หลังจากนั้นก็พัฒนาไปสู่การ

ใช้รอยพู่กันที่รุนแรง พื้นผิวหยาบหนักแน่น สีสด มิติเส้นทัศนียภาพลึกกินใจ สะท้อนจิตวิญญาณและความ เจ็บร้าวลึกของศิลปินอย่างเด่นชัดเช่นภาพ ราตรีประดับดาว ภาพห้องนอนที่ อาลส์ ภาพเหมือนตัวเอง

พอล โกแกง เป็นศิลปินชาวฝรั่งเศส เกิดในกรุงปารีส โกแกงเริ่มต้นจากการสะสมภาพเขียนศิลปะลัทธิประทับใจ พร้อมทั้งเรียนรู้และฝึกฝนเขียนภาพด้วยตัวของเขาเอง
กำจร สุนพงษ์ศรี กล่าวถึง พอล โกแกงว่า

> โกแกงมีความสนใจในศิลปะของพวกอนารยะ ของพวกประชาชนสามัญธรรมดา เขามีความเชื่อว่าจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมยุโรปมาจากศาสนานิยาย จากนิทานพื้นบ้าน เพราะฉะนั้น เขาอาจสร้างศิลปกรรมใหม่ขึ้นมาได้ โดยศึกษาความคิดของพวกอานารยะ ดังนั้น จึงศึกษาพวกเครื่องปั้นดินเผาของชาวตะวันออก ชาวอินเดียนแดงเผ่าแอสเต็ค ซึ่งต่างได้แสดงความรู้สึกออกราวกับเรื่องราวในนวนิยาย อันลึกลับ มีการสร้างรูปทรงที่ผิดแปลกไปจากธรรมชาติ โดยแสดงมาในรูปทรงที่ผันแปรไปตามความต้องการของตน "โกแกงกล่าวว่า ศิลปะกรีกนั้นเป็นศิลปะที่มีรูปทรงผิด ๆ เลวเป็นที่สุด แต่ก็ยังพอมีความงาม" เขาได้นำรูปทรงต่าง ๆ ของศิลปะอนารยะมาพัฒนาให้ปรากฏในผลงานมาก
> (กำจร สุนพงษ์ศรี. 2528 : 59 - 60)

กิติมา อมรทัต ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับ พอล โกแกง ว่า

> การที่จะแสดงข้อวินิจฉัยเอาเองเกี่ยวกับโกแกงนั้นเป็นเรื่องยาก ไม่มีใครสงสัยความลึกซึ้งในเรื่องอารมณ์ความรู้สึกของเขาโดยเฉพาะในเรื่องสีสันแหลมคมน่าชม เขายังรู้อีกด้วยว่าเขาต้องการจะประสบความสำเร็จอันใดบ้างในการเขียนภาพ และกำลังใจของเขากล้าแข็ง ความสามารถทางปัญญาของเขามีไม่ง่ายนัก เขาสารภาพไว้ในสมุดบันทึกของเขาว่า "ไม่ว่าข้าพเจ้าจะไปที่ไหนข้าพเจ้าก็มักต้องการเวลาพินิจพิจารณาสักระยะหนึ่งก่อน เพื่อจะได้เรียนรู้ถึงธาตุแท้ของพืชพันธุ์ และต้นไม้หรือพูด สั้น ๆ ว่ารู้จักธรรมชาติทั้งหลาย ซึ่งไม่ยอมให้เราเข้าใจ หรือยอมสยบแก่เราเลย "แต่นั้นเป็นทัศนคติอันถูกต้องของจิตรกรที่อยู่หน้าธรรมชาติ เขากล่าวต่ออีกว่า "ธรรมชาติคือครู แต่ผู้เดียวของเขาและก็เป็นความจริงในแง่ที่ว่าเขาไม่มีครูในทางด้านหลักวิชาเลย เพียงแต่หยิบวัตถุดิบขึ้นมาจากแหล่งธรรมชาตินั้น" การออกแบบภาพเป็นพรสวรรค์จากจินตนาการของเขา ภาพเขียนของเขามีบางอย่างที่ดูเป็นเด็ก ๆ เขียน แต่นั่นแหละคือแก่นแท้ของมัน แต่ผลสำเร็จของภาพนั้นมีมากเกินระดับแนวคิดของเด็ก ๆ เขาเป็นคน เรียบ ๆ ง่าย ๆ แต่ก็ลึกซึ้ง ด้วยมีความเข้าใจอันลุ่มลึกในเรื่องของชีวิต ซึ่งเกิดจากการระคนปนกันยุ่งเหยิงระหว่างอารมณ์รู้สึก ประสบการณ์ มิได้มีสิ่งใดเกี่ยวกับวัฒนธรรม หรือความสามารถทางพุทธิปัญญาเลย (กิติมา อมรทัต. 2530 : 302 - 304)

วิรุณ ตั้งเจริญ ได้กล่าวถึงผลงานจิตรกรรมของ พอล โกแกง ว่าผลงานจิตรกรรมของ โกแกง ส่วนใหญ่ได้สะท้อนธรรมชาติ และชีวิตอันบริสุทธิ์งดงาม ของชนพื้นเมืองหลายชิ้นได้แสดงสัญลักษณ์ในทางศาสนา และความเชื่อไว้ด้วย ภาพเขียนของเขาเต็มไปด้วยสีสัน พื้นภาพให้ความรู้สึกแบนราบ จัดองค์ประกอบแบบตกแต่ง พื้นสีที่กว้างให้สีชมพู น้ำเงินใส เหลือง แดง อย่างสดใสงดงามมาก (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2535 : 25) นอกจากนี้ อารี สุทธิพันธุ์ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ โกแกง ไว้ดังนี้

> โกแกง ได้สร้างสิ่งใหม่ขึ้นในภาพ ทางด้านวิธีการ และรูปทรง ได้แก่ การใช้สีแท้ ๆ เช่น สีแดง สีส้ม สีเขียว การลดรายละเอียดของรูปทรง คน กิ่งไม้ รอยผ้า ฯลฯ โดยให้เหลือปรากฏเพียงส่วนสำคัญ ๆ เป็นเงาแผ่น รู้สึกแบนเท่านั้น ยิ่งกว่านั้นยังแสดงให้เห็นว่า เป็นสิทธิเสรีภาพ ของศิลปินที่จะดัดแปลงธรรมชาติเสียใหม่ พอสรุปเป็น ข้อ ๆ ได้ว่า
>
> 1. ลักษณะของสีสดใสรุนแรง ใช้สีแท้ต่างน้ำหนัก ก่อให้เกิดความกลมกลืนกันในภาพ บางคล้ายพรม
> 2. ลักษณะรูปร่างชัดเจน มีท่าทางง่าย มีลักษณะพริมิทิพ (Primitive) แอบแฝงอยู่
> 3. เรื่องราวส่วนใหญ่เป็นเรื่องนอกประเทศ (Exotic theme)
> 4. แสดงความรู้สึกของตนเองด้วยสี และรูปร่างที่ง่าย จนได้ถือว่าผู้ริเริ่มแนวคิด (Synthetism และ Symbolism)
> 5. ผลงานจัดอยู่ในลักษณะของ Post Impressionismt เพราะยังรักษารูปร่าง และสีของวัตถุประกอบกับจินตนาการของผู้เขียน (อารี สุทธิพันธุ์. 2528 : 191)

ชะวัชชัย ภาติณธุ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับงานจิตรกรรมของ พอล โกแกงไว้ว่า ภาพเขียนของโกแกงนั้น ใช้สีรุนแรงห้าวหาญ และสดใส ในเวลาเดียวกันเต็มไปด้วยความสงบ ที่สำคัญ แม้นใช้สีรุนแรงก็ทำให้เกิดความกลมกลืนได้ เป็นอย่างดี และความกลมกลืนที่เป็นสากลนั้น จะต้องมีความขัดแย้งกัน แต่ความขัดแย้งที่ไร้ปรปักษ์ (ชะวัชชัย ภาติณธุ. 2532 : 179)

พอล โกแกง เป็นหนึ่งในศิลปินกลุ่มศิลปะลัทธิประทับใจยุคหลัง ที่สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเรื่องราววิถีชีวิตคนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สร้างความสอดคล้องรูปแบบใหม่ของศิลปะและชีวิตให้ปรากฏออกมาตามจินตนาการ อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้เกิดรูปแบบศิลปะ และหลักความคิดในการสร้างงานที่ค้านกับหลักการเขียนภาพจากธรรมชาติ ที่ศิลปินลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ ทำกันโดยสิ้นเชิง เป็นรูปแบบที่มีความหมายใหญ่หลวง ในขบวนการเปลี่ยนแปลงศิลปะในยุโรป รูปแบบอย่างใหม่ของโกแกง ซึ่งในที่สุดเรียกกันว่า “Synthetism หรือ Pictorial Symbolism”

นี้สืบทอดต่อไปในหมู่จิตรกรรุ่นหลัง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันต่อมาในนาม "The Nabis" และมีส่วนสร้างลักษณะบางอย่างให้กับศิลปะอาร์ต นูโว (Art Nouveau) ในศตวรรษที่ 20 เขาคือสายสำคัญสายหนึ่งของศิลปะในแบบอุดมคติ

อย่างไรก็ดีการศึกษาวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของพอล โกแกง ยังมิได้มีการศึกษาวิเคราะห์ หรือทำวิจัยการอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการสร้างงานจิตรกรรมสีน้ำมันสะท้อนสังคมของพอล โกแกง เป็นอย่างยิ่ง

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันสะท้อนสังคมของพอล โกแกง ในประเด็น แนวคิด เนื้อหา รูปแบบ และกลวิธีการใช้สีน้ำมัน

2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิจัยมาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสะท้อนสังคมโดยใช้บริบทสังคมของไทย

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงที่มาของแนวคิด เนื้อหา รูปแบบ และกลวิธีการใช้สีน้ำมันสร้างงานจิตรกรรมของพอล โกแกง

2. สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษา มาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมในแบบของผู้วิจัยเอง

3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ และการศึกษาศิลปะในระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาวิเคราะห์กระบวนการ การสร้างงานจิตรกรรมสีน้ำมันสะท้อนสังคมของพอล โกแกง ในประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 แนวคิด

1.2 เนื้อหา

1.3 รูปแบบ

1.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

2. การศึกษาวิเคราะห์ ผลงานของพอล โกแกง ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย และขอบเขตของการวิจัยจำนวน 16 ภาพ ได้แก่

2.1 Upaupa (Tahitian Dance), 1891. oil on canvas, 73x92 cm.

2.2 Ia Orana Maria (Hail,Mary), 1891. oil on canvas, 113.7x87.7 cm.

2.3 Parau na te Varua I no (Words of the Devil), 1892.
oil on canvas, 91.5x70 cm.

2.4 Matamoe (Landscape with Peacocks), 1892.
oil on canvas, 115x86 cm.

2.5 Woman with a Mango (Vahine No te Vo),1892.
oil on canvas, 72.7x44.5 cm.

2.6 Vahine no te Miti (Woman by the Sea),1892.
oil on canvas, 93x74.5 cm.

2.7 Fatata te Miti (By the Sea), 1892. oil on canvas, 68x92 cm.

2.8 Aha oe Feii ? (what! Are You Jealous?), 1892.
oil on canvas, 66x89 cm.

2.9 Nave Nave Moe (Delightful Drowsiness), 1894.
oil on canvas, 73x98 cm.

2.10 Mahana no AtusDay (Day of Gods.), 1894.
oil on canvas, 66x87 cm.

2.11 Te Arii Vahine (The Noble Woman), 1896.
oil on canvas,97x130 cm.

2.12 Nave Nave Mahana (Delightful Day) 1896
oil on canvas 94x130 cm.

2.13 O. Taiti (Nevermore). 1897.oil on canvas, 60.5x116cm.

2.14 Tow Tahitain Women with Mango Blossome,1899.
oil on canvas, 97x72 cm.

2.15 Where Do We Come From? What Are We? Where Are We Going?,
1897.oil on canvas, 130.1x374.6 cm.

2.16 The Ford, or the Flight, 1901. oil on canvas, 76x95 cm.

3. ผลที่ได้จากการศึกษากระบวนการ การสร้างงานจิตรกรรมของพอล โกแกง นั้น ผู้วิจัยจะนำมาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันบนแผ่นระนาบผืนผ้าใบในรูปแบบของผู้วิจัยต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาผลงานจิตรกรรมของพอล โกแกง ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือศิลปะรวบรวมผลงานของ พอล โกแกง จำนวน 3 เล่ม ดังนี้ 1. Prather, Marla and Stuckey Charles F. (1994) Paul **Gauguin 1848-1903** Chaina : Leefung – Asco Printers. 2. Walther, Ingo F. (1993). **Paul Gauguin 1848-1903** Colone : Druckhaus Cramer Gmbh , 3. Howard, Michael (1992) **Paul Gauguin** London : Dorling Kindersley ซึ่งเป็นหนังสือจากต่างประเทศที่มีอยู่ในประเทศไทย อันเป็นเพียงข้อมูลชั้นรอง (secondary data) แต่ก็เชื่อว่าน่าจะเป็นภาพที่มีความใกล้เคียงกับผลงานจริงมากที่สุด

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

แนวคิด หมายถึง จุดมุ่งหมายที่ศิลปินต้องการนำเสนอลงไปในผลงานเช่น เนื้อหา รูปแบบ การจัดโครงสร้างภาพ กลวิธีการระบายสี เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการนำเสนอได้

เนื้อหา หมายถึง เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากวิถีการดำรงของคนในสังคม เช่น ประเพณี วัฒนธรรมความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา สิ่งเหล่านี้เป็นวัตถุดิบที่ศิลปินได้หยิบยกมาเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยอาศัยกระบวนการสร้างสรรค์ และกลวิธีทางศิลปะเพื่อให้บรรลุถึงเรื่องราวต่าง ๆ ได้

รูปแบบ หมายถึง ลักษณะบ่งชี้ให้มองเห็นถึงการแสดงออก หรือถ่ายทอดความคิดของศิลปิน ให้เป็นรูปที่มองเห็นได้โดยการใช้โครงสร้างทางทัศนศิลป์ เป็นสื่อในการแสดงออก เช่น การจัดภาพ กลวิธีการระบายสีด้วยวิธีการต่าง ๆ การถ่ายทอดรูปแบบเหมือนธรรมชาติ หรือการลดทอนรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ออกไป เหลือไว้เพียงส่วนที่เป็นสาระสำคัญเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

กลวิธีการใช้สีน้ำมัน หมายถึง กลวิธี และกระบวนการต่าง ๆ ในการปฏิบัติการการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยวัสดุสีน้ำมัน ในผลงานจิตรกรรม เช่น การผสมสีด้วย Liquin, Oleopasto หรือ Linseed Oil การระบายสีด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ระบายสีในขอบเขต ระบายสีเรียบ ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน ระบายสีหนาทับซ้อน ด้วยการใช้พู่กัน แปรงหรือเกรียง เป็นต้น

จิตรกรรมสีน้ำมันสะท้อนสังคม หมายถึง งานจิตรกรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นมาโดยการนำเอาเหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมาสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่ผูกพันธ์อยู่กับประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนา และความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของกลุ่มสังคมนั้น ๆ

วิธีดำเนินการค้นคว้า

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ พอล โกแกง และการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม จากเอกสารต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูล อาทิ

1.1 หอสมุดแห่งชาติ

1.2 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.3 เอกสารและตำราศิลปะที่เขียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิในประเทศไทย

1.4 เอกสารและตำราที่เกี่ยวกับ พอล โกแกง

2. ศึกษาเกณฑ์ที่จะใช้วิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันสะท้อนสังคม ของ พอล โกแกง จากเอกสาร และการสัมภาษณ์นักวิชาการต่าง ๆ

2.1 แนวคิด

2.1.1 บริบทสังคม

2.1.2 แนวคิดทางศิลปะ

2.2 เนื้อหา

2.2.1 พิธีกรรม และความศรัทธาทางศาสนา

2.2.2 การดำเนินชีวิต

2.2.3 สภาพแวดล้อม

2.2.3 กิจกรรมการพักผ่อน

2.3 รูปแบบ

2.3.1 โครงสร้างของภาพ

2.3.2 ระนาบบนพื้นภาพ

2.3.3 มิติบนพื้นภาพ

2.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

2.4.1 ระบายสีทับซ้อน

2.4.2 ระบายสีในขอบเขต

2.4.3 ระบายสีเรียบ

2.4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

2.4.5 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

3. นำผลที่ได้จากการศึกษา มาพัฒนา สร้างสรรค์งานจิตรกรรมสีน้ำมันสะท้อนสังคมตามแนวของผู้วิจัยเอง

4. สรุปเรียบเรียงรายงานผลงาน ของการศึกษาจิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคม ของ พอล โกแกง และการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวของผู้วิจัย

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้แยกประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สภาพสังคมยุโรป ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19
2. ประวัติของ พอล โกแกง
   2.1 ประวัติทั่วไป เกี่ยวกับ พอล โกแกง
   2.2 ลำดับเหตุการณ์ในช่วงชีวิตของ พอล โกแกง ตั้งแต่ ค.ศ. 1848-1903
3. แนวคิดในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมของ พอล โกแกง
4. เนื้อหา ที่ปรากฏในผลงานจิตรกรรมของ พอล โกแกง
5. รูปแบบ ที่ปรากฏในผลงานจิตรกรรม ของ พอล โกแกง
6. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ที่พอล โกแกง ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม

1. สภาพสังคมยุโรปในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19

นักวิชาการหลายท่านเชื่อว่า ความวุ่นวายทางการเมืองของสังคมยุโรปในช่วงครึ่งแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 19 นั้น เป็นผลมาจากความปั่นป่วนทางเศรษฐกิจ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของยุโรป จากกสิกรรม เป็นอุตสาหกรรม การเปลี่ยนแปลงนี้ปรากฏขึ้นในช่วงระยะเวลาตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 18 โดยเริ่มในประเทศอังกฤษก่อน และค่อย ๆ ขยายไปยังประเทศในยุโรปจนถึงปลายศตวรรษที่ 19 ประเทศส่วนใหญ่ในยุโรปจึงกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม ระยะของการเปลี่ยนแปลงซึ่งเรียกว่าการปฏิวัติอุตสาหกรรมนี้ ได้มีการประดิษฐ์เครื่องมือ เครื่องจักรหลายอย่าง นำมาใช้ในอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การทำเหมืองแร่ การสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง อันเป็นผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลง วิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ และวิธีดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น การปรับปรุงคมนาคมขนส่งให้สะดวกรวดเร็วขึ้น ทำให้มนุษย์สามารถเดินทางติดต่อกันได้ และโลกดูจะเล็กลงกว่าเดิม การที่คนเป็นจำนวนมาก ได้ทำงานตามโรงงาน ทำให้บริเวณที่มีเครื่องจักรกลมีคนอยู่กันอย่างหนาแน่น นอกจากนี้ยังยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ ทำให้ชีวิตน่าอยู่และสะดวกสบายขึ้นถือได้ว่าการปฏิวัติอุตสาหกรรมนี้มีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อสภาพทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ

โดยเฉพาะประเทศในยุโรปตะวันตก และอเมริกาเหนือ ยังได้ส่งผลไปถึงประเทศในโลกตะวันออกอีกด้วยแต่ในขณะเดียวกันความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมก็ทำให้ ชนชั้นกลางซึ่งเป็นเจ้าของโรงงาน และเครื่องจักรกลได้รับผลประโยชน์จากเครื่องจักรกลที่ค้นพบใหม่ ๆ ขยับฐานะขึ้นอย่างรวดเร็ว กลายเป็นผู้มีทรัพย์ และอำนาจ การได้อำนาจของชนชั้นกลางทำให้สถานะของตนเองอยู่เหนือกว่าชนชั้นสูงและชนชั้นที่ต่ำกว่ามากเกิดความไม่เสมอภาคระหว่างชนชั้นปรากฏขึ้นอย่างชัดเจน และได้ ส่งผลกระทบต่อด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านปัญญาความคิด ด้านการเติบโตของยุคสมัยของมวลชน และด้านการสร้างสรรค์ทางศิลปะด้วย

สุวิมล รุ่งเจริญ ได้สรุปไว้ว่า

ศิลปะโรแมนติก (Romanticism) เริ่มในปลายศตวรรษที่ 18 และมีความสำคัญในศตวรรษที่ 19 ขบวนการโรแมนติก เป็นปฏิกิริยาต่อต้าน ทัศนคติแบบกรีกโรมัน โดยเฉพาะในเรื่องของความมีเหตุผล หรือความสมบูรณ์แห่งรูปลักษณ์ แต่แสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก และการแสดงออกที่เสรีและเป็นไปโดยธรรมชาติ ทัศนศิลป์โรแมนติก เริ่มเติบโตขึ้นในฝรั่งเศสในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 หลังสมัยนโปเลียนเป็นต้นมา การปฏิวัติและการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในยุโรปอย่างรวดเร็ว ทำให้ศิลปินเห็นว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องรักษาอุดมคติ หรือค่านิยมดั้งเดิมอีกต่อไป ศิลปินจึงเริ่มแสวงหาแนวทางใหม่ ในการสร้างสรรค์ศิลปะ อูยีน เดอลาครัวซ์ (Eugene Delacroix) ค.ศ. 1789-1863 ชาวฝรั่งเศส เติบโตในบรรยากาศของความรุนแรงจากการปฏิวัติเขานิยมวาดรูปที่แสดงความยิ่งใหญ่ในการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของปวงชน และรูปที่ได้รับความบันดาลใจมาจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ แสดงอารมณ์ความรู้สึกอย่างเต็มที่ ไม่เคร่งครัดเรียบง่าย อยู่ในกฎเกณฑ์เหมือนมิเคลันเจโล แต่คล้ายคลึงกับรูปของรูเบนส์ในสมัยบาโรคมากกว่า การใช้สีและการระบายสี ไม่ปราณีตดังเช่นแต่ก่อน นอกจากนี้ก็ยังมีศิลปินในยุโรปอีกหลายคน ที่นิยมวาดรูปในทำนองเดียวกัน สะท้อนเหตุการณ์ทางด้านการเมืองของยุคสมัย เช่น ฟรานซิส โกยา (Francis Goya ค.ศ. 1746-1828) ธีโอดอร์ เจริโกต์ (Theodore Gericault ค.ศ. 1791-1824) เป็นต้น ส่วนศิลปินชาวอังกฤษนั้น ส่วนใหญ่นิยมวาดรูปทิวทัศน์ธรรมชาติ ชนบทที่ยังงดงาม ส่วนหนึ่งอาจเป็นการแสดงให้เห็นความบริสุทธิ์ สงบ งดงามของธรรมชาติ เช่น จอห์น คอนสเตเบิล (John Constable ค.ศ. 1776-1837) แต่บางครั้งก็อาจเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมอันเนื่องมาจากการปฏิวัติ อุตสาหกรรม เช่น เทอเนอร์ (J.M.W. Turner ค.ศ. 1775-1851) แต่ถึงอย่างไรก็ดียังมีศิลปินชาวยุโรปบางคน ที่นิยมวาดรูปทิวทัศน์ และธรรมชาติเช่นกัน อาทิ คามิลล์ โคโรต์ (Camille Corot ค.ศ. 1796-1875) เป็นชาวฝรั่งเศส

ผลการปฏิวัติอุตสาหกรรม ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายทุก ๆด้าน การดำรงชีวิตเปลี่ยนไป ทำให้ศิลปินบางกลุ่มหันเหทัศนคติของตนที่เคยมีต่อศิลปะแบบนีโอคลาสสิค หรือโรแมนติก ไปให้ความสนใจกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวันในสังคมมากขึ้น ศิลปินพวกนี้สร้างลัทธิขึ้นมาใหม่เรียกว่า สัจนิยม หรือ เรียลลิสม์ (Realism) ซึ่งเกิดขึ้นในกรุงปารีส เมืองศูนย์กลางที่สำคัญในด้านศิลปะในยุโรป สมัยนั้นมีนักประพันธ์ที่มีชื่อได้แก่ โบเดอร์แลร์ (Baudelaire) และชาร์ลส์ ดิคเกนส์ (Charles Dickens) ได้ประพันธ์หนังสือหลายเล่มที่มีเนื้อเรื่องไปเสียดสีสังคมของชนชั้นกลาง และเน้นความทุกข์ของชาวนาและกรรมกรในประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส โบเดอแลร์ เป็นเพื่อสนิทกับกลุ่มเรียลิสม์ผู้หนึ่งชื่อ กุสตาฟ กูร์เบต์ (Gustave Courbet ค.ศ. 1819-77) ในปี ค.ศ. 1848 และ 1871 กูร์เบต์ได้ร่วมในการ ปฏิวัติในกรุงปารีสจนต้องถูกจำคุกและในที่สุดก็ถูกเนรเทศ ภาพจิตรกรรมที่มีชื่อว่า "กรรมกรทุบหิน" (Stone-breakers) ได้สะท้อนให้เห็นถึงความยากลำบากของชนชั้นกรรมาชีพ ต้องการให้ผู้ดูได้รับรู้ถึงสภาพความเป็นจริงทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ที่ต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดในสมัยปฏิวัติอุตสาหกรรม
(สุวิมล รุ่งเจริญ . 2540 : 151 - 166)

ในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ได้เจริญรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วเป็นผลให้เกิดแนวความคิดใหม่ ๆ มากมาย เป็นต้นว่า ทฤษฎีของ ดาร์วิน ในหนังสือ Origin of Spicies ซึ่งเป็นการมองมนุษย์ในแง่ที่เป็นสัตว์ที่ต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอด ในโลกที่เต็มไปด้วยความน่ากลัว มีแต่การแก่งแย่งชิงดีกันอยู่ตลอดเวลา สิ่งสำคัญในการแสวงหาทางออกใหม่คือ อิสรภาพ และเสรีภาพ ซึ่งทำให้เกิดลัทธิปัจเจกนิยม (Individualism) ขึ้นฉะนั้นศิลปินจึงต้องการที่ดำรงชีพด้วยตนเอง โดยไม่มีข้อผูกพันหรือรองรับคำสั่งในการทำงานเหมือนดังแต่ก่อน

กำจร สุนพงษ์ศรี กล่าวถึงการสร้างงานศิลปะของมาเนท์ซึ่งเป็นจิตรกรในช่วงนี้ไว้ว่า

มาเนท์ (Edouard Manet ค.ศ. 1832-1883) เป็นจิตรกรที่สนในการวาดภาพ นอกสถานที่ไม่นิยมวาดภาพในห้องเหมือนดังแต่ก่อน และได้วาดภาพที่ชื่อ "อาหารกลางวันบนพื้นสนามหญ้า" (Dejeuner sur l'herbe) เข้าร่วมแสดง เป็นภาพหญิงเปลือยกายนั่งอยู่ท่ามกลางชายหนุ่มในชุดอาภรณ์ครบครัน มาเนท์ใช้นางแบบ และนายแบบจริง ๆ โดยจัดแสดงท่าทางให้ วาดในห้องทำงาน ผลงานชิ้นนี้ก่อความเกรียวกราวมาก มีทั้งผู้วิจารณ์ในทางไม่ดี และผู้นิยมยกย่องคละเคล้ากัน พวกที่นิยมยกย่องส่วนมากเป็นพวกจิตรกรหนุ่ม ๆ ไฟแรงทั้งหลาย ต่างมองดูมาเนท์อย่างยกย่องสรรเสริญ พวกเขาพยายามชักจูงให้มาเนท์เป็นผู้นำกลุ่ม หนุ่มอีมิล โซลา นักประพันธ์และนักวิจารณ์คนสำคัญของกลุ่มเรียลลิสต์ กล่าวถึงมาเนท์ว่าเป็น "ยอดของจิตรกรผู้บุกเบิก" ไว้ในบทความของเขา ซึ่งวิจารณ์มาเนท์ไว้ในปี ค.ศ. 1865 (กำจร สุนพงษ์ศรี . 2523 : 22)

วิรุณ ตั้งเจริญ กล่าวถึงการเคลื่อนไหวทางศิลปะในช่วงนี้ไว้ว่า

การเคลื่อนไหวทางศิลปะในฝรั่งเศสครึ่งหลัง คริสต์ศตวรรษที่ 19 เน้นหนักไปทางภาพเขียนทิวทัศน์และคนในที่โล่งแจ้ง ในปี ค.ศ. 1874 เกิดการเคลื่อนไหวครั้งสำคัญในฝรั่งเศส ศิลปินได้ร่วมกันแสดงภาพเขียนขึ้น ส่วนใหญ่เป็นภาพทิวทัศน์ที่แสดงแสง – สี และบรรยากาศอย่างงดงาม เป็นภาพที่ใช้รอยพู่กันหยาบ ๆ สร้างประกายของแสง - สีรอบ ๆ ตัว โมเนท์นับเป็นศิลปินคนแรกที่ประสบผลสำเร็จยิ่งใหญ่ในวิถีทางนี้ โมเนท์ได้เขียนภาพทิวทัศน์ที่แสดงถึงหมอกและบรรยากาศห่อหุ้มสิ่งต่าง ๆ ไว้อย่างนุ่มนวล ปิสซาร์โรผู้เขียนวัตถุอย่างชัดเจนมั่นคงท่ามกลางบรรยากาศอันงดงามซิสเลย์ผู้นำทิวทัศน์อย่างแบบแผนเดิมมาสร้างบรรยากาศใหม่ นอกจากนั้นยังมีเดอกาส์ที่นิยมเขียนระบำบัลเลต์ด้วยบรรยากาศที่ประกายสดใส และเรอนัวร์ผู้เขียนภาพผู้หญิงอย่างสมบูรณ์ด้วยเลือดเนื้อ ประกอบกับภาพทิวทัศน์ที่แฝงไว้ด้วยประกายวูบวาบ ความคิดหลักในการสร้างสรรค์งานศิลปะของศิลปินกลุ่มนี้ ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงลักษณะภาพเขียนที่มีสีมืดคล้ำและรูปทรงแข็งกร้าวมาสู่ลักษณะใหม่ คือ แสง – สี ที่งดงามและความรู้สึกที่มีชีวิตบนภาพเขียน ศิลปินอาจจะเบื่อหน่ายกับห้องทำงานที่จำเจ หันหลังให้และ เดินออกไปสูดอากาศในที่โล่งแจ้ง สร้างสรรค์สีที่สดใสเพื่อคุณภาพของแสงที่สวยงาม ศิลปะจากสเปน และภาพพิมพ์จากญี่ปุ่นก็มีอิทธิพลต่อศิลปินกลุ่มนี้ไม่น้อย แต่ที่สำคัญที่สุดคือศิลปินแต่ละคนได้สร้างสิ่งใหม่ที่มีคุณค่าขึ้นมา และค้นหาวิถีทางใหม่ต่อไป (วิรุณ ตั้งเจริญ . 2527 : 58-60)

อย่างไรก็ตาม ศิลปินบางกลุ่มมีความเห็นว่า วิธีการระบายสีอย่างรวดเร็ว และใช้รอยพู่กันอย่างหยาบ ๆ ดูจะเลอะเทอะเกินไป บางทีก็ทำให้สีที่บริสุทธิ์ขุ่นไป เพราะความไม่ปราณีตในการระบายสี

สุวิมล รุ่งเจริญ กล่าวถึงประเด็นนี้ไว้ความว่า

จอร์ชส์ เซอร์ราท์ (Georges Seurat ค.ศ. 1859-1891) เป็นศิลปินคนหนึ่ง ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวทางของ อิมเพรสชันนิสม์ที่แสดงออกด้วยรูปทรงที่เลือนราง เสมือนสรรพวัตถุไร้ความหมาย ไม่เห็นด้วยกับประกายแสงบนพื้นภาพที่กระจายตัวไม่เด่นชัด เพราะการนำสี และแสงจากสเปกตรัมอันเป็นผลพวงจากการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ นำมาสร้างความสัมพันธ์กับวัตถุบนพื้นภาพ จิตรกรรมนั้น ควรจะได้แสดงคุณสมบัติให้เด่นชัด นอกจากนั้น ควรจะได้เปิดเผยคุณสมบัติของแสง - สี และสภาพพลังสั่นสะเทือนของแสงสีให้ปรากฏชัดขึ้นด้วย จอร์ชส์ เซอราท์ นั้นถือได้ว่า เป็นผู้ริเริ่มให้ความสำคัญต่อสี และรูปทรง แบบเรขาคณิต ตามหลักทฤษฎีวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น การผสมสีและการลงสีบนผืนผ้าใบ จะทำด้วยความละเอียด และระมัดระวังแทนที่จะใช้การป้ายพู่กัน เซอราท์ จะใช้เทคนิคการแต้มสีที่สะอาดบริสุทธิ์ ให้เป็นจุดเล็ก ๆ ลงบนพื้นภาพ ซึ่งเขาเชื่อว่าเป็นการปฏิบัติตาม

> ทฤษฎีวิทยาศาสตร์ ที่สามารถทำให้จักษุประสาทของผู้ดู ได้เห็นสีที่แท้จริงจากจุดสีทั้งหลายบนพื้นภาพ (สุวิมล รุ่งเจริญ. 2540 : 60-61)

วิรุณ ตั้งเจริญ เสนอความคิดต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของศิลปินในช่วงเวลานี้ไว้ความว่า

> ในขณะที่มีการเขียนภาพทิวทัศน์ด้วยแสงสีอันงดงามขยายไปทั่วยุโรปในวงการศิลปะก็เกิดศิลปินกลุ่มใหม่ที่มีแนวคิดแตกต่างออกไปอีก ศิลปินในแนวทางใหม่นี้ได้เสนอทั้งอารมณ์อันรุนแรง ความหนักแน่นของวัตถุ สีที่จัดจ้าน หรือศิลปินบางคนก็เสนอรูปแบบ และเนื้อหาที่ต่างไปจากศิลปะก่อนหน้านั้น และนับได้ว่าเป็นประตูสำคัญของศิลปะในศตวรรษปัจจุบัน เซซานน์เป็นศิลปินฝรั่งเศสคนแรก ที่ต่อต้านการเขียนภาพให้ความรู้สึกแสง – สีสั่นสะเทือนด้วยรอยพู่กัน และการสร้างบรรยากาศตามวิถีทางเก่า เซซานน์เขียนภาพด้วยรูปทรงง่าย ๆ ใช้สีตามธรรมชาติ สร้างความหนักแน่นของรูปทรง และจัดวางพื้นที่ให้ตัดกันบนระนาบอย่างสง่างาม แวนโกะแสดงรอยพู่กันที่หยาบกร้านบนภาพเขียน ประกอบกับสีที่รุนแรง ทำให้ได้ความรู้สึกที่เร่าเร่าร้อนจริงจัง (วิรุณ ตั้งเจริญ . 2524 : 60-61)

ในขณะเดียวกันก็ยังมีศิลปินอีกกลุ่มหนึ่งที่มีปฏิกิริยาต่อหลักสุนทรียภาพของลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ เพราะพวกเขาถือว่ารูปทรง และสี รวมทั้งอารมณ์ของศิลปินเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในงานสร้างสรรค์ ดังนั้น งานของพวกเขาจึงเกี่ยวกับการศึกษาคุณค่าของสีในตัวมันเอง และองค์ประกอบสำคัญคือ รูปทรงของภาพ ศิลปินกลุ่มนี้มีชื่อว่า กลุ่มโพสต์อิมเพรสชันนิสม์ (Post-Impressionism)

วินเซ็นต์ ฟาน โกะ (Vincent van Gogh ค.ศ. 1853-1890) และพอล โกแกง (Paul Gauguin ค.ศ. 1848-1903) ศิลปินสองท่านนี้มีความมุทะลุและใช้อารมณ์ของตนเองเป็นใหญ่ในการสร้างภาพ ยกตัวอย่างเช่นภาพที่มีชื่อว่า "พระเยซูผู้มีรัศมีสีทองอร่าม" (Yellow Christ) ของโกแกง ซึ่งแสดงภาพ พระเยซูกำลังถูกตรึงกางเขน แต่ทว่าทุกสิ่งทุกอย่างในภาพ แม้แต่ตัวพระเยซูเองก็ถูกระบายด้วยสีเหลือง เกือบหมด โกแกง ต้องการใช้สีเป็นสัญลักษณ์ ในการกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก ของคนดูให้เข้าใจความหมายของพระเยซู ที่ยอมสละชีวิตของท่านเพื่อเป็นการไถ่บาปให้มนุษย์ทั้งมวล ความคิดแบบนี้ แนวโน้มใกล้เคียงกับละครที่เรียกว่า "ซิโบลิสม์" (Symbolism) ซึ่งพยายามมองหาความจริงที่ไม่อาจจับต้องได้ เช่น ความหมายของชีวิต และความตายจึงมักจะดูลึกลับ ลางเลือน และสร้างปมปริศนาไว้ให้ขบคิด

2. ประวัติ ของ พอล โกแกง (Paul Gauguin)

2.1 ประวัติทั่วไปเกี่ยวกับพอล โกแกง

พอล โกแกง เกิดในปารีส ค.ศ. 1848 ในครอบครัวชนชั้นกลาง 3 ปีต่อมาครอบครัวนี้ก็ลงเรือเดินทางไปอยู่อเมริกาใต้ และบิดาของเขาได้เสียชีวิตลงระหว่างการเดินทางนี้ ตัวเขาเองไปอยู่กับแม่ที่ลิม่า ประเทศเปรู จนกระทั่งอายุได้ 7 ขวบ แม่จึงพาเขากลับมายังฝรั่งเศสเพื่อไปเข้าโรงเรียนในออร์เลอองซ์ จนกระทั่งได้อายุ 17 ปี เขาจึงสมัครเป็นนักเรียนนายเรือในปารีส และได้ใช้ชีวิตอยู่กับทะเลจนถึงปี ค.ศ. 1871 มารดาเขาได้เสียชีวิตไปแล้วก่อนหน้านี้ 4 ปี ดังนั้น ผู้ดูแลจึงหางานนายหน้าค้าหุ้นให้เขาต่อไป ในช่วงการทำงานนี้เขาได้พบกับเอมีล ชุฟเฟนเอ็คเคอร์ Emile Schuffeneeker) ผู้จะมาเป็นคนให้ทุนสนับสนุนเขาในเวลาต่อมา ไม่นานโกแกงก็เริ่มสนใจศิลปะ เริ่มหัดวาดเขียน ระบายสี และเก็บสะสมภาพเขียน อิมเพรสชันนิสม์ที่เขาชื่นชอบ ใน ค.ศ. 1876 เขาได้พบคามิลล์ พีส์ซาร์โรที่เขาประทับใจ ภาพเขียนของโกแกงเองก็ได้แสดง ณ งานแสดงภาพเขียนในปารีสปีเดียวกันนั้นเอง

ปี ค.ศ.1883 โกแกงเริ่มฝึกหัดวาดรูปอย่างเต็มที่ อาชีพค้าหุ้นซึ่งเคยทำเงินให้แก่เขาอย่างมากเริ่มสู่สภาพความหายนะ ด้วยเหตุที่เขาไปฝึกวาดรูปอย่างเต็มที่ ไม่ได้สนใจอาชีพค้าหุ้นเลย ปัญหายุ่งยากต่าง ๆ จึงได้ติดตามมา เงินทองขาดแคลน ครอบครัวประสบความเดือดร้อน จนถึงขั้นที่โกแกงต้องจัดการนำภรรยาและลูกไปไว้กับพ่อตาแม่ยายที่เดนมาร์ก ตัวเองจึงมีโอกาสปลีกตัวมาเขียนรูปอยู่แถบแคว้นบริตานีได้เต็มที่ เมื่อเงินขาดมือมากเข้า เขาก็คิดตั้งต้นหาเงินใหม่ โดยไปทำงานทางเรือซึ่งเขามีความถนัด คราวนี้เขาเดินทางไปแถบปานามา แต่ทว่าเขาทนความเย้ายวนของศิลปะไม่ไหว จึงละทิ้งงานกลับมาวาดภาพตามเดิม เขาทุ่มเทชีวิตจิตใจเขียนภาพอย่างมีมานะมุ่งมั่น เขาพบและวิวาทบาดหมางกับ เอ็ดการ์ เดอกาส์ แต่ผูกมิตรกับจิตรกรหนุ่มน้อยผู้เป็นนักทฤษฎีด้วยชื่อว่า เอมีล เบอร์นาร์ด (Emile Bernard) ในช่วงประมาณปี ค.ศ. 1886 นี้ร่องรอยอิมเพรสชันนิสม์ได้ลดลงไปมากแล้ว แต่ขณะเดียวกันโกแกงก็ได้รับอิทธิพลจากภาพเขียนในยุคหลัง ๆ ของเซซานน์ และจากภาพพิมพ์ญี่ปุ่น

วีรวรรณ มณี กล่าวในตอนหนึ่งว่า

> ชีวิตเยาว์วัยในเปรูกลายเป็นความทรงจำที่เขาใฝ่หา ใคร่จะได้ไปเขียนภาพในประเทศเขตร้อนอย่างที่เคยไปอีก โกแกงใช้เวลา 8 เดือนเดินทางไปยังคลองปานามาและมาร์ตีนิก พร้อมด้วยชาลล์ลาวาล เขากลับมา ปารีสอีกในเดือนธันวาคม ค.ศ.1887 ในสภาพเจ็บปวดด้วยโรคบิด และตัวก็ร้อนด้วยพิษ

ไข้ แล้วเขาทำงานประเภทเครื่องปั้นดินเผา และศิลปะประยุกต์ในรูปแบบต่าง ๆ พร้อมกันไปกับเขียนภาพงานแสดงภาพเขียนรุ่นใหม่ของเขาก็ล้มเหลวอีกตามเคย เขาทนอยู่ปารีสได้ไม่เกิน 2 เดือน ก็หลบไปอยู่ที่บริทานีอีกการไปบริตตานีครั้งที่สองนี้ทำให้เกิดรูปแบบศิลปะ และหลักความคิดในการสร้างงานที่ค้านกับหลักการเขียนภาพจากธรรมชาติที่ศิลปินอิมเพรสชันนิสต์ทำกันโดยสิ้นเชิง เป็นรูปแบบที่มีความหมายใหญ่หลวงในขบวนการเปลี่ยนแปลงของศิลปะในยุโรป การที่โกแกงได้สนทนาวิสาสะกับเอมีล แบร์นาร์ ทำให้โกแกงได้หลักความคิดบางประการที่จะนำมาค้นหาหนทาง และข้อสรุปต่อไป ด้วยความฉลาดหลักแหลม และสายตาอันคมของเขา ในภาพ Still-life with Three Puppies (ค.ศ.1888) มีองค์ประกอบของภาพที่แบนเรียบไม่เลียนแบบของจริง และมีลักษณะในทางตกแต่ง อันเป็นรูปแบบที่เพิ่งจะปรากฏตัวออกมา ภาพที่ตามมาคือ The Vision after the Sermon (ภาพทิพย์หลังฟังเทศน์) นั้นประกอบด้วยบริเวณสีจัดที่แบนเรียบมาจัดไว้ด้วยกัน โดยมีเส้นแบ่งขอบเขตของแต่ละสีชัดเจน ในภาพนี้ไม่มีการให้เงาเลยแม้แต่น้อย รูปแบบศิลปะอย่างใหม่ของโกแกงซึ่งในที่สุดเรียกกันว่า "Synthetism" หรือ "Pictorial Symbolism" นี้สืบทอดต่อไปในหมู่จิตรกรรุ่นหลังซึ่งเป็นที่รู้จักกันต่อมาในนาม "The Nabis" ในปี ค.ศ. 1886 โกแกงก็ได้รู้จักกับ ฟานโก๊ะ และต่อมาในปี 1888 เขาก็ได้เดินทางไปพักอาศัยอยู่กับฟาน โกะที่เมืองอาลส์ แต่การใช้เวลาร่วมกันที่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะต่างฝ่ายต่างมองภาพเขียนไปคนละทาง โกแกงนั้นสนใจเรื่องราวต่างประเทศ และอนารยชน ดังนั้นในปี ค.ศ.1891 โกแกงจึงได้ออกเดินทางจากฝรั่งเศส ไปยังหมู่เกาะตาฮิติ เขาก็ได้ขาวเกาะเป็นเพื่อนและอยู่กินกับหญิงสาวตาฮิติ ชื่อ เตฮูรา เขาพิศมัยความเป็นอยู่รวมทั้งประเพณีที่สืบทอดกันมา งานศิลปะของเขาในยุคนี้เต็มไปด้วยสีสันที่ร้อนแรง มีชีวิตชีวา แต่ชีวิตของโกแกงนั้นกลับลำบากอย่างยิ่ง เขาได้ป่วยหนักในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 1892 แต่เขาก็ยังทำงานต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง จนกระทั่งหมดเงินจะซื้อสีและผ้าใบ เลยต้องให้ทางการส่งตัวกลับฝรั่งเศสในที่สุด ก่อนจากตาฮิติ เขาเขียนภาพ The Moon and the Earth ซึ่งแสดงความรู้สึกอย่างจริงจังที่เขามีต่อวัฒนธรรม เมารี ที่ได้อ่านพบในหนังสือนิทานพื้นเมืองของโปโลเนเซีย (วีรวรรณ มณี . 2528:84-85)

สุรพงษ์ บุนนาค ได้กล่าวไว้ในหนังสือชีวิตศิลปินถึงโกแกงว่า ถึงแม้ว่าชีวิตของโกแกง จะได้รับความยากลำบากตลอดมาตั้งแต่เขาผันชีวิตมากจากนักค้าหุ้น มาเขียนภาพอย่างจริงจังนั้น เขาก็ต้องพลัดจากลูกเมีย ล้มเหลวในการเป็นผู้นำครอบครัว มีโรคร้ายรุมเร้าอยู่ตลอดเวลา แต่โกแกงก็ยังคงเขียนภาพต่อไป ไม่เคยท้อถอย และในปี ค.ศ.1895 เขาได้กลับมาเกาะตาฮิติอีกครั้งหนึ่ง (สุรพงษ์ บุนนาค. 2538:260)

อารี สุทธิพันธุ์ ได้กล่าวถึงสิ่งที่เกิดใหม่จากการสร้างงานจิตรกรรมของพอล โกแกง ว่า

สิ่งที่เกิดใหม่จากภาพ ทางด้านวิธีการและรูปทรง ได้แก่การใช้สีแท้ ๆ เช่น สีแดง สีส้ม สีเขียว การลดส่วนละเอียด ของรูปทรง คน กิ่งไม้ รอยผ้า ฯลฯ โดยให้เหลือปรากฏเพียงส่วนสำคัญ ๆ เป็นเงา

แผ่น รู้สึกแบนเท่านั้น ยิ่งกว่านั้นยังแสดงให้เห็นว่าเป็นสิทธิ และเสรีภาพของศิลปินที่จะดัดแปลงธรรมชาติเสียใหม่ นักวิจารณ์บางท่านกล่าวว่า วิธีการที่โกแกงนำมาใช้ในภาพนี้ เป็นเพียงแนวทาง เพื่อบรรลุความประสงค์ทางเรื่องราว ที่จะแสดงให้เห็นถึงลักษณะการแต่งกายของสตรีตามสภาพที่เป็นจริงตามชนบท และลักษณะความเชื่อถือของมงายแบบเรียบ ๆ ของอนารยชน (Rustic and superstitous Symplicity) วิธีการ และวัตถุประสงค์ดังกล่าวมานี้ปรากฏเด่นอยู่บนงานของโกแกงตลอดมา จนถึงประมาณระหว่างปี ค.ศ.1889 (อารี สุทธิพันธุ์ . 2528:197)

กำจร สุนพงษ์ศรี ได้กล่าวถึงมุมมองอีกมุมมองหนึ่งซึ่งโกแกงเชื่อว่าภาพวาดสามารถสอดแทรกจังหวะดนตรีได้ ไว้ตอนหนึ่งว่า

โกแกงมีความเชื่อว่า "ภาพวาดสามารถ สอดแทรกจังหวะของดนตรีได้ เพราะมีการแสดงออกของอารมณ์เป็นขบวนการเช่นเดียวกัน ความกลมกลืนของสีคล้ายกับการประสานเสียงของดนตรี" เขาได้จัดความคิดความพยายามที่จะกำหนดกฎเกณฑ์ของสี ให้เหมือนกับหลักการของดนตรี เพื่อให้มนุษย์ได้รับรู้รสของสีได้โดยไม่ต้องมีคำบรรยาย โกแกงได้เขียนจดหมายถึงวัฟเฟนซ์เกอร์ มีใจความว่า "การแสดงความหมายในภาพวาดไม่เหมือนกับการพรรณาโวหาร ด้วยเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงชอบใช้สีที่ชวนให้หลับตาแล้วก็ยังมองเห็น และใช้สัญลักษณ์แบบภาพวาด ในศาสนนิยาย.....จินตนาการอันงดงามอะไรก็ตามสามารถแสดงออกได้โดยใช้สี และรูปทรง เพราะปัจจุบันเราเลิกเขียนภาพศาสนากันแล้ว

นอกจากนี้ โกแกงยังได้แนะนำศิษย์ของเขาว่า "อย่าลอกเลียนธรรมชาติให้เหมือนนัก หากแต่จงลอกเลียนมันโดยฝันถึงมัน พยายามค้นหาสิ่งแท้จริง เมื่อพบมันแล้วก็ให้มันตกอยู่ในความนึกคิดแล้วจึงนำมาวาด "ความฝันเหล่านี้อาจเป็นเรื่องนามธรรม เป็นเรื่องของนิทานปรัมปรา หรือเรื่องความยิ่งใหญ่ของจักรวาล เขาพูดเสมอว่า "ข้าพเจ้าฝันถึงความกลมกลืนกัน ในท่ามกลางความหอมหวลของธรรมชาติ ซึ่งทำให้ข้าพเจ้ามึนเมา...ภาพของโบราณวัตถุ สิ่งสำคัญทางศาสนา...ความฝันของข้าพเจ้ากำหนดไม่ได้... ในความฝันถึงสิ่งอันเร้นลับ ข้าพเจ้าได้วาดภาพจากสิ่งที่ไม่มีความหมายของสิ่งต่าง ๆ เมื่อวาดเสร็จข้าพเจ้าจึงคิดถึงชื่อของภาพ ซึ่งก็ไม่ได้ตรงกันกับภาพบนผ้าใบเลย (กำจร สุนพงษ์ศรี , 2523:59

ชะวัชชัย ภาติณฐุ ได้กล่าวสรุป เรื่องชีวิตของ พอล โกแกง ไว้ว่า

โกแกง ไม่ว่าจะเขียนภาพหรือพูดอะไ ร มักแฝงไว้ด้วยเชิงกวีเสมอมีความลึกลับ ซับซ้อน และซาบซึ้งเป็นที่สุด เขาเกิดเมื่อ วันที่ 7 มิถุนายน ค.ศ.1848 และในปีนี้แหละที่กรุ่นไปด้วยไอควันของการปฏิวัติในฝรั่งเศส แต่เขาสามารถจะเป็น โพสต์-อิมเพรสชันนิสม์ที่สมบูรณ์แบบได้ ชะตาชีวิตของเขา ดูจะมีแต่ความโชคร้ายรุมล้อมตลอดชีวิต ความรุ่งโรจน์นั้นมีบ้างก็ไม่มาก แต่สิ่งเหล่านี้ดูจะช่วยเสริมให้เขาเป็นศิลปินยิ่งขึ้น เขาเป็นคนที่มีอารมณ์อ่อนไหว และไวต่อความรู้สึก โดยทั่วไปแล้วเขาเป็นคนอ่อนโยน

เพื่อน ๆ มักกล่าวฝันถึงเขาอยู่เสมอว่า "โกแกงเป็นคนชอบถ่อมตน สุภาพอ่อนโยน และดูเหมือนว่าไม่ค่อยจะมีความสุขนัก พวกเราชอบเขามาก" การแสดงภาพเขียนของเขาหลายครั้ง เมื่อมีคนพูดชมเขามักจะพูดว่าผลงานของเขาอยู่ในขั้นสมัครเล่นเท่านั้น วันหนึ่งมาเนท์มาหยุดดูภาพเขียนของเขา แล้วกล่าวว่า "ดีมาก" แต่เขาตอบว่า "ผมเป็นเพียงศิลปินสมัครเล่นเท่านั้นแหละครับ" "ไม่เลย" มาเนท์กล่าว "คนที่เขียนภาพแย่ ๆ เท่านั้นจึงจะเรียกว่าสมัครเล่น" คำพูดของมาเนท์ เป็นเครื่องยืนยันได้ดีว่า ผลงานเขาอยู่ในระดับใด ทั้งนี้เพราะ มาเนท์เองในสมัยนั้นต่างยอมรับกันว่า อยู่ในขั้นปรมาจารย์ที่เดียวเขาไม่เพียงแต่เป็นศิลปิน แต่ยังเป็นนักวิจารณ์ที่หาตัวจับได้ยากอีกด้วย ในปี ค.ศ. 1895 เขาได้อำลายุโรปและหันหลังให้กับอารยธรรม เขาเปรียบเสมือนคนที่มีบาดแผลลึกอยู่หัวใจ จึงเนรเทศตัวเองไปอยู่เกาะตาฮิติ ใช้ชีวิตที่นั่นจนวาระสุดท้าย คือวันที่ 8 พฤษภาคม ค.ศ.1903 (ชะวัชชัย ภาติณธุ .2532:178-179)

2.2 ลำดับเหตุการณ์ในช่วงชีวิตของพอล โกแกง ตั้งแต่ ค.ศ.1848-1903

ค.ศ.1848 - อูแชน เฮนรี พอล โกแกง บุตรของนักหนังสือพิมพ์ของรีพับบลิกัน โคลวีส์ โกแกง และนางอาลีน แมรี ชาซาล กำเนิด ณ กรุงปารีส ในวันที่ 7 มิถุนายน

ค.ศ.1849 - หลังจากที่ หลุยส์ นโปเลียน ขึ้นมามีอำนาจ ครอบครัวโกแกงได้อพยพไปที่เปรู

-พ่อของโกแกงเสียชีวิตระหว่างเดินทาง

-แม่และลูกไปอาศัยอยู่กับญาติที่ลิมา

ค.ศ.1855 - กลับไปหาลุงไอสีดอร์ที่ออร์เลอองส์

ค.ศ.1859 - โกแกง เรียนที่โรงเรียนประจำ เปอติ เสอมิแนร์ ในออร์เลอองส์ จนถึง ค.ศ.1865

ค.ศ.1862 - กลับมาที่ปารีส

ค.ศ.1865 - โกแกง ฝึกเดินเรือไปกับเรือลูซิตาโนเส้นทางระหว่าง เลอ ฮาเวอร์ ถึง ริโอ เดอจาเนโร

ค.ศ.1866 - การเดินทางรอบโลกโดยเรือชิลี กำหนดเวลาเดินทาง 13 เดือน

- ช่วงเวลาเดียวกับที่แม่เสียชีวิต

ค.ศ.1868 - เข้าร่วมงานกับนาวิกโยธิน

ค.ศ.1871 - ระหว่างสงคราม ฟรังโก-ปรัสเซียน โกแกงทำงานเดินเรือกับเรือ เจอโรม นโปเลคแคร์

- หลังสงครามออกมาทำงานตลาดหุ้นที่แบร์แตง ในฝรั่งเศส พบ โคลด เอมิล ซุฟฟ์ เนคแคร์
- ได้วาดภาพเป็นครั้งแรก

ค.ศ.1872 - โกแกง และซุฟฟ์เนคแคร์ เรียนวาดรูป และไปเที่ยวที่ ลูฟเวอร์ด้วยกัน

ค.ศ.1873 - วันที่ 22 พฤศจิกายน โกแกงแต่งงานกับสาวชาวเดนมาร์กชื่อว่า เมทท์ โซฟี กาด

ค.ศ.1874 - ไปหาพีส์ซาร์โร และพบกับนักเขียนอิมเพรสชันนิสม์คนอื่น ๆ และสะสมภาพวาดของคนเหล่านั้น
- เรียนเขียนภาพที่สถาบัน โคโลโรสซี
- ได้บุตรชายคนแรกชื่อ เอมิล

ค.ศ.1876 - ได้บุตรสาวชื่อ อาลีน
- แสดงภาพที่ ซาลอน เป็นครั้งแรก

ค.ศ.1879 - ได้บุตรชายชื่อ โคลวีส์
- ใช้เวลาว่างช่วงฤดูร้อนวาดภาพกับ พีส์ซาร์โรในปองตัวส์
- ได้รายได้จำนวนมากจากธนาคารและตลาดหุ้น และเขายังซื้อภาพสะสมอยู่
- ได้แสดงภาพในงานแสดงภาพอิมเพรสชันนิสม์ ครั้งที่ 4

ค.ศ.1880 - เช่าสตูดิโอในวอจิรารด์ แสดงภาพกับกลุ่มอิมเพรสชันนิสม์ และเสรีนิยม

ค.ศ.1881 - วาดรูปกับพีส์ซาร์โร และ เซซานน์
- ภาพ “Suzanne Sewing” ได้รับการต้อนรับอย่างดี
-ได้บุตรชายชื่อ ซอง เรอเน่

ค.ศ.1882 - แสดงภาพที่การแสดงภาพอิมเพรสชันนิสม์ครั้งที่ 7

ค.ศ.1883 - ลาออกจากงานตลาดหุ้น พักร้อนกับเซซานน์
- ใช้เวลาช่วงฤดูร้อนวาดรูปกับ พีส์ซาร์โร และออสนี่
- ได้บุตรสาวลูกคนสุดท้ายชื่อ พอลา

ค.ศ.1884 - ย้ายบ้านไป โรออง แต่สภาพทางการเงินทำให้เขาต้องย้ายบ้านไปที่ โคเปนฮาเกน อยู่กับพ่อแม่ของเมทท์ในเดือนตุลาคม
- ไม่ประสบความสำเร็จในการเป็นพนักงานขายผ้าใบ

ค.ศ.1885 - งานแสดงภาพใน โคเปนฮาเกน ล้มเหลว
- ไม่ลงรอยกับญาติฝ่ายหญิงจึงกลับมาที่ปารีสโดยเอาลูกชาย โคลวีส์มาด้วย
- เมทท์อยู่กับลูก ๆ ที่เหลือในเดนมาร์กต่อไป

ค.ศ.1886 - ทำงานเป็นพนักงานส่งใบเสร็จ ฝากลูกชายไว้ที่สถานสงเคราะห์
- ไปที่ปองต์-อาวอง อยู่ในบริตานีที่ซึ่งเขาพบเบอร์นาร์ด
- ในปารีสเขาพบเธโอ และวินเซนต์ ฟานโกะ และ เดอกาส์ อีกครั้ง
- มีความฝันที่จะเดินทางไปยังแถบเขตร้อน

ค.ศ.1887 - เมทท์ มาเยี่ยมที่ปารีส
- เดือนเมษายน เขาและลาวาลนักเขียนแนวเดียวกันเดินทางไป ปานามา และต่อไปยังมาร์ตินิก ทั้งคู่ป่วย โกแกงกลับมาที่ปารีสเขาย้ายไปอยู่กับ ชุฟฟ์เนคแคร์
- เธโอ ฟานโกะ ซื้อภาพและงานเซรามิกของเขาบางชิ้น

ค.ศ.1888 - เดือนกุมภาพันธ์ – ตุลาคม เขาวาดรูปอิมเพรสชันนิสม์กับเบอร์นาร์ด , ลาวาล และเมร์เยร์ เดอร์ ฮาน
- ในตอนที่เขาวาดอยู่กับเบอร์นาร์ดเขาพบวิธีการวาดแบบ “Synthetic Symbolism”
- วาดภาพ Vision after the Sermon
- จัดแสดงภาพด้วยตนเองที่แกลอรี่ของ เธโอ ฟานโกะ
- ปลายฤดูใบไม้ร่วงอยู่กับ วินเซนต์ ฟานโกะ ในอาร์เล่ส์และขัดแย้งกัน โกแกงจึงกลับไปหา ชุฟฟ์เนคแคร์ ที่ปารีส

ค.ศ.1889 - แสดงภาพ 12 ภาพกับ เลส์ เวงก์ ที่บรุสเซล
- ชุฟฟ์เนคแคร์ จัดการแสดงภาพที่ คาเฟ่ วอลปีนี่
- อยู่ที่ เลอ ปอลดู และที่ปองต์-อาวอง อีกครั้ง
- เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อนักเขียนรุ่นเยาว์ เช่น เซรุซิเออร์ , เดอร์นีส์ และบองนาร์ด

ค.ศ.1890 - อยู่ที่ปารีสจนถึงเดือนมิถุนายน
- วางแผนที่จะย้ายไปอยู่ต่างประเทศ
- ไปอยู่ที่ เลอ ปอลดู อีกครั้ง

- ได้ความรู้จากกลุ่ม Café Voltaire Symbolists ได้แก่ มองฟรีด , เรอดอง และ มาลลาร์แม
- รวบรวมภาพวาดขึ้นมาจัดทำการประมูลเพื่อหาเงินสำหรับการย้ายถิ่นฐาน

ค.ศ.1891 - ขายภาพได้ 13 ภาพที่โรงแรม โดรออต เป็นเงิน 9,860 ฟรังค์
- ทะเลาะกับเบอร์นาร์ด
- อำลาครอบครัวที่โคเปนฮาเกน และเพื่อน ๆ ที่ปารีส ออกเดินทางวันที่ 4 เมษายน ถึงตาฮิติวันที่ 28 มิถุนายน
- เริ่มเขียนหนังสืออัตชีวประวัติของตนเอง ชื่อว่า Noa Noa

ค.ศ.1892 - ป่วยหนักแต่ยังคงเขียนภาพ และส่งไปปารีส 7 ภาพ

ค.ศ.1893 - เป็นโรคตา
- ความเหงาว้าเหว่ และเดือดร้อนด้านเงินทอง ทำให้กลับมาปารีสก่อนกำหนด
- ได้มรดกจากลุงช่วยให้สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น
- เช่าสตูดิโอใน เวอร์แซงเกโตริซ์ อาศัยอยู่กับแอนนา หญิงสาวชรา

ค.ศ.1894 - ไปเยี่ยมครอบครัวที่โคเปนฮาเกน และกล่าวอำลา
- อยู่กับแอนนาในบริตานี ระหว่างเดือนเมษายน-ธันวาคม
- ทะเลาะวิวาทกับกะลาสีเรือจนข้อเท้าหัก

ค.ศ.1895 - จัดการประมูลที่โรงแรมโครออต ครั้งที่ 2 และไม่ประสบความสำเร็จ
- 3 เมษายน ลงเรือไปตาฮิติ เป็นครั้งที่ 2

ค.ศ.1896 - สร้างห้องเขียนภาพด้วยตัวเองที่ ปูนาเอเนีย
- ป่วยจากโรคผิวหนัง

- การเงินตกต่ำส่งผลให้วิตกกังวลมาก แต่ก็ยังคงวาดภาพผลงานชิ้นเอกขนาดใหญ่

ค.ศ.1897 - อาลีน ตาย รู้ความจริงเรื่องเมทท์จึงหมดความเชื่อถือในตัวภรรยา
- ป่วยหนัก สุขภาพไม่ดีจากการดื่มแอลกอฮอล์และซิฟิลิส
- หนังสือ Noa Noa ตีพิมพ์
- วาดภาพ “Where Do We Come From ? What Are We? Where Are We Going?

ค.ศ.1898 - พยายามฆ่าตัวตายแต่ไม่สำเร็จเข้ารักษาตัวใน ปาเปเอเต้
- ทำงานใน ปาโอเฟอิ จนกระทั่งได้เงินจากมองฟรีดผู้อาศัยที่ปารีส

ค.ศ.1899 - เขียนบทความเสียดสีสังคม 2 ฉบับ
- "ฟอลูร่า" คนรักใหม่ของเรา ให้กำเนิดลูกชายชื่อ เอมิล

ค.ศ.1900 - วอลลาร์ด นักธุรกิจชาวฝรั่งเศสยื่นข้อตกลงกับโกแกงในการซื้อขายภาพ
- ภาวะทางการเงินดีขึ้น แต่ก็เข้าโรงพยาบาลอีกครั้ง
- ลูกชาย โคลวีส์ เสียชีวิต

ค.ศ.1901 - ในฤดูใบไม้ร่วงขายบ้านที่ตาฮิติ และย้ายไปที่อตูโอน่า บนเกาะของโดมินิก ในหมู่เกาะมาร์เคซัส เขาสร้างบ้านที่ร่มรื่นในที่ของโบสถ์แคทอลิก

ค.ศ.1902 - ขัดแย้งกับโบสถ์ และฝ่ายปกครองท้องถิ่น
- เป็นโรคหัวใจและซิฟิลิส
- มองฟรีด แนะว่าอย่าเพิ่งกลับปารีส เพราะจะทำลายศรัทธาของผู้คนที่มีต่อโกแกง

ค.ศ.1903 - โกแกงผู้ดื้อดึงถูกพิพากษาจำคุก 3 เดือน และถูกปรับ 1,000 ฟรังค์ เขาไม่มีทั้งเรี่ยวแรงและเงินที่จะปกป้องตนเอง ก่อนที่จะเริ่มการตัดสินลงโทษ เขาเสียชีวิตในวันที่ 8 พฤษภาคม อายุได้ 54 ปี ณ บ้านของเขาในอตูโอน่า (Walther. 1993 : 94 –95)

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของ พอล โกแกง

1.1 แนวคิด

1.1.1 บริบทสังคม

โกแกง นั้นสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวของชีวิตคนที่เป็นพื้นเดิม ๆ เป็นธรรมชาติที่ไม่ได้ปรุงแต่ง เรียบง่ายในความเป็นอยู่ที่ไม่หลีกหนีความเจริญ แต่มองความเจริญอย่างไม่เห็นด้วยและต่อต้านในบางครั้ง เพราะในช่วงชีวิตของ โกแกง นั้น ประเทศฝรั่งเศสหรือประเทศในแถบยุโรป ได้มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมและการปฏิวัติอุตสาหกรรมได้นำความเจริญมาสู่ผู้คน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม ตลอดจนด้านการสร้างสรรค์งานศิลปะส่งผลกระทบทั่วไป ทำให้เกิดแบ่งชนชั้นทางสังคมขึ้น นี่เป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้การดำเนินชีวิตของคนเปลี่ยนไปและเหตุการณ์เหล่านี้ทำให้โกแกง หันหลังให้กับสังคม

เมืองไปสู่ที่เป็นแบบเดิม ๆ ไม่มีการปรุงแต่ง และสิ่งแวดล้อมที่โกแกง ได้ไปคลุกคลีอยู่นี้เป็นแรงจูงใจให้ โกแกง สร้างสรรค์งานศิลปะในรูปแบบของเขาเองกิติมา อมรทัต (2535 : 245-246) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของ พอล โกแกงไว้ว่า โกแกงนั้นมีความรู้สึกอย่างรุนแรงว่า อารยะธรรมของตะวันตกนั้นขาดตอนไป เขารู้สึกว่าสังคมอุตสาหกรรมของตะวันตกนั้นได้บีบบังคับมนุษย์ไปสู่ชีวิตอันไร้ความสมบูรณ์ ซึ่งมุ่งแต่แสวงหารายได้ แต่ละทิ้งเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึก เพื่อจะได้พบกับโลกใหม่แห่งความรู้สึกของเขาเอง ซึ่งซ่อนเร้นอยู่ในขณะเดียวกัน (กิติมา อมรทัต , 2535 : 245-246) อารี สุทธิพันธุ์ ให้ความเห็นในประเด็นนี้ว่า การดำเนินชีวิตของคนนั้นเป็นไปตามปกติ แต่โกแกงเข้าไปจัดใหม่ ทำให้มีสิ่งใหม่ที่เรียกว่าพระเจ้า แล้วก็แสดงออกมาในงานจิตรกรรมด้วยกริยา ศรัทธาต่อพระเจ้า เลือกอาหารดี ๆ สำหรับพระเจ้า มีรูปเคารพมีสัตว์ต่าง ๆ ไม่มีความอาย และมีสัญลักษณ์ พระเจ้าอยู่บนหัว (อารี สุทธิพันธุ์. 2544 : สัมภาษณ์)

1.1.2 แนวคิดทางศิลปะ

โกแกง เป็นศิลปินที่มีความมุทะลุและใช้อารมณ์ตัวเองเป็นใหญ่ในการสร้างสรรค์ผลงาน เพราะว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เขาสร้างขึ้นในภาพจะต้องแสดงออกถึงความรู้สึกที่รุนแรงประสานกันเข้ากับการจัดสิ่งต่าง ๆ การวาดภาพของเขานั้นเขาเน้นความจริงจัง วาดมันด้วยจิตใจ ทั้งนี้เพราะการใส่อารมณ์ลงไปในสีนั้น ทำให้รูปแบบจากธรรมชาติมีความสมบูรณ์ และมีความเป็นระเบียบยิ่งขึ้น โกแกงมีความเชื่อว่า ภาพวาดสามารถสอดแทรกจังหวะของดนตรีได้ เพราะว่ามีการแสดงออกของอารมณ์เป็นขบวนการเช่นเดียวกัน ความกลมกลืนของสีคล้ายกับการประสานเสียงของดนตรี โกแกงนั้นไม่ลอกเลียนธรรมชาติ เพียงแค่นำธรรมชาติมาเป็นสื่อเท่านั้นนำเอาสาระสำคัญของลัทธิอิมเพรสชันนิสม์มาสร้างงานในรูปแบบของตัวเอง เขาถือว่ารูปทรงและ สี รวมทั้งอารมณ์ของศิลปินเองเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างงาน ดังนั้นงานของ โกแกง จึงเกี่ยวกับการศึกษาคุณค่าของสีในตัวมันเอง และโครงสร้างของภาพที่สำคัญ คือ รูปทรง กำจร สุนพงษ์ศรี ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

> โกแกงนั้นเป็นนักค้าหุ้น ที่ประสบความสำเร็จคนหนึ่ง ในกรุงปารีส ระหว่างนี้เริ่มหันมาสนใจศิลปกรรม และโกแกงก็เป็นนักสะสมผลงานศิลปะที่สำคัญคนหนึ่งในยุคนั้น จากการคลุกคลีกับวงการศิลปะ ทำให้เขาทนความเย้ายวนของศิลปะไม่ไหว จึงละทิ้งงานมาวาดภาพด้วยตัวเอง และส่งผลงานเข้าร่วมแสดงกับพวกอิมเพรสชันนิสม์ ในปี ค.ศ. 1880-1886 เขาได้พบกับ อีเมล เบอร์นาร์ด ศิลปินและนักทฤษฎีศิลปะหนุ่มคนสำคัญในยุคนั้น ทั้งสองต่างได้ถ่ายเททฤษฎีใหม่ทางศิลปะซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะเทคนิคการวาดภาพแบบคลัวซงนิสม์ (Cloisonism – Cloison เป็นภาษาฝรั่งเศสแปลว่า เครื่องกั้นแบ่งแยกเป็นส่วน ๆ) เบอร์นาร์ด ได้นำเทคนิคการระบายสีบนกระจกแล้วใช้โลหะเชื่อมติดกัน (Stain glass) มาเผยแพร่แก่ โกแกง ดังนั้นเขาจึงสร้างผลงานหลายชิ้นจากเทคนิคนี้ วิธีการใหญ่ ๆ มีการใช้เส้นตัดกำหนดรูปร่าง ใช้สีแบนสดใส ความคิดนี้นอกจากได้รับอิทธิพลดัง

> กล่าวแล้วอาจรับมาจากการศึกษาภาพประกอบหนังสือเด็ก และภาพพิมพ์ของญี่ปุ่น ซึ่งแพร่หลายในฝรั่งเศสยุคนั้น นักวิจารณ์ศิลปะบางท่านเรียกว่า "วิธีการสังเคราะห์" (กำจร สุนพงษ์ศรี. 2523:57)

อัศนีย์ ชูอรุณ ให้ความเห็นอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับการสร้างงานจิตรกรรมของ พอล โกแกงว่า

> โกแกงเน้นธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่แต่ให้คนเป็นตัวหลักในการสร้างให้เกิดเนื้อหาสาระส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน แสดงถึงวิธีชีวิตประจำวัน ของผู้คนชาวเกาะที่เป็นธรรมชาติดิบ ๆ ติดกันกับดิน โกแกงนั้นนำเสนอบุคลิก ท่าทางของคน มาสร้างงานโดยการบันทึกเรื่องราว ผลงานนั้นแฝงเอาไว้ด้วยความลึกลับ ความไร้เดียงสา โกแกงเคยบอกว่า คนบนเกาะตาฮิตินั้นมีรูปทรง พริมิทิป (Primitive) และโกแกงนั้นให้ความสำคัญการจัดภาพ เน้นเรื่องของสี เส้น รูปทรง นำเอาธรรมชาติมาเป็นสื่อ แล้วสร้างภาพผลงานในความรู้สึกของตัวเอง ไม่ได้ลอกธรรมชาติ (อัศนีย์ ชูอรุณ . 2544 : สัมภาษณ์)

อารี สุทธิพันธุ์ ให้ความเห็นว่า สิ่งเดิม ๆ นั้นมีอยู่แล้วแต่โกแกง เข้าไปจัดใหม่ให้เขาทำให้มีสิ่งใหม่ที่เรียกว่าพระเจ้า (Halo) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ไว้บนหัว และสิ่งใดก็ตามที่ไม่เหมือนแผ่นดินใหญ่ เป็นสิ่งที่โกแกงต้องการ (อารี สุทธิพันธุ์ . 2544: สัมภาษณ์)

1.2 เนื้อหา

1.2.1 พิธีกรรมและความศรัทธาทางศาสนา

โกแกง นั้นมีความสนใจ ในศิลปะของพวกอนารยะ ที่เป็นพวกประชาชนสามัญธรรมดา เขามีความเชื่อว่าจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมในยุโรปนั้น อาจมาจากศาสนานิยาย จากนิทานพื้นบ้าน หรือไม่ก็เป็นการสมมุติขึ้นมา พบได้จากภาพผลงานของ โกแกงในภาพนั้น มีรูปผู้หญิงซึ่งเป็นแม่และรูปเด็กมีโค้งวงกลมล้อมรอบ เหนือศีรษะของเขาเป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณะของพระเจ้า (Halo) หรือความพิเศษกว่าคนอื่น ๆ พบได้ว่าในผลงานของ โกแกง นั้นส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ พิธีกรรม ไสยเวทย์ เพราะในภาพนั้นไม่ว่าจะเป็นแหล่งพักผ่อน เช่น ชายทะเล หรือสถานที่พักผ่อนที่เป็นสาธารณะ จะมีรูปปั้นเทวะรูปอยู่เกือบทุกสถานที่ และบางภาพก็เป็นการทำพิธีกรรมการตั้งอาหาร เพื่อบูชาแก่รูปปั้น ซึ่งเป็นรูปงูบ้าง เป็นเทวะรูปในลักษณะยืนบ้าง นั่งบ้าง แล้วแต่สถานที่ เครื่องเซ่นบูชาก็จะมี สัตว์ และพืช เช่น ผลไม้ต่าง ๆ และนก หรือ ไก่ หรือบางพิธีกรรมก็เป็นการเต้นรำ ต่อหน้ากองไฟอันลุกโชน การเต้นในท่าทางต่าง ๆ เพื่อบูชาให้กับสิ่งเคารพนั้น

กิติมา อมรทัติ ให้ความเห็นว่า โกแกง นั้นได้ไปมณฑลบริทานี ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของฝรั่งเศส ที่นั้นโกแกง ได้ไปอยู่ในหมู่ชาวไร่ ชาวนา และรู้สึกสะดุดใจเป็นพิเศษที่ได้พบว่าศาสนายังเป็นส่วนสำคัญในชีวิตประจำวันของผู้คนที่นั้นเขาจึงสร้างผลงานที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนา แต่เนื่องจากโกแกง มิได้มีความรู้สึกทางศาสนาร่วมกับพวกชาวบ้านเหล่านั้นด้วย เขาจึงสร้างภาพเกี่ยวกับความศรัทธาเท่านั้น แต่มิใช่เกิดขึ้นจากศรัทธา ของตนเอง (กิติมา อมรทัต . 2535 : 245-246) อารี สุทธิพันธุ์ ให้ความเห็นในประเด็นเดียวกันนี้ว่า โกแกงนั้นสนใจเรื่องราวต่างประเทศ และอนารยชน สนใจพิธีกรรมขนบประเพณีคนท้องถิ่น เป็นเรื่องของชีวิต มีคนมีสัตว์ แต่คนกับสัตว์ไม่มีอะไรเชื่อมโยงกันต่างมีอิสระต่อกัน และเขียนเฉพาะสัตว์เป็นมิตรเท่านั้น เน้นการแต่งกายของสตรีที่เป็นสภาพจริงตามชนบท ดอกไม้ทัดหู ไม่มีการปรุงแต่ง และตามลักษณะความเชื่อถือแบบงมงายแบบเรียบ ๆ ของอารยชน และดัดแปลงธรรมชาติเสียใหม่ เพื่อให้บรรลุความประสงค์ทางเรื่องราว (อารี สุทธิพันธุ์ . 2544 : สัมภาษณ์)

ทวีเดช จิ๋วบาง ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสร้างงานจิตรกรรมของ พอล โกแกง ในลักษณะสรุปไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า

> พอล โกแกง จิตรกรผู้เนรเทศตนเองไปอยู่เกาะตาฮิติ ได้พบกับความเร้นลับในการดำเนินชีวิตของชาวเกาะที่เต็มไปด้วยความงดงามแปลกใหม่ในทัศนะของศิลปินด้วยประเพณีและความเชื่อถือของชาวเกาะทำให้ทุกสิ่งที่ได้พบเห็นเหมือนกับมีวิญญาณของภูตผี หรือความเชื่ออันโบราณสถิตอยู่ โกแกงพูดถึงงานของเขาว่า "มันเป็นวิธีการรวมตัวกันของรูปทรง และสีที่ได้มาจากการศึกษาอย่างพินิจพิเคราะห์จากสิ่งที่มีอำนาจเหนือมนุษย์ การศึกษาลอกเลียนจากธรรมชาติที่ได้รับการสืบทอดมาจากภาวะนามธรรมที่มีอยู่ในธรรมชาติบวกกับจินตนาการของศิลปินด้วยวิธีการรวมตัวกันระหว่างความนึกคิดและรูปทรง สีสัน ทำให้ภาพของโกแกงเป็นสัญลักษณ์ของความรู้สึกอันเร้นลับอันเกิดจากเรื่องราวของภาพ และสีสันที่ทรงพลัง (ทวีเดช จิ๋วบาง . 2537 : 122)

ชะวัชชัย ภาติณธุ ได้ให้ทัศนะต่อโกแกงไว้ว่า โกแกง ไม่ว่าจะเขียนภาพหรือพูดอะไรมักแฝงไว้ด้วยเชิงกวีเสมอ มีความลึกลับซับซ้อน และซาบซึ้งเป็นที่สุด (ชะวัชชัย ภาติณธุ . 2532 : 178) วิรุณ ตั้งเจริญ แสดงความเห็นไว้ว่า ผลงานจิตรกรรมของ โกแกง ส่วนใหญ่นั้นได้สะท้อนธรรมชาติ และชีวิตอันบริสุทธิ์ของชนพื้นเมือง หลายชิ้นได้แสดงสัญลักษณ์ในทางศาสนาและความเชื่อไว้ด้วย (วิรุณ ตั้งเจริญ . 2535 : 25)

สุวิมล รุ่งเจริญ ได้สรุปไว้ว่า

> ภาพที่ชื่อว่า "พระเยซูผู้มีรัศมีสีทองอร่าม" (Yellow Christ) ของโกแกง ซึ่งแสดงภาพพระเยซูกำบังถูกตรึงกางเขน แต่ทว่าทุกสิ่งทุกอย่างในภาพ แม้แต่ตัวพระเยซูเองก็ถูกระบายด้วยสีเหลืองเกือบหมด ศิลปินต้องการใช้สีเป็นสัญลักษณ์ในการกระตุ้นความรู้สึกของคนดูให้เข้าใจความหมายของพระเยซู ที่ยอมเสียสละชีวิตของท่านเพื่อเป็นการไถ่บาปให้มนุษย์ทั้งมวล ความคิดแบบนี้ แนวโน้มใกล้เคียงแบบละครที่เรียกว่า "ซิโบลิสม์" (Symbolism) ซึ่งมองหาความจริงที่ไม่อาจจับต้องได้ เช่น ความหมายของชีวิตและความตายจึงมักจะดูลึกลับลางเลือน และสร้างปมปริศนาไว้ให้ขบคิด (สุวิมล รุ่งเจริญ . 2540 : 169)

1.2.2 การดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตของผู้คนที่โกแกงถ่ายทอดออกมาในภาพผลงานของเขานั้น เป็นลักษณะการดำเนินชีวิต แบบเรียบง่าย ธรรมดาของผู้คน การทำไร่ การทำสวน การผ่าฟืน เป็นการยืนยันชัดว่า ไม่มีเครื่องจักรหรือเครื่องอำนวยความสะดวก ที่ได้รับจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมเลย ยังคงเป็นไปแบบที่เคยเป็นเดิม ๆ เป็นส่วนใหญ่ แต่ในขณะเดียวกันใบหน้าของผู้คนที่อยู่ในภาพนั้นไม่ได้แสดงอารมณ์ใด ๆ ไว้เลย ไม่ว่าจะเป็นยิ้ม หัวเราะ หรือโกรธ มีแต่ลักษณะเฉยเมย ดวงตาซ่อนความรู้สึกบางอย่างไว้ให้ขบคิดได้มากมาย

1.2.3 สภาพแวดล้อม

ผลงานจิตรกรรมของ พอล โกแกง นั้น ไม่นิยมเขียนพื้นหลังเป็นสีเรียบ เขาใส่เรื่องราวต่าง ๆ ไว้ข้างหลังเสมอ ภาพของเขาจะประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ภูเขา ต้นไม้ น้ำทะเล สัตว์เลี้ยง วัตถุต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเช่น เทวะรูป เป็นต้น แต่แปลกตรงที่สัตว์เลี้ยงกับคนนั้นอยู่รวมกัน แต่ความรู้สึกบอกว่าแยกกันอยู่ โดยไม่เกี่ยวข้องกัน ความสัมพันธ์กับสัตว์ที่พบได้ในภาพผลงานก็คือ การขี่ม้าเท่านั้น

1.2.3 กิจกรรมพักผ่อน

กิจกรรมการพักผ่อน ก็เป็นเหมือนกับการพักผ่อนทั่วไป พักผ่อนบนสนามหญ้า น้ำตก ชายทะเล ตามสถานที่ต่าง ๆ ดูแล้วน่าจะเป็นปกติแต่ท่าทางต่าง ๆ ของการพักผ่อนของคนนั้นดูแปลกไป เหมือนว่าจะทำอาการกริยาบูชาสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่เขานับถืออะไรซักอย่าง การพักผ่อนคนนั่งรวมกันเป็นกลุ่ม แต่สังเกตจากดวงตา และกิจกรรมในกลุ่มต่างคนต่างทำกันไป ไม่สอดคล้องกัน

1.3รูปแบบ

1.3.1โครงสร้างของภาพ

โครงสร้างภาพของ โกแกง นั้น ก็เป็นการจัดวางภาพแบบทั่วไปแต่จะมีความแปลกอยู่บ้างในภาพ คือ ภาพของ โกแกง ไม่มีระยะกลาง มีหน้าแล้วก็หลัง มีขนาดใหญ่ด้านหน้า และมีขนาดเล็กด้านหลัง มีลักษณะสมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากัน สมดุลแบบในความรู้สึก สมดุลแบบจุดศูนย์กลาง

อารี สุทธิพันธุ์ ให้ความเห็นไว้ว่าด้านโครงสร้างภาพของโกแกง นั้น จัดอยู่ในลักษณะโดยรวม 3 ลักษณะด้วยกัน 1. สมดุลตรงจุดศูนย์กลางของภาพ 2. สมดุลน้ำหนักต่อเนื่อง 3. สมดุลซ้ายขวาเท่ากัน (อารี สุทธิพันธุ์ . 2544 : สัมภาษณ์)

1.3.2 มิติบนพื้นภาพ

มิติบนพื้นภาพที่เกิดขึ้นนั้น เกิดขึ้นโดยการใช้สี และขนาดของวัตถุ คน ต้นไม้ สัตว์ต่าง ๆ และ ลดทอนรายละเอียดของสิ่งที่อยู่ไกล ให้น้อยลง โกแกง ได้ใช้สิ่งที่กล่าวมานี้ทำให้เกิดมิติขึ้นบนพื้นภาพ

อัศนีย์ ชูอรุณ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า "มิติในภาพผลงานของโกแกงนั้นเกิดจาก ขนาดของวัตถุสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีขนาดแตกต่างกันไปตามความใกล้ไกล และสีเป็นตัวกำหนดความ สดใส ความมืดทึบ เป็นสองส่วนรวมกันทำให้เกิดมิติ" (อัศนีย์ ชูอรุณ . 2544 : สัมภาษณ์) อารี สุทธิพันธุ์ ให้ความเห็นว่า "โกแกงนั้น ใช้ลักษณะการแต่งกายและความรู้สึกต่าง ๆ ของคนเป็นฉากหน้า กิ่งไม้เกะกะเป็นเส้นเด่นกลางรูป และส่วนประกอบอื่น ซึ่งโกแกงได้สร้างขึ้นใหม่ทั้งสิ้น ลักษณะของสีสดใส รุนแรง ใช้สีแท้ต่างน้ำหนัก ก่อเกิดความกลมกลืนกันในภาพทำให้เกิดมิติขึ้นในภาพ"(อารี สุทธิพันธุ์ . 2544 : สัมภาษณ์)

1.3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ระนาบที่เกิดขึ้นบนพื้นภาพของ โกแกง นั้นมีลักษณะเป็นแผ่น ๆ แล้วตัดเส้นด้วยสีดำ มีความแตกต่างกับลัทธิ อิมเพรสชันนิสม์ ซึ่งใช้สีต่อสีเป็นลักษณะรูปทรง ระนาบที่เกิดขึ้นนั้นเนื่องจาก โกแกง ลดทอนรายละเอียดของรูปทรงต่าง ๆ ลงจึงทำให้เกิดเป็นแผ่นระนาบขึ้นในภาพ จะมีลักษณะเป็นพื้นระนาบแบบรูปทรงอิสระ โกแกงนั้น อาจจะได้รับอิทธิพลมาจากภาพในหนังสือเด็ก และภาพพิมพ์ของญี่ปุ่น ซึ่งแพร่หลายอยู่ในยุคนั้นของฝรั่งเศส

วิรุณ ตั้งเจริญ ให้ความเห็นว่า ภาพเขียนของโกแกง นั้นเต็มไปด้วยสีสันพื้นภาพให้ความรู้สึกแบนราบ จัดองค์ประกอบแบบตกแต่ง (วิรุณ ตั้งเจริญ . 2535 : 25)อารี สุทธิพันธุ์ ให้ความเห็นว่า โกแกง ได้ลดทอนส่วนรายละเอียดต่าง ๆ ของรูปทรง คน กิ่งไม้ รอยผ้า ฯลฯ โดยให้เหลือปรากฏเพียงส่วนสำคัญ ๆ เป็นเงาแผ่นรู้สึกแบนเท่านั้น (อารี สุทธิพันธุ์ . 2525 : 197) อัศนีย์ ชูอรุณ ให้ความเห็นว่า ผลงานของโกแกงนั้น มีลักษณะของอิมเพรสชันนิสม์ แต่อยู่ภายใต้อิทธิพลของเซซานน์ มาเนท์ ภาพพิมพ์ญี่ปุ่นและการใช้รูปร่างลักษณะแบนเป็นแผ่นระนาบ (อัศนีย์ ชูอรุณ . 2544 : สัมภาษณ์) กิติมา อมรทัต ให้ความเห็นว่าผลงานของโกแกงนั้น เป็นรูปทรงที่แบนเรียบง่ายเป็นลักษณะการวาดแบบสัญลักษณ์ซึ่งโกแกง ได้รับอิทธิพลมาจากศิลปะยุคกลางเป็นอย่างมาก (กิติมา อมรทัต . 2535 : 245-246)

1.4กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

1.4.1 สีทับซ้อน

ในภาพของ โกแกงนั้น จะระบายสีทับซ้อนกัน หลาย ๆ ชั้น ทำให้เกิดความหนาของสีขึ้นบนพื้นภาพ และการระบายนั้น เมื่อระบายทับสีเดิมไม่หมด สีที่อยู่ด้านล่างยังมองเห็นอยู่ทำให้เกิดเป็นสีสอดแทรก กลมกลืนกระจายอยู่ทั่วไปทั้งภาพ และทำให้ภาพนั้นมีพื้นผิวเกิดขึ้น

1.4.2 ระบายสีในขอบเขต

โกแกง นั้นมีการร่างภาพ ก่อนระบายสีทุกครั้ง เขาจะทำการแบ่งส่วนของการระบายสีเป็นส่วน ๆ อย่างชัดเจน และลงสีไปให้เต็มขอบเขตนั้น แต่ในขณะเดียวกันก็เพิ่มสีสอดแทรกเข้าไปด้วย เพื่อให้ภาพนั้นมีสีกลมกลืนไปในกลุ่มเดียวกันทั้งภาพ

1.4.3 ระบายสีเรียบ

ในบางจุดของภาพ โกแกง จะระบายสีเรียบเป็นสีพื้นสีเดียว แล้วตัดเส้น เช่น สีเหลือง ที่อยู่ในพื้นที่กว้าง ๆ โกแกงก็จะระบายเรียบ

1.4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

การระบายสีโดยการแต้มสีไปเรื่อย ๆ ไม่ต้องเกลี่ยให้กลมกลืนใช้รอยพู่กันต่อกันไปทับซ้อน ไปเรื่อยๆ จนเต็มพื้นที่ ที่ต้องการ จะพบเห็นอยู่ภาพในผลงานของ โกแกง

1.4.5 ระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

การระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อนนั้น พบเห็นได้ในภาพของโกแกงทุกภาพ ยกตัวอย่าง เช่น น้ำทะเล โกแกงจะระบายสีฟ้าที่เป็นกลางไว้ก่อนแล้วระบายสีอ่อนทับส่วนที่เป็นแสง ระบายสีแก่ทับในส่วนที่เป็นเงา หรืออยู่ในระยะที่ไม่เน้นให้ชัดเจนหรือ ระบายพื้นดิน พื้นหญ้า เป็นผืนผ้า

โกแกงใช้วิธีเดียวกันนี้ ทำให้เกิดมีเรื่องราวของสีในภาพนั้นมาก และยังทำให้มีความหนักแน่นสมบูรณ์มากขึ้น กลุ่มสีที่ โกแกง ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นแยกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ดังนี้

สี Lead white สี Zinc white

สี Cadmium yellow สี Yellow ochre สี Chrome yellow สี Naples yellow

สี Cadmium orange สี Chrome orange

สี Red ochre สี Crimson lake สี Vermilion

สี Emerald Green สี Viridian Green สี Chrome oxide green

สี Cobalt Blue สี Prussian blue

สี Cobalt violet

สี Mars black

1.4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

เนื่องจาก โกแกง นั้นระบายสีโดยไม่เกลี่ยเรียบ ดังนั้นในภาพของโกแกง จึงทิ้งรอยพู่กันไว้ทุกภาพ แต่เป็นรอยพู่กันที่ไม่เหมือนกับอิมเพรสชันนิสม์ เพราะรอยพู่กันของโกแกงนั้นขึ้นบนลงล่าง ไปซ้ายไปขวา สั้น ยาว ใหญ่ เล็ก ไม่มีทิศทางที่แน่นอน แล้วก็ตัดเส้นด้วยสีดำ

วิรุณ ตั้งเจริญ กล่าวว่า

> ศิลปะในอดีตแสดงกลวิธีสร้างสรรค์ประณีตบรรจง มีกระบวนการขั้นตอนในการสร้างศิลปะตามแบบแผนที่สืบทอดกันมา ชื่นชมกับรูปแบบและเนื้อหาตามประเพณีนิยมมากกว่าคุณค่าในเชิงกลวิธีหรือกระบวนการสร้างสรรค์ แต่ศิลปะสมัยใหม่มักมุ่งเน้นการสร้างสรรค์กลวิธีต่าง ๆ ค้นหากลวิธีและกระบวนการแบบใหม่ ๆ กลวิธีต่าง ๆ มีลักษณะเฉพาะตัวของศิลปินและยังได้กล่าวถึงผลการเขียนภาพสีน้ำมันไว้ 2 วิธีว่า
>
> 1.ริ้วรอยพู่กัน ภาพเขียนที่แสดงริ้วรอยพู่กันได้อย่างชัดเจนและสวยงาม คือภาพเขียนหมึกดำของจีน รวมทั้งลีลาของตัวหนังสือจีน ซึ่งเป็นเส้นที่แสดงการตัดสินใจอย่างฉับพลันทันใด มีความคมชัด และพร่าเลือน มีขนาดเล็ก-ใหญ่ ผสมผสานกันอยู่ ศิลปินตะวันตกก็ใช้กลวิธีริ้วรอยพู่กันบนจิตรกรรมสีน้ำมันของเขาด้วย มีทั้งริ้วรอยพู่กันสั้น-ยาว เล็ก-ใหญ่ ให้ความรู้สึกหยาบหรือรุนแรงแตกต่างกันออกไป ซึ่งต่างก็เชื่อกันว่า ริ้วรอยพู่กันสามารถแสดงปฏิกิริยาบนพื้นภาพและดึงความสนใจได้เป็นอย่างดี การเขียนภาพด้วย "กลวิธีริ้วรอยพู่กัน" จำเป็นจะต้องฝึกฝนเพื่อค้นหาทักษะในการระบายสีแสดงริ้วรอยพู่กันพอสมควร ซึ่งอาจจะเป็นการฝึกปฏิบัติทั้งพู่กันจุ่มหมึกดำและสีน้ำมัน ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะในลีลาและน้ำหนักของริ้วรอยพู่กันในลักษณะต่าง ๆ อาจจะใช้การฝึกวาดภาพท่าทางหรือ "เจสเจอร์ดรออิง" เข้าร่วมด้วยก็ได้ เมื่อมีประสบการณ์ทางด้านริ้วรอยพู่กันในระดับหนึ่งแล้ว ก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเขียนภาพต่าง ๆ ได้ ภาพริ้วรอยพู่กันนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นภาพเขียนที่มุ่งการแสดงออก

ซึ่งอารมณ์ความรู้สึก มากกว่าการแสดงรูปทรงอันประณีตเรียบร้อย

2. สีทับซ้อน รูเบนส์ จิตรกรชาวเฟลมิช และเรมบรานด์ท จิตรกรชาวดัทช์ ในคริสต์ศตวรรษที่ 17 เริ่มระบายสีน้ำมันด้วยสี และรอยพู่กันหนา ๆ หรือที่เรียกว่า "อิมแพสโต" โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรมบรานด์ทสร้างสรรค์กลวิธีหลายต่อหลายอย่างไว้เป็นประโยชน์ต่อการเขียนภาพสีน้ำมันต่อมาเป็นอย่างมากหลังจากนั้นศิลปินในศตวรรษต่อๆ มา ก็สร้างสรรค์การระบายสีน้ำมันในลักษณะสีหนาทับซ้อนกันตลอดมา "กลวิธีสีทับซ้อน" ในที่นี้ มุ่งเสนอแนะการสร้างความเครียดหรือความซับซ้อนของสีบนผิวหน้าจิตรกรรมสีน้ำมัน โดยระบายสีซ้อนกันหลายชั้น ให้สามารถมองผ่านจากสีชั้นบนเห็นสีชั้นล่างถัด ๆ ไปได้ เป็นการสร้างความรู้สึกซับซ้อนของสี อันเป็นเสมือนการผสมสีจากการมองเห็นมากกว่าการผสมสีในจานสีแล้วนำมาระบาย การระระบายสีน้ำมันด้วยกลวิธีสีทับซ้อนนี้ อาจจะต้องรอให้สีแต่ละชั้นหมาดหรือแห้งเสียก่อน แล้วจึงระบายสีชั้นถัดไป สีที่ใช้ระบายอาจจะเป็นสีที่ผสมใสหรือข้นตามกรรมวิธีของแต่ละบุคคล ระบายสีแต่ละชั้นโดยใช้สีที่กลมกลืนกันหรือสีตัดกัน อย่างไรก็ตาม การระบายสีในลักษณะนี้จะต้องฝึกสังเกตคุณสมบัติของสีว่า สีใดมีคุณสมบัติโปร่งแสงหรือทึบแสงมากน้อยต่างกัน เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อการระบายสีให้ทับซ้อนกันในแต่ละชั้นสีอย่างมีคุณภาพ (วิรุณ ตั้งเจริญ . 2535 : 58-59)

สุชาติ เถาทอง แสดงทัศนะว่า เทคนิคทางจิตรกรรมเป็นการเขียนภาพระบายสีต่าง ๆ ทั้งการใช้สีแบบสีเดียว (Monochrome) และการใช้หลายสี (Polychrome) สีที่นิยมใช้ได้ ได้แก่ สีน้ำ สีน้ำมัน สีฝุ่น สีเกรยอง และสีเทียน พื้นผิวของระนาบรองรับสำหรับเขียนจะแตกต่างไปตามลักษณะของสีที่จะถ่ายทอดลงไป (สุชาติ เถาทอง . 2539 : 100)

การเลือกเทคนิคที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญหรือเป็นเครื่องมือที่จะเสริมสร้างความชัดเจนในการคิดทางศิลปะและการแสดงออกทางศิลปะของศิลปิน เทคนิคแต่ละอย่างจะมีข้อดี ข้อเด่น และข้อจำกัดอยู่ภายในตัวแต่ละเทคนิค โกสุม สายใจ ได้อธิบายถึงลักษณะของเทคนิคทางจิตรกรรมไว้ ดังนี้

1.การระบายสีให้เรียบ (Flat Coloring) เป็นการระบายสีเพื่อแสดงความประณีต เรียบร้อย มีขอบเขตที่แน่นอน ถ้าต้องการจะแสดงพื้นผิวก็จะใช้ลวดลายเข้ามาประกอบ การระบายสีให้เรียบ ยังแยกย่อยออกไปอีกคือ การระบายสีให้เรียบและตัดเส้น ในกรณีที่ขอบของรูปร่างรูปทรงไม่เรียบร้อย การตัดเส้นขอบจะช่วยให้ดูสวยงามขึ้น นอกจากนี้จิตรกรรมบางประเภท เช่น จิตรกรรมไทยยังแสดงความงามของการตัดเส้น และลีลาของเส้นโดยเฉพาะ การระบายสีเรียบขอบคม เป็นการระบายสี ที่ใช้กันมากในงานจิตรกรรมและการออกแบบ โดยเฉพาะงานที่ต้องการแสดงถึงความประณีตเรียบร้อย เป็นเทคนิคเบื้องต้นที่นักศึกษาศิลปะทุกคนต้องทำได้เพราะเป็นการฝึกการบังคับให้มือเที่ยงตรงมีสมาธิ ปัจจุบันนักศึกษามีวิธีการที่ง่ายและได้ผลดีคือการใช้กระดาษกาวหรือเทปกาวมาคาดเป็นขอบ แล้วระบายสี

ให้เรียบดึงกระดาษออก จะได้รูปร่างรูปทรงที่มีขอบคมชัดตามความต้องการ การระบายสีให้เรียบและมีน้ำหนักอ่อนแก่เป็นการระบายสีเรียบเหมือนข้อ 1 และในพื้นที่รูปร่างรูปทรงจะมีการแสดงน้ำนักอ่อนแก่ เพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

2. การระบายสีให้สีกลืนกัน (Harmoney Coloring) ในการใช้สีส่วนใหญ่จะใช้สีหลายสีหรือหลายน้ำหนัก และมักจะทำให้กลืนกันได้โดยไม่มีขอบขึ้น หรือให้กลืนไปกับส่วนพื้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเกลี่ยในขณะที่สียังไม่แห้ง สีแต่ละประเภทจะมีวิธีการยากง่ายต่างกันดังจะกล่าวต่อไปนี้ สีน้ำ สามารถทำให้สีกลืนกันได้โดยระบายบนพื้นที่เปียกชื้น จะช่วยให้สีแต่ละสีซึมเข้าหากันได้อย่างสวยงาม หรือถ้าต้องการให้ดูเรียบร้อยอาจจะใช้พู่กันสะอาด เกลี่ยให้เรียบอีกที สีโปสเตอร์และสีฝุ่น เป็นสีทึบแสงที่ข้นมักจะระบายหนา สามารถทำให้กลืนกันได้โดยระบายเป็นเส้นประสานเข้าหากัน หรือใช้พู่กันสะอาดหรือฟองน้ำมาแตะเกลี่ยให้กลืนกันก็ได้ สีหมึก เป็นสีน้ำที่มีความละเอียดและสดใสมาก การทำให้กลืนกันด้วยพู่กันเป็นเรื่องยากเพราะแห้งเร็วจึงมีผู้ค้นคิดเครื่องมือขึ้นเรียกว่า พู่กันลม ใช้พ่นเป็นละอองกลืนเข้าหากันได้อย่างสวยงาม และปัจจุบันเป็นที่นิยมกันในวงการนิเทศศิลป์มาก เพราะจะได้สีที่เรียบเนียน กลมกลืนกันอย่างเหมาะสม สีน้ำมัน ทำให้กลืนกันด้วยการเกลี่ยเรียบหรือใช้รอยแปรงทับกันไปมา สีพาสเทลหรือสีชอล์ค ทำให้กลืนเข้าหากัน ควรเกลี่ยด้วยมือหรือผ้าสะอาดนุ่ม ๆ

3.การระบายสีแสดงพื้นผิว (Texture Coloring) พื้นผิวที่แตกต่างกันเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความงามในงานจิตรกรรม และเป็นเทคนิคการระบายสีที่ทำให้ดูแล้วรู้สึกสนุกสนาน ไปตามลักษณะของอุปกรณ์ที่ใช้ระบาย ภาพที่ปรากฏจะไม่ราบเรียบเหมือนการระบายสีในข้อ 1 แต่จะดูมีน้ำหนักอ่อนแก่ มีชีวิตชีวา มีความสวยงามไปอีกแบบหนึ่งทำให้ศิลปินพยายามค้นหาเครื่องมือต่าง ๆ มาสร้างสรรค์ให้เกิดความงามของพื้นผิว เทคนิคการระบายสีแบบเรียบ บางครั้งดูจืดไม่ตื่นเต้น เร้าใจ น่าเบื่อทั้งผู้สร้างและผู้ดู จิตรกรจึงระบายสีให้เกิดเป็นพื้นผิวที่ดูแปลกตา ตื่นเต้น เช่น พื้นผิวจากการระบายสีหนา ๆ พื้นผิวจากรอยแปรงเป็นต้น ทำให้ผู้ดูบางกลุ่มที่ชอบความงามแบบเรียบร้อยไม่เห็นด้วย และวิจารณ์ว่าเป็นภาพที่ยังไม่เสร็จ แต่ถ้าพิจารณากันให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่าเป็นการระบายสีที่แสดงถึงความแม่นยำ ได้จังหวะ ดูมีชีวิตชีวา ดังจะยกตัวอย่างต่อไปนี้ พื้นผิวที่เกิดจากรอยแปรงหรือพู่กัน แปรงหรือพู่กันเป็นอุปกรณ์พื้นฐานใช้ในการเขียนภาพมาตั้งแต่อดีต ซึ่งสามารถจะใช้ระบายโดยเกลี่ยให้เรียบหรือปล่อยไว้เพื่อแสดงความงามของฝีแปรงก็ได้ ศิลปินผู้มีชื่อเสียงด้านนี้ เช่น วินเซนต์ แวนโกะ (Vincent van Gogh) วิลเลี่ยม เดอร์คูนิ่ง (Willem Dercuning) จำรัส เกียรติก้อง วิรุณ ตั้งเจริญ และอารี สุทธิพันธุ์ เป็นต้น (โกสุม สายใจ . 2540 : 103-107)

อารี สุทธิพันธุ์ ได้ให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยถึงเทคนิคการเขียนสีน้ำมัน ความว่า

เทคนิคกระบวนการพื้นฐานในการระบายสีน้ำมัน สามารถประมวลได้ 5 ประการคือ

การระบายเสร็จทันที (All at Once)

การระบายเคลือบ (Glazing)

การระบายแล้วเช็ดออก (Wipping Off)

การระบายให้สีไหล (Dripping)

การระบายสีทับกัน (Scumbling and Impasto)

การระบายเสร็จทันที : เป็นเทคนิคการเขียนสีน้ำมันอย่างง่ายที่สุด กล่าวคือเมื่อรู้จักผสมสีน้ำมันให้มีความเข้มข้นคงที่แล้วก็ระบายบนผ้าใบรองรับ หรือระนาบรองรับอื่น ๆ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องระบายให้เสร็จในช่วงเวลานั้น จะไม่รอทิ้งไว้เพื่อต่อเติมอีกในวันหลัง

จุดเด่นของการระบายเสร็จทันทีก็คือ ได้เห็นความรู้สึกประทับใจของตนอย่างเป็นรูปธรรม อาจเป็นรอยแปรงที่ชัดเจนเด็ดขาด รอยหยาบของสีบนระนาบรองรับ หากต้องการส่วนละเอียดก็อาจใช้ด้ามพู่กันหรือของแหลมแข็งขูดได้ และที่น่าสนในก็คือภาพเขียนสีน้ำมันไม่มีขนาดใหญ่เกินไป พอที่จะพกพาไปเขียนที่ต่าง ๆ ได้

การระบายเคลือบ : เป็นเทคนิคที่พัฒนามาจากการระบายเคลือบกันของสีน้ำ โดยที่สีระบายครั้งแรกได้ผสมกับสีที่ระบายทับเคลือบภายหลังการระบายแบบนี้ต้องผสมสีให้ค่อนข้างเหลวระบายให้ทั่วเป็นสีขั้นแรกหรือรองรับพื้นก่อน แล้วระบายอีกสีหนึ่งเคลือบทับการแสดงน้ำหนักอ่อนแก่อาจจะเกิดจากน้ำหนักพู่กัน ถ้ากดพู่กันแรงก็ได้สีอ่อนหากไม่กดพู่กันก็จะได้สีแก่ หากต้องการภาพสีน้ำมันให้มีส่วนละเอียด ก็อาจทำได้โดยระบายสีเหลืองอ่อนทับเส้นร่างด้วยดินสอดำที่ร่างอย่างละเอียดเมื่อสีเหลืองอ่อนระบายทับบนเส้นดินสอที่เป็นกราไฟท์ก็จะผสมกับดินสอ ต้องพิจารณาจากระนาบรองรับผ้าใบและดินสอดำที่จะลากผสมกับสีเหลืองอ่อนนั้น เมื่อระบายเคลือบแสดงน้ำหนักอ่อนแก่ได้แล้วปล่อยทิ้งไว้ให้แห้ง แล้วจึงระบายตามวิธีแรกต่อไป จุดเด่นของเทคนิคนี้ก็คือ เมื่อระบายเคลือบด้วยสีใดสีหนึ่งแล้วสียังเปียกอยู่ เราก็สามารถระบายสีอื่นตามที่ต้องการทับได้แล้วเกลี่ยให้เรียบหรือทิ้งไว้ให้แห้ง แล้วระบายเน้นให้อ่อนแก่เพิ่มขึ้นได้ หากใช้สีที่มีลักษณะใสระบายระนาบรองรับผ้าใบใหม่อาจระบายสีเดียวโดยให้สีใสปล่อยให้ระบายรองรับผ้าใบแสดงความสว่างของสีอ่อนให้เห็นได้

การระบายแล้วเช็ดออก : เป็นเทคนิคที่ช่วยแก้ปัญหาของพื้นได้อย่างดี กล่าวคือเราอาจร่างรูปต่าง ๆ ตามที่ต้องการจากหุ่นนิ่งที่เป็นแบบ แล้วระบายสีใดสีหนึ่งให้ทั่วแผ่น เมื่อระบายแล้วเช็ดออกด้วยผ้า ส่วนที่ต้องการให้อ่อนก็เช็ดมากหน่อย ส่วนที่ไม่ได้เช็ดออกจะเป็นสีที่ระบายสดใส และเมื่อเช็ดแล้วก็ระบายสีของรูปวัตถุจากหุ่นนิ่งได้ทันที อาจจะรอให้สีแห้งแล้วระบายต่อก็ได้ การเช็ดออกนอกจากจะใช้ผ้าแล้ว สามารถใช้เกรียงขูดสีออกได้ ขณะที่สีชั้นแรกแห้ง ระบายอีกสีหนึ่งทับเคลือบลงไปแล้วใช้เกรียงขูดออก ควรให้สีชั้นแรกแห้งแล้วจึงระบายสีทับแล้วขูด การขูดออกต้องระวังอย่าให้แผ่นผ้าใบขาด เพราะเคยมีบางท่านขูดแรงเกินไป นอกจากนี้ยังสามารถเช็ดออกได้ด้วยน้ำมันทินเนอร์ เช็ดแล้วทิ้งไว้ให้แห้งจึงระบายสีทับได้ สมัยหนึ่งการเช็ดด้วยทินเนอร์นิยมกันมาก เพราะให้ผลแปลกไปจากที่ระบายทับบนผ้าใบธรรมดา จุดเด่นของเทคนิคนี้ก็คือ เมื่อเช็ดออกแล้วสีจะอุดแน่นในรอยขรุขระของผ้าใบ เพราะมีแรงกดซึ่งจะทำให้เกิดลักษณะผิวของวัตถุที่ต้องการได้ เช่น วัตถุที่มีความมัน ผิวเนียน เป็นต้น นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สร้างจิตรกรรมที่จะต้องทดลองเช็ดออกด้วยตนเองแล้วสรุปรวบรวมผลไว้

การระบายสีให้ไหล : เป็นเทคนิคที่คล้ายกับสีน้ำคือต้องผสมสีกับน้ำมันให้ใส และคอยเอียงระนาบรองรับผ้าใบ เอียงมากสีก็ไหลเร็ว เทคนิคนี้สามารถระบายทับบนแผ่นผ้าใบที่เกลี่ยสีได้สีหนึ่งเป็นพื้น

ก่อน แล้วจึงระบายสีให้ไหลทับด้านบน เมื่อสีที่ระบายครั้งแรกนั้นแห้งแล้ว การระบายตามวิธีนี้ หากผสมสีกับสีน้ำมันผสมสีไม่ใสก็จะทำให้ไหลช้า และหากใช้น้ำมันสนไม่ดี เมื่อแห้งแล้วอาจแสดงให้เห็นรอยแตกของสีได้ จุดเด่นของการระบายให้ไหลนี้ก็คือ เมื่อต้องการสร้างสรรค์รูปแบบสีน้ำมันให้มีรูปร่างแสดงความรู้สึกเคลื่อนไหวก็สามารถระบายและลาดเอียงให้ไหลความต้องการ หรือหากต้องการสร้างสรรค์รูปแบบแปลก ๆ ตามจินตนาการเฉพาะตนก็สามารถทำได้ ข้อสำคัญก็คือต้องใช้น้ำมันสนอย่างดีผสมให้เหลวพอที่จะไหลได้สะดวก

การระบายสีทับกัน : เป็นเทคนิคที่นิยมใช้กันทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ ระบายสีน้ำมันตามต้องการบนระนาบรองรับ ทิ้งไว้ให้แห้งแล้วระบายทับบางส่วน ปล่อยบางส่วนไว้ การระบายแต่ละครั้งเรียกว่า ชั้นที่ 1 (Layer) จะระบายบางหรือระบายหนาจะใช้รอยแปรงหรือเกลี่ยก็ได้ โดยทั่วไปแล้วจะระบายสองหรือสามชั้นเพื่อให้สีที่แสดงบนผ้าใบให้ความรู้สึกแน่น (Condensation of Color) การระบายทับกันช่วยให้ผู้สร้างสามารถปรุงแต่งผลงานได้ตามที่ต้องการ หากระบายทับกันมากกว่าห้าชั้นขึ้นไปจนรู้สึกว่าสีบนผ้าใบนั้นหนามาก ก็เรียกเทคนิคนี้ว่า Impasto ตลอดช่วงเวลา 6 เดือนอาจเขียนทับกันได้ เพราะสีน้ำมันยังไม่แห้ง สีน้ำมันนั้นโดยทั่วไปแล้วจะแห้งภายใน 6 เดือน ที่รู้สึกว่าแห้งนั้นจริง ๆ แล้วยังไม่แห้งสนิท จุดเด่นของการระบายสีทับกันนี้คือ สีแต่ละชั้นจะเป็นสื่อแทนความต้องการของผู้สร้าง หากต้องการเปลี่ยนแปลงก็สามารถเพิ่มเติมได้ ซึ่งจะช่วยพัฒนาการรับรู้และการถ่ายทอดรูปแบบของผู้สร้างได้เป็นอย่างดี ผู้สร้างจะรู้ว่าควรจะได้พัฒนาการจัดภาพและรูปแบบได้อย่างไร เพราะการปรุงแต่งแก้ไขเสมอ ๆ นั้น จะพัฒนาทักษะทางการถ่ายทอดรูปแบบได้อย่างมีความคิด (Cognitive Skill)

เทคนิคการระบายสีดังกล่าวทั้ง 5 ประการนี้ มีส่วนคล้ายคลึงกับสีน้ำ ที่ต่างกันก็เห็นจะเป็นการทับกันของสี เพราะ คุณสมบัติของสีน้ำมันนั้นเข้มข้น เวลาต้องการให้สีอ่อนนิยมผสมกับสีขาว ขณะที่สีน้ำต้องผสมกับน้ำและหวังพึ่งความขาวของกระดาษด้วย ดังนั้นสีน้ำมันจึงระบายทับกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสีอ่อนทับสีแก่ ซึ่งสีน้ำทำไม่ได้เทคนิคต่าง ๆ มาจากเทคนิคพื้นฐานสำคัญยิ่งคือ การเกลี่ย (Blending) เพราะสีน้ำมันมีความเข้มข้น การจะเกลี่ยให้ได้เรียบดีจะต้องคุมความเข้มข้นของสีให้เหมาะ (Consistency) และจะต้องมีความข้นเหมือนกันจึงจะเกลี่ยได้กลมกลืนกัน ตระหนักเสมอว่าหากเราเกลี่ยได้ตามต้องการแล้ว การป้ายที่แสดงลีลารอยแปรงคือการลดรอยแปรงจากการเกลี่ยนั่นเอง (อารี สุทธิพันธุ์ . 2544 : สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ อารี สุทธิพันธุ์ ยังเสนอความคิดเห็นที่เกี่ยวกับเทคนิคการระบายสีน้ำมันโดยไม่ใช้สีขาวเพราะว่ามีเทคนิคการรระบายสีที่ได้จากการกระทำ ซึ่งอยากเสนอแนะคือ การระบายสีน้ำมันไม่ใช้สีขาว โดยผสมสีเทาไว้แล้วใช้ผสมกับสีทุกสีเวลาระบายผลที่ได้จะต่างไปจากเทคนิคต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วคือ "1. ภาพสีน้ำมันตามวิธีคุมด้วยสีเทานี้จะมีสภาพสีส่วนรวมกลมกลืนกัน หากจะเปลี่ยนโดยคุมด้วยสีอื่นแทนที่จะผสมกับสีเทาก็จะได้สีที่แปลกต่างไปอีก 2. ภาพสีน้ำมันตามวิธีนี้

ช่วยแสดงบรรยากาศและควบคุมกำลังส่องสว่างของสีได้และเมื่อเสร็จแล้วอาจใช้สีขาวผสมเพื่อแสดงความสว่างที่ชัดเจนได้"

บทที่ 3
การวิเคราะห์จิตรกรรมสีน้ำมัน ของ พอล โกแกง

การศึกษาวิจัยเรื่อง "จิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคมของ พอล โกแกง" นี้ ผลของการศึกษาวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพบว่าในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1891-1901 นั้น โกแกง อาศัยอยู่บนเกาะตาฮิติ สร้างผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันขึ้นจำนวนหนึ่ง แต่เท่าที่ปรากฏในข้อมูลรวบรวมได้จำนวน 79 ภาพ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างภาพตามจุดมุ่งหมาย (Purposive Samping) ได้ภาพที่จะทำการวิเคราะห์จำนวน 16 ภาพ ได้แก่

1.1 Uaupa (Tahitian Dance), 1891. oil on canvas, 73x92 cm.

1.2 Ia Orana Maria (Hail,Mary), 1891. oil on canvas,113.7x87.7

1.3 Parau na te Varua I no (Words of the Devil), 1892.
oil on canvas, 91.5x70 cm.

1.4 Matamoe (Landscape with Peacocks), 1892.
oil on canvas, 115x86 cm.

1.5 Woman with a Mango (Vahine No te Vo),1892.
oil on canvas, 72.7x44.5 cm.

1.6 Vahine no te Miti (Woman by the Sea),1892.
oil on canvas, 93x74.5 cm.

1.7 Fatata te Miti (By the Sea), 1892. oil on canvas, 68x92 cm.

1.8 Aha oe Feii ? (what! Are You Jealous?), 1892.
oil on canvas, 66x89 cm.

1.9 Nave Nave Moe (Delightful Drowsiness), 1894.
oil on canvas, 73x98 cm.

1.10 Mahana no AtusDay (Day of Gods.), 1894.
oil on canvas, 66x87 cm.

1.11 Te Arii Vahine (The Noble Woman), 1896.
oil on canvas, 97x130 cm.

1.12 Nave Nave Mahana (Delightful Day), 1896.
oil on canvas, 94x130 cm.

1.13 O. Taiti (Nevermore), 1897. oil on canvas, 60.5x116cm.

1.14 Tow Tahitain Women with Mango Blossome,1899.
oil on canvas, 97x72 cm.

1.15 Where Do We Come From? What Are We?
Where Are We Going?, 1897.oil on canvas, 130.1x374.6 cm.

1.16 The Ford, or the Flight, 1901. oil on canvas, 76x95 cm.

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิเคราะห์ จิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคม ของพอล โกแกง ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

2.1แนวคิด

2.1.1 บริบทสังคม

2.1.2 แนวคิดทางศิลปะ

2.2 เนื้อหา

2.2.1 พิธีกรรม และความศรัทธาทางศาสนา

2.2.2 การดำเนินชีวิต

2.2.3 สภาพแวดล้อม

2.2.4 กิจกรรมการพักผ่อน

2.3 รูปแบบ

2.3.1 โครงสร้างของภาพ

2.3.2 ระนาบบนพื้นภาพ

2.3.3 มิติบนพื้นภาพ

2.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

2.4.1 ระบายสีทับซ้อน

2.4.2 ระบายสีในขอบเขต

2.4.3 ระบายสีเรียบ

2.4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

2.4.5 ระบายสีโดยลงสีพื้นไว้ก่อน

2.4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

ผลของการศึกษาวิเคราะห์

จากการศึกษาวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันของพอล โกแกง ทั้ง 16 ภาพ ปรากฏดังนี้

ภาพ Upaupa (Tahitian Dance) 1891

ขนาด 73x92 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 1

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

ภาพนี้ สะท้อนภาพวิถีชีวิตที่มิได้เกี่ยวข้องกับการทำพิธีกรรมทางความเชื่อแต่อย่างใด แต่เป็นงานรื่นเริงกลุ่มคนจับกลุ่มคุยกัน และนั่งเอาไหล่พิงกัน เป็นอิริยาบถการพักผ่อนอย่างมีความสุขของผู้คนอีกทั้งยังเป็นงานที่หนุ่มสาวได้มีโอกาสหาคู่รักและแสดงความรักต่อกัน ในภาพตรงกลางด้านขวามือนั้น หนุ่มสาวคู่หนึ่งกำลังพรอดรักกัน หญิงสาวนอนในตักชายหนุ่มแสดงความรักกันอย่างหวานซึ้ง นี้แสดงให้เห็นว่าภาพนี้เป็นการบันทึกภาพกิจกรรมอย่างหนึ่งทางสังคม

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

โกแกงนั้นเป็นศิลปินที่ไม่ชอบความรุ่งเรืองของเมืองใหญ่เป็นที่สุด เขาจึงเชื่อว่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่บริสุทธิ์ไม่ปรุงแต่งมากนักเป็นเรื่องน่าสนใจ การถ่ายทอดเรื่องราวกิจกรรมของชนชาวพื้นเมือง ผ่านงานจิตรกรรมนี้ เป็นเรื่องที่เขาจงใจที่จะสร้างสรรค์ขึ้นมา ในภาพนี้เห็นได้ชัดว่าโกแกงได้พยายามถ่ายทอดให้ได้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งบรรยากาศ อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ภาพนี้จึงดูสมบูรณ์

2. เนื้อหา

2.1 กิจกรรมการพักผ่อน

ภาพนี้เป็นการถ่ายทอดกิจกรรมการสังสรรค์ วันงานรื่นเริงรอบกองไฟที่ลุกโชน เป็นกิจกรรมการพักผ่อนตามประเพณี-วัฒนธรรมของชนชาวพื้นเมือง ซึ่งไม่มีพิธีกรรมอะไรที่ยุ่งยาก เป็นกิจกรรมการพักผ่อนที่เรียบง่าย การเต้นรำด้วยท่าทางที่เป็นแบบเดิม ๆ ตามธรรมชาติไม่ได้ปรุงแต่งมากนัก เป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

ลักษณะโครงสร้างของภาพนี้ เป็นการจัดภาพแบบ เน้นจุดเด่นอยู่ตรงกลางภาพนั้นคือ เปลวไฟ และต้นไม้ใหญ่ ซึ่งพาดเอียงลำต้นไปทางด้ายซ้ายของภาพ ทำให้น้ำหนักไปถ่วงดุลกับกลุ่มคนทางขวามือทำให้เกิดความสมดุลแบบสองไม่ข้างเท่ากัน โดยความรู้สึกพื้นที่ 1 ใน 3 ส่วน เป็นภาพคนแต่อยู่ในเงามืดขณะที่ส่วนที่เป็นแสงสว่างและมีรูปเปลวไฟขึ้น มีคนอยู่เพียงสองแต่เมื่อมีต้นไม้ ที่มีโคนต้นอยู่ตรงกลางด้านขวามือ เอียงลำต้นพาดไปทางซ้ายมือจึงช่วยทำให้ภาพมีความถ่วงดุลกันดูสมดุลยิ่งขึ้น

3.2 มิติบนพื้นภาพ

ขนาดของคนด้านหน้ามีขนาดใหญ่ และด้านไกลมีขนาดเล็ก ความมืดและแสงสว่างทำให้มิติขึ้นในภาพ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ภาพนี้ไม่ได้เน้นระนาบให้เห็นเด่นชัด ภาพนี้เป็นการวาดภาพตามเห็นเท่านั้น ไม่แตกต่างกับทิวทัศน์ทั่วไป

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีในขอบเขต

พบการระบายสีในขอบเขตของภาพนี้ตรงภาพคนที่อยู่ด้านหน้า และภาพต้นไม้ที่พาดเอนจากกึ่งกลางของภาพไปทางด้านซ้ายมือ

4.2 ระบายสีเรียบ

พบการระบายเรียบในส่วนที่เป็นผืนดิน และต้นไม้ที่อยู่ในระยะไกล

4.3 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

พบได้ในบางจุดของภาพนี้ ตรงเปลวไฟ และลำแสงที่ทอดออกมาจากเปลวไฟตรงด้านซ้ายมือของภาพ

4.4 ระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

ไม่พบในภาพนี้ มีเพียงแต่การระบายสีไปมาเพื่อให้ได้น้ำหนักของสีที่ต้องการทำให้ภาพเกิดความสมบูรณ์

ภาพนี้อยู่ในบรรยากาศช่วงเวลากลางคืน ที่มีแสงจากเปลวไฟสว่างในความมืด เป็นจุดที่แรงกล้าแล้วค่อย ๆ เลือนหายไป กลุ่มสีที่เลือกใช้จึงมี สี Cadmium Yellow สี Cadmium Orange สี Red Ochre – Vermilion - Crimson Lake สี Chrome Orange สี Viridian Green สี Chrome Oxide Green สี Prussian Blue สี Zine White สี Mars Black จากกลุ่มสีที่โกแกงนำมาใช้นั้น พบได้ว่าสีได้ผ่านการผสมกับสีอื่นในจานสีก่อนแล้วจึงระบายครอบคลุมน้ำหนักของสีในภาพไว้ก่อน หลังจากนั้นจึงใช้สีแท้ที่ไม่ผ่านการผสมในจานสี มาระบายให้เกิดการผสมกันในภาพอีกครั้งหนึ่ง และสีบางส่วนที่ไม่ถูกผสมกับสีอื่นนั้นจึงมีความสดใส อย่างเช่น สี Chrome Orange ในเปลวไฟ สี Viribian Green ของใบไม้ทางด้านซ้ายมือ และสี Crimson Lake ที่ได้แต้มไว้ตามจุดต่าง ๆ ของภาพ จึงทำให้ภาพนี้ดูมีพลังให้ความรู้สึก สดใส และสมบูรณ์

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

พบตรงบริเวณที่เป็นแสงจากเปลวไฟ ส่วนอื่น ๆ นั้นเป็นการระบายสีในลักษณะเกลี่ยเรียบ

ภาพ La Orana Maria (Hail, Mary) 1891

ขนาด 113.7x87.7 เซนติเมตร

ภาพประกอบที่ 2

1. แนวคิด

1.2 บริบทสังคม

ผลงานภาพ La Orana Maria (Hail, Mary) แสดงถึงการดำรงชีวิตที่เป็นปกติ เรียบง่าย ของกลุ่มคนที่รวมตัวกันเป็นสังคมใหญ่จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ เพื่อความเป็นระเบียบ และต้องมีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ไว้เป็นหลักประกันการดำรงอยู่ของชีวิต ในสังคมนั้นจะต้องมีบุคคลที่เป็นตัวแทนต่อสิ่งเคารพนั้น เพื่อใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ และต้องมีความพิเศษกว่าคนธรรมดา ในภาพนี้จะเห็นได้ว่ามีผู้หญิง 4 คน เด็กหนึ่งคนอยู่บนบ่าของผู้หญิง การแต่งกายของผู้หญิงสองคนนั้น นุ่งผ้าเปลือยอก กริยาท่าทางแสดงความเคารพ ส่วนอีกคนหนึ่งนั้นมีปีกเหมือนนก เป็นลักษณะของเครื่องสักการะอย่างหนึ่ง พร้อมทั้งผลไม้ที่อยู่ด้านหน้าจะเห็นได้ว่าผลไม้ได้ถูกคัดเลือกที่สวยงามเพื่อสักการะแด่สิ่งที่เคารพนั้น ขณะที่ผู้หญิงอีกคน นุ่งผ้าปิดหน้าอก มีเด็กอยู่บนบ่าและมีเส้นเป็น

วงล้อมรอบศีรษะ ของผู้หญิงและเด็ก เครื่องหมายวงกลมนั้น คือสัญลักษณ์ (Symbolism) เป็นการบ่งบอกถึงสัญลักษณ์ของพระเจ้า (Halo) เป็นบุคคลพิเศษที่ทุกคนในสังคมนี้จะต้องให้ความเคารพ

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

ภาพนี้เป็นภาพที่บ่งชี้ได้ว่า โกแกงนั้น มีความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาอย่างมั่นคง เขาได้ถ่ายทอด เรื่องราวของพระคริสต์ผ่านทางงานจิตรกรรมของเขาโดยใช้คนบนเกาะตาฮิติแทนคนยุโรปเป็นสื่อถ่ายทอด ดังจะเห็นได้ว่าภาพที่เขาถ่ายทอดออกมานั้นเป็นเรื่องที่เหนือธรรมชาติและศาสนาด้วย เหตุเพราะว่าในภาพนี้มีคนสองคนที่เป็นชาวบ้านแสดงความเคารพต่อหญิงอุ้มเด็กไว้บนบ่าที่มีเส้นวงกลมล้อมรอบศีรษะ ซึ่งเป็นเครื่องหมายของพระเจ้า และผู้หญิงอีกคนหนึ่งมีลักษณะพิเศษเช่นกันคือ มีปีกเป็นนก ภาพนี้เห็นได้ชัดว่าเป็นลักษณะของงานจิตรกรรมในแนวสัญลักษณ์นิยม ที่ชัดเจนการใช้สีน้ำมันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของโกแกง คือการใช้สีทึบตัดกับสีสดสว่าง ต้นไม้ต่าง ๆ และลายผ้าเป็นลักษณะการออกแบบตกแต่ง และแบ่งแยกรูปฟอร์ม ควบคุมเส้นสายและรวมระนาบให้เป็นหนึ่งเดียว เพราะฉะนั้นงานของโกแกง จึงไม่มีแสงเงาเป็นลักษณะแบน ๆ

2. เนื้อหา

2.1 พิธีกรรม และความเชื่อทางศาสนา

ภาพนี้เห็นได้ชัดเจนว่าโกแกงนั้นมีความเชื่อทางศาสนาอย่างยิ่ง และเขาถ่ายทอดเรื่องราวของพระคริสต์ของคนในยุโรปนั้นผ่านหญิงอุ้มเด็กโดยมีเส้นรอบวงกลมล้อมรอบศีรษะผู้หญิงและเด็ก อันเป็นเครื่องหมายสัญลักษณ์ของพระเจ้า ใบหน้าของบุคคลในภาพแสดงอารมณ์เรียบเฉยไม่สามารถทราบได้เลยว่าเขามีความรู้สึกอย่างไร ลึกลับซ่อนเร้น ลักษณะนี้ สรุปได้ว่าเป็นสัญลักษณ์นิยม ภาพหญิง 2 คน แสดงความเคารพ และผู้หญิงอีกคนนั้นแต่งกายเป็นนก โดยมีปีกปกคลุมไว้ที่ร่างกายเป็นการถ่ายทอดโดยการเน้นให้รับรู้ได้โดยภาพ

2.2 สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมนั้นเป็นธรรมชาติที่ถูกปรุงแต่งโดยมนุษย์ ดูแล้วคล้ายจะเป็นสวนสาธารณะสำหรับ พักผ่อน ซึ่งประกอบด้วย ทะเล ป่า และภูเขา

2.3 การดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเรียบง่าย เต็มไปด้วยอิสระเสรีภาพ แต่มีกฎแห่งความเชื่อความศรัทธา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจอย่างเหนียวแน่น

2.4 กิจกรรมการพักผ่อน

ภาพนี้แสดงถึงการพักผ่อนธรรมดาของหญิงสาว ภาพหญิงทั้ง 3 คน นั้น เป็นหญิงรับใช้คอยดูแลให้ความสะดวกต่อผู้หญิงอุ้มเด็กอันเป็นตัวแทนของพระเจ้า ซึ่งโกแกงใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอด

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างภาพ

โครงสร้างของภาพนี้นั้น ประกอบด้วย คน 5 คน รวมเด็กที่ผู้หญิงอุ้มอยู่ ภาพผลไม้ด้านหน้าและต้นไม้ ภูเขาเรียงไปตามลำดับเป็นทิวทัศน์ทั่วไป ภาพนี้เน้นจุดเด่นตรงผู้หญิงอุ้มเด็กตรงด้านขวามือ และเรียงไปตามลำดับ ด้านซ้ายมือนั้นมีรูปผลไม้ด้านหน้าตามไปด้วยต้นไม้ เพื่อช่วยถ่วงไม่ให้ด้านขวาหนักเกินไปจึงดูสมดุล จึงเป็นลักษณะโครงสร้างสมดุลสองข้างไม่เท่ากัน ในภาพจะเห็นค่าของความสว่างและความมืดตัดกัน ระหว่างพื้นที่ส่วนหน้าจะมีน้ำหนักมืดคือเงาของต้นไม้มีภาพผลไม้ ซึ่งมีแสงไม่จัดนักอยู่ในเงานี้ และปีกนกสีเหลืองนั้นอยู่ตรงด้านซ้ายของภาพ ทำให้มีน้ำหนักถ่วงดุลกับภาพผู้หญิงสวมผ้าสีแดงด้านขวามือทำให้มีน้ำหนักถ่วงดุลกัน

3.2 มิติบนพื้นภาพ

เป็นการวาดภาพแบบทัศนมิติ หรือวาดในลักษณะตามตาเห็น ใช้ขนาดความ ใหญ่-เล็ก ของส่วนประกอบภายในภาพ ทำให้เกิดระยะและความสดของสีด้านหน้าสีเข้มตามจุดสีหนักในเงามืด สีอ่อนหม่นในระยะไกล พร้อมตัดทอนรายละเอียดในส่วนที่อยู่ไกลด้วย จึงทำให้เกิดมีมิติขึ้นบนพื้นภาพ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

การแบ่งส่วนของผืนหญ้า พื้นถนน และพื้นดินระยะไกลมีเพียง ส่วนนี้เท่านั้นที่เป็นระนาบ

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 สีทับซ้อน

การระบายสีทับซ้อนเกิดขึ้นอย่างมากมายเกือบทุกจุดในภาพนี้ พบได้จากสีแต่ละสี มีสีอื่นสอดแทรกอยู่ตลอดทุก ๆ จุด เป็นเหตุมาจากการระบายสีทับกันไปทับกันจนเกิดสีหลายสีขึ้นในลักษณะการทับซ้อน

4.2 ระบายสีในขอบเขต

เกิดขึ้นตรงบริเวณลายดอกไม้บนผ้าที่สวมใส่ บริเวณปีกนก บริเวณใบไม้ และบริเวณท้องฟ้าที่เป็นก้อนเมฆสีฟ้าคาดทับสีขาว และส่วนอื่น ๆ แล้วระบายสี พร้อมกันนั้นก็ตัดเส้นแบ่งบริเวณอีกครั้งหนึ่ง

4.3 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ทุกจุดของภาพระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

4.4 ระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

การเตรียมผ้าใบด้วยการลงพื้นด้วยสีเหลือง จากนั้นจึงร่างภาพทับลงไป แล้วจึงระบายสีแบบแยกส่วน แยกประเภทของสิ่งต่าง ๆ ลดทอนรายละเอียดต่าง ๆ ส่วนที่อยู่ในระยะไกลให้เหลือน้อยลง พร้อมกันนั้นก็ลดขนาดให้เล็กไปด้วยตามลำดับ และลดความเข้มของสีลงไปตามลำดับความใกล้-ไกล เพื่อให้เกิดมิติบนพื้น

การใช้สีในภาพนี้ เน้นความเป็นธรรมชาติที่สวยงามจึงให้กลุ่มสีเขียวเป็นสีคลุมน้ำหนักของภาพไว้ทั้งหมด ให้สีเหลืองเป็นตัวกำหนดแสง ภาพนี้จึงให้ความรู้สึกเหมือน อยู่ท่ามกลางแสงแดดอุ่น ๆ ใช้สีแดงที่ภาพผลไม้และผ้านุ่งของผู้หญิงตัดกับสีเขียวของพื้นหญ้าทำให้เกิดจุดเด่น เห็นได้ว่าในภาพรวม สีแดงจะแทรกอยู่ในทุกจุดที่มีสีเขียวเป็นพื้น ส่งผลให้สีทั้งสองสดและเด่นขึ้น ทำให้ภาพมีความน่าสนใจมากขึ้น กลุ่มสีที่นำมาใช้ในภาพนี้ คือ สี Zine White สี Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Viridian Green – Emerald Green – Sap Green – Chrome Oxide Green สี Crimson Lake – Cadmium Scarlet สี Cadmium Orange สี Prussian Blue – Cerulean Blue สี Mars Black

ภาพ Parau na te Varua I no (worda of the Deril) 1892

ขนาด 91.5 X 70 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 3

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

สภาพแวดล้อมในภาพนี้จะเห็นได้ว่าประกอบด้วย คนสองคน ในอริยะบทและกิริยาท่าทางที่แตกต่างกัน แต่อยู่ในเรื่องราวเดียวกัน ส่วนประกอบด้านที่เป็นฉากหลังนั้นจะเห็นว่าเป็นต้นไม้ขนาดใหญ่มีสัตว์อยู่สองชนิดข้างหลัง ในส่วนด้านหน้า มีลักษณะคล้ายกับระลอกคลื่นสีชมพูอมสีส้ม ผู้หญิงด้านหลัง ซึ่งเป็นส่วนประกอบนั้นมีลักษณะอาการตกใจตื่นตากับความมหัศจรรย์ กับสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เบื้องหน้า ส่วนผู้หญิงที่เป็นตัวเอกนั้นเปลือยกาย มือซ้ายถือผ้าปิดบังอวัยวะเพศไว้ในกริยาที่อาจจะเป็นเขินอาย หรือซ่อนเร้นความรู้สึกบางอย่างไว้ ความหมายนี้อาจเป็นหนึ่งในกิจกรรมการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือเป็นกิจกรรมทางสังคมที่ต้องปฏิบัติ

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

ภาพนี้แสดงให้เห็นว่าโกแกง มีแนวคิดถึงวิธีการสร้างสรรค์งานศิลปะ ไม่เน้นให้เหมือนจริงของสิ่งที่เห็นนำเอาแต่ส่วนที่เป็นสาระสำคัญของสื่อนั้น มาเพิ่มเติมเรื่องราวสอดใสอารมณ์ เน้นรูปทรง เพื่อชี้บอกถึงสิ่ง ๆ นั้นว่าคืออะไร มีคนมีสัตว์ มาอยู่ในภาพเดียวกัน แต่ไม่มีอะไรเชื่อมโยงกัน ลักษณะเช่นนี้ เป็นการกระทำเพื่อให้บรรลุความประสงค์ที่ต้องการจะแสดงออก ถึงเรื่องราวความลี้ลับความฝัน ที่ชวนให้ขบคิด และจินตนาการต่อไปได้ ในลักษณะของกวีเป็นสัญลักษณ์นิยม (Symbolism)

2. เนื้อหา

2.1 พิธีกรรม และความเชื่อทางศาสนา

ภาพนี้เป็นพิธีกรรมการไถ่บาปอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งลึกลับเรื่องราวของเวทมนต์ สังเกตได้จากคนนั่งใส่เสื้อนั้นสีหน้าบ่งบอกถึงอาการตกตะลึงในสิ่งที่เกิดขึ้น ส่วนภาพประกอบด้านหลังนั้นเป็นภาพของสัตว์ ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นสัตว์ประเภทใด ดวงตาที่จ้องมานั้นดูน่ากลัวซ่อนเร้น เป็นพิธีกรรมที่มองหาความจริงที่ไม่อาจจับต้องได้ เป็นลักษณะของสัญลักษณ์นิยม (Symbolism) ดูแล้วสร้างปมไว้ให้ขบคิด

2.2 การดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตเป็นไปตามความเชื่อ และศรัทธาต่อสิ่งเคารพ

2.3 สภาพแวดล้อม

เป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นธรรมชาติปกติ แต่เป็นธรรมชาติที่ถูกเปลี่ยนแปลง ต้นไม้สีทึบสายน้ำเป็นสีชมพู และสีแดง ดูลึกลับซ่อนเร้น เพื่อให้เป็นหนึ่งเดียวกับเรื่องราวที่ถ่ายทอด

2.4 กิจกรรมการพักผ่อน

ภาพนี้ไม่ได้บ่งบอกถึงการพักผ่อนแต่อย่างใด สังเกตได้จากใบหน้า อารมณ์ ของคนในภาพและสีสันโดยส่วนรวม

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

ผลงานของโกแกงนั้น จะมีลักษณะโครงสร้างของภาพนั้นแตกต่างกันออกไป ภาพนี้เน้นจุดเด่นไว้ตรงด้านขวามือ จุดรองไว้ด้านซ้ายมือ เมื่อแบ่งจุดกึ่งกลางภาพนั้นจะเห็นได้ว่าระหว่างตัวเอกกับตัวรองนั้นอยู่กันละด้านของภาพ แม้จะมีต้นไม้ใหญ่อยู่ด้านซ้ายมือ แต่อยู่ในเงามืด ทำให้รู้สึกสมดุล แต่สมดุลในแบบสองข้างไม่เท่ากัน การจัดภาพด้วยมุมมองจุดเด่นอยู่ด้านหน้าแล้วจุดรองลดหลั่นขนาด และลดความสดของสีลงไปตามลำดับทำให้เกิดความรู้สึกใกล้ไกลได้ การให้สีในลักษณะตัดกันระหว่างความมืดกับสว่างนั้น ทำให้เกิดความเด่นน่าสนใจยิ่งขึ้น

3.2 มิติบนพื้นภาพ

ใช้ขนาดเล็ก-ใหญ่ ของส่วนประกอบในภาพ เช่น คน ต้นไม้ และอื่น ๆ พร้อมกันนั้นเน้นส่วนละเอียดด้านหน้า ลดทอนรายละเอียดด้านไกล ให้สีด้านหน้าสดใสสว่าง และให้สีเข้มในด้านหลัง จึงทำให้เกิดมิติขึ้นในภาพ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ภาพนี้ไม่เน้นระนาบบนพื้นภาพที่เด่นชัด

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

เป็นการระบายสีโดยมีสีอื่นสอดแทรกเด่นชัดมากกว่าสีทับซ้อน

4.2 ระบายสีในขอบเขต

พบได้ในบางจุด เช่น บริเวณต้นไม้ ตัวคน และรูปสัตว์

4.3 ระบายสีเรียบ

มีเป็นบางส่วน เช่น ในรูปผู้หญิงยืน

4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ทุกส่วนของภาพนี้ ระบายสีโดยไม่เกลี่ยเรียบทั้งภาพ แต่ไม่ได้มีความหมายทางเรื่องราวในภาพนี้ แต่เป็นกลวิธีทางการระบายสีในงานจิตรกรรม

4.5 การระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

การรองพื้นด้วยสีเหลืองไว้ก่อนในภาพนี้ สังเกตได้จากรอยต่อของสีตรงขอบบริเวณวัตถุทุกส่วนของภาพ นอกจากนี้การระบายสีอื่นทับลงไปนั้นถึงแม้จะไม่มีร่องรอยของสีเหลืองให้เห็น แต่อิทธิพลของสีเหลืองก็ยังมีต่อสีที่ระบายทับลงไปจึงทำให้มีความรู้สึกได้ว่าภาพนี้ ครอบคลุมด้วยแสงสว่าง

การให้สีในภาพนี้ เป็นการใช้สีตรงข้าม คือโทนสีแดงและโทนสีเขียว แบ่งเป็น 2 ส่วนของภาพ 2 ใน 3 ส่วนของภาพเป็นโทนสีเขียว 1 ส่วน เป็นโทนสีแดง การใช้สีในลักษณะนี้นั้นผู้ใช้ต้องมีความชำนาญและกล้าหาญพอควร การลดค่าของสีนั้นจะทำให้การตัดกันของสีไม่รุนแรง วิธีการในภาพนี้คือให้สีเหลืองเป็นตัวเชื่อม โดยใช้สีเหลืองผสมเขียว และใช้สีเหลืองผสมแดง พร้อมกันนั้นก็ใช้สีน้ำเงิน และสีม่วงเป็นตัวสอดแทรก ภาพจึงดูกลมกลืนควบคุมน้ำหนักของสีให้ไปในทิศทางเดียวกันได้ ต่อจากนั้นจึงนำสีดำมาใช้เน้นจุดเข้มสุดของภาพ จึงทำให้ความรู้สึกดูอบอุ่นและสมบูรณ์ สีที่ใช้ในภาพนี้ สี Sap Green – Emerald Green – Viridian Green สี Cadmiam Yellow-Yellow ochre สี Cadmiam Orange สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Pussian blue สี Cobalt Violet สี Mars black สี Lead White สี Rose Madder

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

การเขียนภาพนี้สังเกตได้ว่า เมื่อมีการรองสีพื้นไว้ก่อน สีที่ระบายทับครั้งหลังจึงระบายโดยการไม่เกลี่ยเรียบ รอบพู่กันจึงเกิดขึ้น แต่ไม่ใช่เป็นการตั้งใจจะแสดงรอยพู่กัน แต่เกิดจากความบังเอิญ

ภาพ Matamoe (Landscape with peacocks) 1892

ขนาด 115 X 86

ภาพประกอบ 4

1. แนวคิด

1.1บริบทสังคม

เป็นวิถีชีวิตประจำวันของชาวบ้านตามปกติ ท่ามกลางธรรมชาติที่บริสุทธิ์ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง บ่งบอกถึงความเรียบง่ายในการใช้ชีวิตไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหรา ห่างไกลสังคมเมือง เป็นธรรมชาติ

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

ภาพนี้บ่งชี้อะไรไม่ได้มากนัก เพราะโกแกงไม่ได้สื่อความหมายใดเป็นพิเศษ เป็นเพียงการบอกเล่าถึงวิถีชีวิตและการดำรงอยู่อย่างเรียบง่ายของชาวบ้านบนเกะตาฮิติเท่านั้น โกแกงเขียนภาพนี้ในลักษณะการใช้ทัศนมิติ เพื่อบอกระยะใกล้ไกล แต่สีสันที่เขาใช้ยังสดใสและรุนแรงเหมือนเดิมเน้นสีเหลืองเป็นหลักสำคัญ เป็นกลุ่มสีเขียว ชี้บ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ที่ยังเป็นธรรมชาติ

2. เนื้อหา

2.1 การดำเนินชีวิต

เป็นเรื่องราวของการดำเนินชีวิตตามปกติของชนท้องถิ่น ท่ามกลางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์บริสุทธิ์ เรียบง่าย และห่างไกลความเจริญ

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

โครงสร้างของภาพนี้ เป็นการจัดภาพแบบ สมดุลน้ำหนักต่อเนื่อง เหตุผลเพราะภาพนี้วาดในลักษณะของภาพทิวทัศน์ทั่วไปคือทัศนมิติ ใช้ขนาดใหญ่ เล็ก ของส่วนประกอบในภาพ ให้เกิดจุดนำสายตา จากใกล้ไปสู่ไกลทำให้เกิดมิติบนพื้นภาพ ด้านซ้ายนั้นต้นไม้สีเข้มเป็นเงามืด ขณะที่ด้านขวามือสีสัน สดร้อนแรงของภูเขาซึ่งตัดกันอย่างเห็นได้ชัด แต่ในแสงของภูเขานี้ มีกลุ่มต้นไม้อยู่ในเงามืดอีกหนึ่งกลุ่ม ช่วยถ่วงดุลกัน จึงรู้สึกสมดุลแบบต่อเนื่อง

3.2 มิติบนพื้นภาพ

ภาพนี้ใช้การเขียนตามแบบ ทัศนะมิติ ทำให้เกิดมิติบนพื้นภาพ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ระนาบบนพื้นภาพไม่เด่นชัดนัก

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

การระบายสีทับซ้อนในภาพนี้เกิดขึ้นในทุกส่วนของภาพ แต่ไม่ได้ทำให้เกิดเป็นลักษณะของสีหนาทับซ้อน เหตุเพราะสีที่ระบายลงไปนั้นเนื้อสีบางมากจนเห็นรอยผ้าใบ จึงเป็นลักษณะของการแทรกสีเสียมากกว่าการจงใจทำให้เกิดสีทับซ้อน

4.2 ระบายสีในขอบเขต

ทุกจุดของภาพมีการร่างไว้ก่อน เพราะฉะนั้นเมื่อระบายสีจึงระบายลงไปตามขอบเขตนั้น การระบายนั้นเป็นไปพร้อมกับการแทรกสีต่าง ๆ ลงไปเพื่อให้เกิดความกลมกลืนในภาพ เน้นสีอ่อนสีเข้ม แสงและเงา ตามลำดับไป เพื่อให้เกิดมิติ และความสมบูรณ์ขึ้นในภาพ

4.3 ระบายสีเรียบ

การระบายสีเรียบ หมายถึง การเกลี่ยให้เรียบ ภพนี้มีจุดเดียวตรงมุมสีเหลืองด้านขวามือ ซึ่งอาจจงใจเว้นไว้เพื่อเขียนชื่อภาพและชื่อศิลปิน

4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ภาพนี้เห็นได้ชัดว่าทุกส่วนของภาพนี้โกแกงใช้วิธีการระบายสีไปเรื่อย ๆ ทับกันไป แทรกสีไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีการเกลี่ยให้กลมกลืนแต่อย่างใดยกเว้นมุมสีเหลืองด้านขวามือ

4.5 การระบายสีโดยลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้เขียนโดยวิธีลงสีเหลืองไว้ก่อนในครั้งแรกแล้วจึงระบายสีตามที่ต้องการทับลงไปโดยการเว้นสีเหลืองไว้ตามจุดต่าง ๆ และระบายสีอื่นเคลือบทับเพื่อให้เกิดน้ำหนักที่เข้มขึ้น ทำให้เกิดความกลมกลืนที่ครอบคลุมด้วยโทนสีเขียว สีเหลือง และสีส้ม การใช้สีกลุ่มนี้เพื่อบรรลุถึงจุดประสงค์ของการสร้างสรรค์ และได้ภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

การป้ายพู่กันไปมานั้นเป็นลักษณะเฉพาะของโกแกง แต่ไม่ได้จงใจให้เกิดเป็นรอยพู่กันแต่อย่างใด ระบายเพื่อให้เต็มพื้นที่เท่านั้น เพราะบางจุดที่เป็นรอยพู่กันไม่ได้แสดงสิ่งที่เป็นความหมายต่อภาพ การระบายสีในภาพนี้ ส่วนใหญ่ผสมด้วยสีขาวในจานก่อนแล้วจึงระบายลงไปในส่วนที่ต้องระบาย ภาพนี้แม้สีส่วนรวมจะดูแล้วให้ความสดใส แต่สีบางส่วนเป็นสีที่หม่นเนื่องจากผสมสีขาว เช่น ในบริเวณพื้นที่สีเขียวในมุมตรงกับคนยืน เป็นต้น การใช้สีคู่ตรงข้ามไปอยู่ร่วมกัน เช่น ใช้สี Vermilion ไปแทรกไว้ในกลุ่มของสีเขียว Chrome Oxide Green สี Cobalt Blue ไปอยู่ร่วมกับสี Cadmium Orange

นอกจากนั้นกลุ่มสีที่ใช้ในภาพนี้ยังประกอบไปด้วย สี Emerald Green สี Cadmium Yellow สี Viridian Green สี Prussian blue และสีที่เกิดจากการผสมกันภายในภาพ

ภาพ Woman with a mango (Vahine No te Vo) 1892

ขนาด 72.7 X 44.5 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 5

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

เป็นภาพหญิงสาวหน้าตาใสซื่อบริสุทธิ์ มีลักษณะเป็นธรรมชาติ ตกแต่งเสื้อผ้าเครื่องประดับที่งดงาม ในมือถือผลไม้ที่ถูกคัดเลือกนำเอาผลที่ดีที่สุด ทั้งรสชาติ รูปร่างลักษณะและสีผิวอันเป็นสื่อสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์ เพื่อนำไปลักการะสิ่งเคารพที่คนในสังคมนี้ปฏิบัติกันจนเป็นวัฒนธรรม

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

โกแกงนั้นมีความเชื่อ ว่าความอุดมสมบูรณ์นั้น คือความงาม ความงามจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความสมบูรณ์ การแสดงออกในแนวคิดทางศิลปะนั้น ถ่ายทอดสิ่งที่มองเห็นโดยการผ่านกระบวนทางความคิด เลือกสังเคราะห์นำเอาส่วนที่เป็นสาระของสื่อนั้นมาสร้างเป็นงานศิลปะ ภาพนี้เป็นภาพผู้หญิง ในภาพไม่เน้นแสงเงาเด่นชัด ใช้สีตรงข้าม ตัดเส้น และเพิ่มลวดลายขึ้นบนผืนผ้า ซึ่งเป็นอิทธิพลที่ได้รับจากภาพพิมพ์ของญี่ปุ่น ภาพนี้ยังเน้นการแสดงนัยอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะภาพของหญิงสาวผู้นี้ถือสัญลักษณ์แห่งความสมบูรณ์เอาไว้ในมือ

2. เนื้อหา

2.1 พิธีกรรม และความเชื่อทางศาสนา

ภาพนี้เป็นภาพที่แสดงเรื่องราวชีวิตอันบริสุทธิ์ของหญิงสาวชาวพื้นเมือง ที่ถือผลไม้ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์เอาไว้ในมือ พร้อมด้วยร่างกายใบหน้าที่อิ่มเอิบ

2.2 การดำเนินชีวิต

แสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตที่เต็มไปด้วยความบริสุทธิ์ มีพลัง มีความสุข

2.3 กิจกรรมการพักผ่อน

เป็นการพักผ่อนแบบธรรมดาไม่ได้มีพิธีรีตองอะไรให้เป็นที่ยุ่งยาก เรียบง่ายแบบชนพื้นเมือง

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

เป็นการจัดโครงสร้างของภาพแบบสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากัน ลักษณะเหมาะสำหรับการเขียนรูปคนเหมือน ดังเช่นในภาพนี้เป็นภาพคนเหมือนที่อยู่ในท่าเอียงคอไปทางด้านขวามือ สายตามองลงไปยังพื้น แต่น้ำหนักโดยส่วนรวมแล้วถือว่าให้ความรู้สึกสมดุล

3.2 มิติบนพื้นภาพ

การเขียนภาพแบบเหมือนจริง เน้นแสงเงาไม่มากนักทำให้เกิดเป็น 3 มิติ ในส่วนของภาพคนเท่านั้น ส่วนของฉากหลังเป็นพื้นสีเหลืองแบนราบ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ระนาบในภาพนี้คือส่วนที่เป็นฉากหลังสีเหลือง

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

ไม่พบการระบายสีทับซ้อนในภาพนี้ มีเพียงการระบายสีตรงลายเสื้อตรงคอ และลายดอกไม้ตรงเก้าอี้ ที่ผู้หญิงนั่งอยู่ ส่วนอื่น ๆ เช่น เสื้อ ผม ใบหน้า มือ และผลไม้ เป็นการระบายสีเพื่อให้เกิดน้ำหนักมีปริมาตรขึ้นในภาพเท่านั้น ไม่ใช่เป็นการระบายสีทับซ้อน

4.2 ระบายสีในขอบเขต

การระบายสีในขอบเขตของภาพนี้ พบได้ทุกส่วนในภาพ เพราะส่วนประกอบของภาพนี้ เช่น ผลไม้ ใบหน้า ทรงผม มือ เสื้อผ้า ลายของเสื้อผ้า และลายของเก้าอี้ สิ่งที่กล่าวมานี้มีขอบเขตที่ชัดเจนทั้งสิ้น การระบายจึงจำเป็นที่ต้องแยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อแยกว่าส่วนไหนคืออะไร เช่น มือ ผลไม้ เป็นต้น

4.3 ระบายสีเรียบ

ระบายเรียบพบได้ในส่วนที่เป็นฉากหลัง คือ สีเหลือง ส่วนอื่นนั้นแม้จะระบายเรียบ แต่ก็มีสีสอดแทรกอยู่มากจึงดูไม่เรียบนัก

4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

การระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืนในภาพนี้ มีทุกส่วนของภาพยกเว้นพื้นฉากหลังที่ระบายด้วยสีเหลือง การระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืนนี้ให้ความรู้สึกน่าสนในมาก เพราะทำให้ดูมีสีสันและทำให้ภาพมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.5 ระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้พบได้ว่ามีการรองพื้นไว้ก่อนด้วยสีเหลืองจากนั้นจึงมีการร่างภาพทับสีเหลือง แล้วจึงเริ่มระบายสีในส่วนต่าง ๆ ของภาพ ส่วนที่พบได้ว่ามีการรองพื้น คือ มุมขวามือตรงปลายผมเห็นได้ชัดว่าการระบายสีของเส้นผม ลายที่คอเสื้อและส่วนอื่น ๆ นั้นมีสีเหลืองอยู่ด้านล่างอย่างเห็นได้ชัด การระบายส่วนที่เป็นเสื้อผ้าสี Cobalt Violet ผสมด้วยสีขาวบางจุดใช้สี Cobalt Blue-Prussian Blue ทำให้เกิดน้ำหนักเข้มในส่วนที่เงาของเสื้อผ้าและสีใช้ร่วมกันก็มี สี Cadmium Yellow-Yellow Ochre สี Zine White สี Mars Back สี Cadmium Orange สี Vermilion สี Viridian

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

เป็นการระบายสีเพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ของภาพมากกว่าการแสดงรอยพู่กัน

ภาพ Vahine no te Miti (Woman by the Sea) 1892

ขนาด 93 X 74.5 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 6

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

เป็นภาพหญิงสาวเปลือยกายนั่งหันหน้าไปสู่ทะเล เป็นกิจกรรมการพักผ่อนของผู้หญิงชนชาวพื้นเมือง สังคมและวัฒนธรรมนี้ถือเป็นเรื่องปกติเรียบง่าย เป็นธรรมชาติ เป็นอีกหนึ่งของวิถีชีวิตคนบนเกาะตาฮิติ

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

ภาพหญิงสาวเปลือยกายภาพนี้ โกแกงต้องการจะบอกถึงแนวคิดและความเชื่อของเขาว่าความงามนั้น เกิดจากความอุดมสมบูรณ์ของสิ่ง ๆ นั้น ไม่ได้เกิดจากการปรุงแต่งหรือบีบบังคับ แต่ต้องเป็นไปอย่างธรรมชาติและเต็มเปี่ยมด้วยเสรีภาพ เขาถ่ายทอดภาพด้านหลังของหญิงสาวเผยให้เห็นความอิ่มเอิบของผิวเนื้อ ซึ่งแตกต่างจากความงามของคนเมืองศิวิไลซ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่โกแกงนั้นปฏิเสธตลอดมา ให้สีเหลืองสดเป็นพื้นทรายแสงจัดเงาจัด แล้วตัดเส้นเน้นลวดลายของคลื่นน้ำ ใบไม้ และรูปหอย เป็นต้น ความรู้สึกนั้นแฝงเอาไว้ด้วยความลี้ลับเสมอ เป็นลักษณะของงานจิตรกรรมในแบบสัญลักษณ์นิยม อีกภาพหนึ่งของโกแกง

2. เนื้อหา

2.1 การดำเนินชีวิต

เป็นไปตามธรรมชาติที่เรียบง่าย การอาบน้ำเป็นวิถีชีวิตที่ต้องปฏิบัติตามปกติเพื่อชำระร่างกายให้สะอาด

2.2 สภาพแวดล้อม

เป็นพื้นหาดทราย ทะเล เกลียวคลื่นซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมของเกาะตาฮิติ ที่เป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ยังไม่ถูกปรุงแต่ง

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

โครงสร้างของภาพนี้จัดเป็นภาพที่สมดุลตรงจุดศูนย์กลาง เหตุเพราะว่ามีจุดเด่นที่สำคัญอยู่ตรงกลางภาพ ซึ่งเป็นภาพผู้หญิงนั่งหันหลังอยู่ตรงจุดกึ่งกลางของภาพ ส่วนประกอบอื่นซึ่งเป็นรายละเอียดเล็กน้อยที่มองเห็น เช่น ใบไม้ เปลือกหอย เกลียวคลื่น ไม่ได้ส่งผลต่อโครงสร้างภาพโดยรวมแต่อย่างใด ส่งผลเพียงช่วยให้ภาพน่าสนใจและน่ามองยิ่งขึ้นเท่านั้น

3.2 มิติบนพื้นภาพ

เกิดจากน้ำหนักของสี และแสงที่จัดเงาที่จัดทำให้เป็น 3 มิติ ขึ้นในภาพ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ไม่บ่งชี้ชัดนัก แม้โกแกงลดทอนรายละเอียดภาพผู้หญิงให้เป็นระนาบก็ตาม แต่ก็ไม่ชัดเจนนักเพราะมีแสง-เงา มาประกอบด้วย ส่วนสีเหลืองที่เป็นพื้นทรายนั้นเป็นระนาบได้เพียงระดับเดียว

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 สีทับซ้อน

การระบายสีทับซ้อนของชั้นสีไม่หนามาก มีเพียงบาง ๆ บางจุดเท่านั้นแต่ลักษณะนี้เป็นการแทรกสีมากกว่า

4.2 ระบายสีในขอบเขต

ระบายสีในขอบเขตของส่วนประกอบต่าง ๆ ที่มีอยู่ในภาพ เช่น คน ใบไม้ ลายผ้า เกลียวคลื่น เส้นตัดของน้ำทะเล ตรงขอบฟ้า เป็นต้น

4.3 ระบายสีเรียบ

ระบายเรียบในบริเวณพื้นที่ ที่เป็นสีเหลือง ที่เดียวเท่านั้น

4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

การระบายโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืนนั้นเป็นเหตุผลที่ต้องการทำเพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ ในภาพนี้ทุกส่วนยกเว้นบริเวณที่เป็นทรายสีเหลืองที่เดียวที่เกลี่ยเรียบ เพื่อความแตกต่างระหว่างคลื่นทะเลและตัวคน อันส่งผลให้ภาพดูน่าสนใจและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.5 ระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้เห็นได้ชัดเจนว่าโกแกงได้ลงพื้นด้วยสีเหลืองไว้แล้วจึงร่างภาพทับสีเหลือง และขั้นตอนต่อไปจึงระสีส่วนอื่น ๆ ตัวคนนั้นเห็นได้ชัดว่าพื้นล่างนั้นเป็นสีเหลือง เหตุเพราะสีที่ทำให้เกิดน้ำหนัก แสงและเงา นั้นได้ระบายเคลือบไปบาง ๆ เท่านั้น ทำให้ภาพเคลือบไปด้วยสีเหลือง ทำให้เกิดความสวยงามและกลมกลืนกันในภาพน่าสนใจและสมบูรณ์มากขึ้น

สำหรับสีที่ใช้ในภาพนี้นั้นมีดังนี้ สี Prussian Blue-Cobalt Blue สี Cadmium Yellow - Yellow Ochre สี Zine White สี Crimson Lake – Cadmium Red สี Viridian Green-Chrome Oxide Green – Sap Green สี Mars Black – Ivory Black

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

ไม่พบการแสดงรอยของพู่กันในภาพนี้ที่เห็นในส่วนของตัวคนนั้นเป็นเพียงการระบายสีเพื่อแทรกสีบรรยากาศโดยทั่วไปซึ่งสร้างความรู้สึกให้มีอะไรน่าสนใจได้มาก

ภาพ Fatata te mite (By the Sea) 1892

ขนาด 68 X 92 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 7

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

เป็นภาพหญิงสาวสองคนเปลือยกาย กระโจนลงไปเล่นน้ำในทะเลเป็นกิจกรรมการพักผ่อนที่ธรรมดาเรียบง่าย ไม่วุ่นวาย เป็นธรรมชาติ นับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำรงชีวิตในสังคมชาวเกาะโดยปกติธรรมดา

1.3 แนวคิดทางศิลปะ

แนวคิดทางศิลปะในภาพนี้ เป็นภาพแสดงถึงวิถีชีวิตแบบธรรมชาติปกติของชาวพื้นเมืองบนเกาะตาฮิติ แต่แฝงเอาไว้ด้วยความเร้นลับ เป็นกิจกรรมการอาบน้ำในแม่น้ำ เป็นกิจกรรมที่เป็นเพียงการปฏิบัติเท่านั้น แต่แฝงเรื่องราวเอาไว้ในกิจกรรมนี้ สังเกตได้จากสิ่งต่าง ๆ ที่ประกอบอยู่ในภาพ ต้นไม้ ระลอกคลื่น สีของน้ำ คลื่น ต้นไม้ เป็นธรรมชาติที่ถูกปรุงแต่งให้ดูน่ากลัว การลงเล่นน้ำเป็นกิจกรรมที่เป็นความสุข แต่ในภาพของโกแกงภาพนี้กลับดูลึกลับ น่ากลัว ดูแล้วให้ความรู้สึกว่ามีสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติควบคุมอยู่ สีสันไม่สดใสเหมือนทะเล แต่ทึมเทา ดูเศร้าหมอง ลักษณะลีลาของเส้นที่ใช้วาดรูปทรงต้นไม้ ระลอกคลื่น ดูลึกลับน่ากลัวแฝงไว้ด้วยนัยต่าง ๆ ไว้ให้ขบคิดมากมาย กระบวนการและวิธีคิดเช่นนี้ เป็นลักษณะของลัทธิสัญลักษณ์นิยม

2. เนื้อหา

2.1 การดำเนินชีวิต

เป็นวิถีชีวิตประจำวันที่ดำเนินไปตามธรรมชาติที่บริสุทธิ์ไม่มีการปรุงแต่งหรือเสแสร้งแต่อย่างใด

2.2 สภาพแวดล้อม

เป็นธรรมชาติที่ถูกจัดวาง ตกแต่งเสียใหม่ ทั้งในด้านของรูปทรงและสีสัน รูปทรงนั้นไม่เน้นความเหมือนจริง แต่นำเอาสิ่งที่เป็นสาระสำคัญเท่านั้น ในส่วนเรื่องของสีนั้นใช้สีหนักแน่นทึบและดูน่ากลัวเร้นลับ

2.3 กิจกรรมการพักผ่อน

ภาพนี้เป็นภาพการพักผ่อน แบบชนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่บนเกาะที่มีน้ำล้อมรอบ ภาพผู้หญิงเปลือยกายอาบน้ำ ผู้ชายที่อยู่ไกลออกไปนั้นถือไม่ใช้เป็นอาวุธสำหรับล่าสัตว์น้ำ เป็นกิจกรรมการพักผ่อนที่เหมือนสังคมเมือง แต่ต่างกันตรงที่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช่ล่าสัตว์ คนเล่นน้ำไม่สวมชุดว่ายน้ำ เป็นไปตามธรรมชาติที่บริสุทธิ์

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

การจัดโครงสร้างแบบความสมดุล สองข้างไม่เท่ากัน ในภาพนั้นประกอบด้วยภาพคน ต้นไม้ เกลียวคลื่น สีของภาพมีมืดแล้วก็สว่าง ภาพคนสีสว่างอยู่ในเงามืดของผืนน้ำ และต้นไม้ทำให้ภาพคนนั้นดูเด่นขึ้นมา ส่วนที่เป็นระลอกคลื่นนั้นเป็นสีส้ม สีชมพู ม่วง เป็นสีสว่าง อยู่ในระยะหน้าทำให้ภาพนั้นดูมีระยะใกล้-ไกล แม้ว่าต้นไม้ด้านซ้ายมือนั้นจะมีขนาดใหญ่ แต่ก็ไม่ได้ส่งผลต่อความรู้สึกมากนัก จึงทำให้ภาพดูกลมกลืน ไม่ขัดแย้งต่อความรู้สึก จัดอยู่ในลักษณะสมดุลสองข้างไม่เท่ากัน

3.2 มิติบนพื้นภาพ

เกิดขึ้นเพราะขนาด เล็ก-ใหญ่ ของส่วนประกอบในภาพ แสงสว่าง และมืด มีสดและสีทึบ เป็นส่วนประกอบทำให้เกิดมิติบนพื้นภาพ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ไม่เด่นชัดนัก เพราะยังมีรายละเอียดของเส้นและแสง-เงา

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

ภาพของโกแกงนั้นไม่ได้เข้าข่ายลักษณะสีทับซ้อนแต่เป็นวิธีการระบายสีทับกันในจังหวะที่ครั้งแรกยังไม่แห้งแต่ระบายทับกันไป สีจึงผสมกันในภาพจึงทำให้เกิดการซ้อนกันของชั้นสีขึ้นในภาพ ดังจะเห็นได้ในหลายจุดของภาพนี้

4.2 ระบายสีในขอบเขต

ภาพนี้ได้มีการร่างภาพไว้ก่อน แล้วระบายสีไปตามขอบเขตที่กำหนดไว้ สังเกตได้ จากฟองคลื่น ต้นไม้ พื้นน้ำ และตัวคน เป็นต้น แต่ในขณะที่ระบายในขอบเขตนั้นก็ได้เพิ่มน้ำหนักเข้ม-อ่อน ของสีพร้อมด้วยละเอียดต่าง ๆ ของบริเวณนั้นด้วย เช่น ภาพต้นไม้ มีขอบเขตที่แน่นอน ขณะเดียวกันก็มี ฟองคลื่น ลอยทับผ่านต้นไม้ขึ้นมา จะเห็นได้ว่าฟองคลื่นมีขอบเขตที่แน่นอนและชัดเจน การระบายสีจึงเป็นไปตามขอบเขตบริเวณที่กำหนดไว้

4.3 ระบายเรียบ

ในภาพนี้ไม่มีการระบายเรียบ เนื่องจากไม่มีบริเวณใดของภาพที่เหมาะสำหรับการระบายเรียบ ยกเว้นฟองคลื่นบางจุดเท่านั้น

4.4 ระบายโดยสีไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ทุกบริเวณในภาพนี้ ระบายโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืนทั้งภาพ

4.5 ระบายสีโดยลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้จากการสังเกตรายละเอียดแล้วเป็นการระบายสีส่วนรวมไว้ก่อน จากนั้นจึงค่อยลงสีขั้นถัดไปตามลำดับ ไม่ได้รองสีที่เป็นส่วนรวมพื้นก่อนแต่เป็นการเลือกลงสีเป็นจุด ๆ ไป เช่น น้ำทะเลนั้นได้ระบายสีที่เป็นน้ำหนักกลางไว้ก่อนแล้วจึงระบายในส่วนที่เป็นน้ำหนักเข้มเพื่อให้เกิดลักษณะของคลื่นและระยะไกล จากนั้นจึงระบายส่วนที่เป็นแสง คือ สีขาวเป็นลักษณะเกลียวคลื่น และระลอกคลื่นในส่วนที่เป็นหาดทรายที่มีสีส้มอมชมพู ต้นไม้ คน นั้นก็ใช้วิธีรองพื้นด้วยสีกลางไว้ก่อน แล้วจึงเพิ่มแสง-เงา น้ำหนักอ่อน-แก่ เช่นกัน กลุ่มสีที่ใช้ก็มี สี Cadmium Orange สี Vermilion – Cadmium Scarlet สี Cadmium Yellow-Yellow Ochre สี

Prussian blue – Cerulean Blue สี Viridian green – Sap Green – Emerald Green สี Zine wihte สี Mars black

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

แสดงรอยพู่กันไม่เด่นชัด เป็นลักษณะความพยายามจะเกลี่ยเรียบมากกว่าเน้นการแสดงรอยพู่กันเพราะไม่มีทิศทางของรอยพู่กันแต่อย่างใด

ภาพ Aha oe Teii? (What! Are you Jealous?) 1892

ขนาด 66 X 89 เซนติเมตร

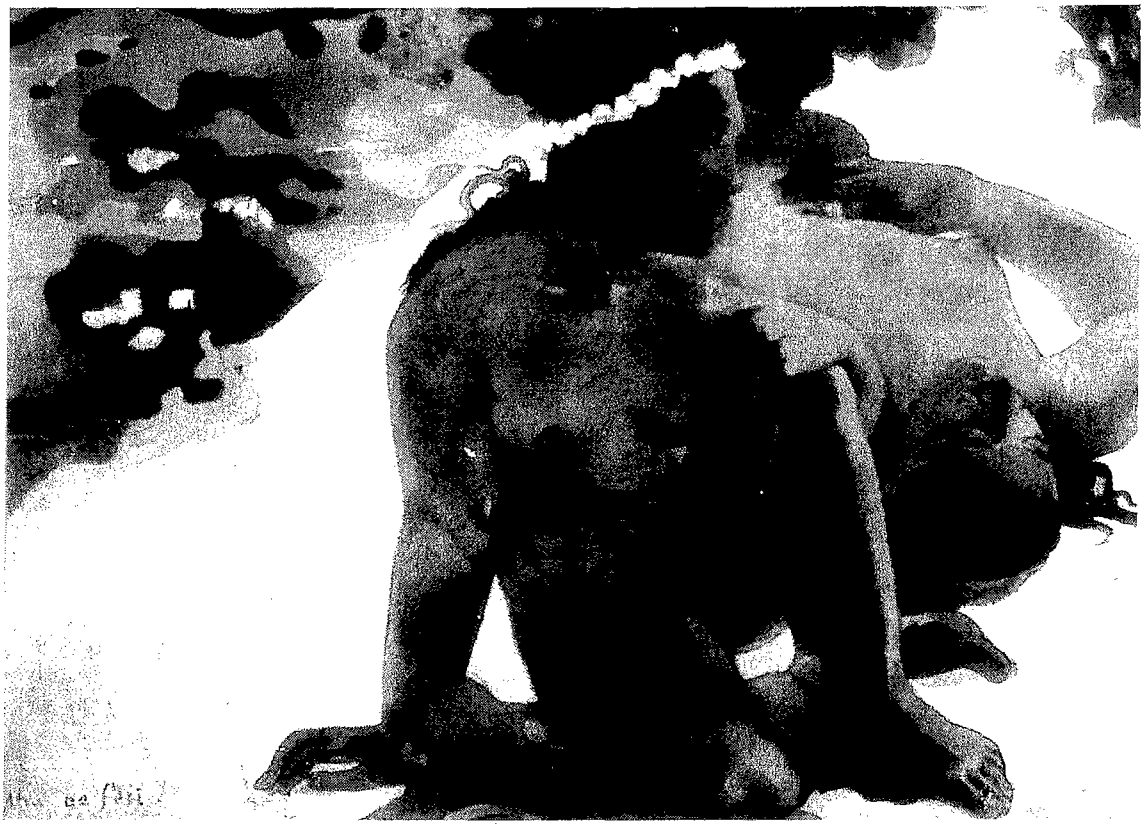

ภาพประกอบ 8

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

เป็นกิจกรรมการพักผ่อนชายทะเล ภาพผู้หญิงสองคนต่างอิริยาบถกัน คนหนึ่งนั่งอีกคนหนึ่งนอน เป็นท่าทางที่เรียบง่ายเป็นธรรมชาติเป็นวิถีการดำรงชีวิตอีกอย่างหนึ่งของสังคมชาวเกาะ

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

เป็นการเน้นในทฤษฎีของโกแกงเองคือ การแบ่งแยกรูปฟอร์มแล้วควบคุมเส้นสาย และรวมระนาบให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน พื้นน้ำ พื้นทราย เป็นระนาบที่โกแกง จัดการปรุงแต่งรูปทรงเสียใหม่ แบ่งแยกฟอร์มให้เป็นแผ่น แล้วระบายสีเน้นแสงจัดเงาจัด แต่อยู่ในลักษณะแบน ถึงแม้ว่าโกแกงเน้นเรื่องของกายวิภาคก็ตาม แต่ก็ไม่ชัดเจนนักสิ่งแตกต่างที่เห็นชัดคือ พื้นทรายที่ถูกแดดอาบจนกลายเป็นสีชมพู ช่วยเน้นความแตกต่างของคน เป็นการตัดกัน ระหว่างสีของผิวเนื้อที่โดนแดด และส่วนที่อยู่ในร่มแม้ว่าโกแกงจะเขียนทุกอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงก็ตาม แต่มุมภาพที่เกิดขึ้นเป็นการจัดภาพใหม่อย่างตั้งใจของโกแกงเอง การจัดภาพลักษณะนี้ทำให้ร่างคนทั้งสองอยู่ตรงข้ามกัน แล้วก็บิดเบือนส่วนที่เหลือ เป็นการจัดภาพเพื่อให้บรรลุความประสงค์ถึงเรื่องราวที่ตนปรารถนา ในขณะเดียวกันอารมณ์ของคนทั้งสองยังแตกต่างกัน เหมือนมีเรื่องเร้นลับซ่อนไว้ในใจ

2. เนื้อหา

2.1 การดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตเป็นแบบเดิม ๆ ไม่มีอะไรใหม่ เมื่อเสร็จจากการทำงานก็มาพักผ่อน เป็นไปตามปกติของชนชาวพื้นเมือง

2.2 สภาพแวดล้อม

เป็นชายหาดทรายที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ โดยโกแกงได้เพิ่มเติมสีสันให้ดูแปลกตาขึ้นกว่าเดิม

2.3 กิจกรรมการพักผ่อน

เป็นการพักผ่อนชายทะเลในยามว่างของชนชาวเกาะ ที่ไม่รีบร้อน เรียบง่าย เพราะไม่ต้องดิ้นรนต่อสู้แข่งขันในเรื่องความเป็นอยู่ ไม่ต้องหนีความเอารัดเอาเปรียบของสังคม ทำให้มีเวลาทำกิจกรรมการพักผ่อนที่เป็นไปอย่างมีความสุข

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

เป็นการจัดโครงสร้างของภาพที่น่าสนใจอีกภาพหนึ่งของโกแกง เป็นการจัดภาพที่เน้นจุดเด่นไว้ด้านขวามือของภาพ ทิ้งที่ว่างซึ่งเป็นผืนทราย และผืนน้ำไว้ด้านซ้ายมือ เพื่อถ่วงให้เกิดความสมดุลในภาพ ถึงแม้ว่าผู้หญิงคนนั่งด้านหน้าจะมองสายตามาด้านหน้าและทิ้งน้ำหนักตรงแขนขวา ซึ่งอยู่เลยจุดกึ่งกลางมาทางด้านซ้ายของภาพก็ตาม ก็ไม่ได้ทำให้ภาพอยู่ตรงจุดกึ่งกลางได้แต่ก็ให้ความสมดุลในความรู้สึกสองข้างไม่เท่ากัน

3.2 มิติบนพื้นภาพ

เกิดขึ้นจากขนาดของส่วนประกอบ และการลดทอนรายละเอียดของคนและต้นไม้ในระยะไกล ทำให้เกิดมิติบนพื้นภาพ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

พื้นทราย พื้นน้ำ และต้นไม้ เป็นระนาบที่เกิดขึ้นบนพื้นภาพเหตุเพราะไม่มีรายละเอียดของส่วนประกอบและไม่มีแสง-เงา จึงทำให้เกิดเป็นระนาบ

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

ภาพนี้โกแกงนำวิธีการระบายสีหนาทับซ้อน มาใช้ค่อนข้างมากเกือบทุกจุดของภาพนี้ ตั้งแต่ ภาพคน ภาพของน้ำ ภาพของต้นไม้ ภาพพื้นทราย ภาพผืนผ้า ทุกส่วนที่กล่าวมานี้ มีวิธีการเขียนแบบสีทับซ้อน สังเกตได้จากการที่มีสีแทรกมากมายในทุกส่วน ยกตัวอย่างพื้นทรายนั้นดูจะเป็นพื้นเรียบแต่ได้มีการระบายสีทับหนาหลายชั้นมาก สีชั้นล่างหลาย ๆ สีมีให้เห็นทุกส่วนของภาพ

4.2 ระบายสีในขอบเขต

ภาพนี้มีการร่างภาพ แบ่งแยกสัดส่วนของสิ่งต่าง ๆ เช่น ภาพคน ภาพผืนทราย หรือพื้นน้ำ ออกอย่างชัดเจน แล้วจึงระบายสี การระบายสีในสิ่งต่าง ๆ ที่ยกตัวอย่างมานั้นจะมีปริมาตรมีแสง-เงาก็ตาม แต่ก็อยู่ในขอบเขตของสิ่งนั้น

4.3 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ความกลมกลืนในภาพนี้เกิดขึ้นจากกลุ่มสีที่นำมาใช้ ภาพนี้คลุมโทนด้วยสีเหลืองของแสงแดด แต่ในขณะเดียวกันได้ปล่อยทิ้งรอยพู่กันเอาไว้โดยไม่ได้เกลี่ยให้กลมกลืน เหตุผลเพื่อต้องการเผยให้เห็นการแทรกของสีจำนวนมากอยู่ในพื้นภาพ

4.4 การระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้เมื่อแยกออกเป็นส่วน ๆ แล้วจะพบได้ว่าทุกส่วนของภาพมีการรองสีพื้นไว้ก่อน ยกตัวอย่าง ในบริเวณตรงที่เป็นพื้นหาดทราย จะพบสีแทรกอยู่เป็นจำนวนมาก วิธีการนี้คือ การรองพื้นสีที่ต้องการไว้ก่อนตามจุดต่าง ๆ หลังจากนั้นจึงระบายสีส่วนใหญ่ คือ สีที่ครอบคลุมน้ำหนักทั้งหมดทับเอาไว้เพื่อให้ได้ลักษณะที่ต้องการ แต่เว้นสีที่รองพื้นไว้ให้เห็นด้วย ฉะนั้นสิ่งที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่าสีสอดแทรกเต็มไปทั้งภาพ

การใช้สีในภาพนี้นับได้ว่าโกแกงนั้นได้ก้าวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดอยู่กับที่ ภาพนี้ใช้วิธีการลงสีเป็นแผ่น ๆ แยกเป็นส่วน ๆ ระบายสีค่อนข้างหนาทับซ้อนกัน แล้วตัดเส้นไปตาม เน้นรูปร่าง

ของภาพแสงจัดเงาจัด แต่ควบคุมให้เป็นบรรยากาศกลางแสงแดด กลุ่มสีที่เลือกใช้ในภาพนี้ สี Zine White สี Cadmium Yellow - Yellow Ochre สี Cadmium orange – Chrome Orange สี Emerald Green - Viridian Green – Sap Green สี Crimson Lake – Cadmium Red สี Cobalt Blue – Cerulean Blue สี Mars Black

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

ภาพนี้แสดงรอยพู่กันเป็นบางระยะ โดยเฉพาะระยะหน้าที่เป็นพื้นทรายและภาพคน

Nave Nave Moe (Delightful Drowsiness) 1894

ขนาด 73 X 98 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 9

1. แนวคิด

1.2 บริบทสังคม

เป็นเรื่องราวกิจกรรมทางสังคม ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของชีวิตเป็นไปตามปกติ ในภาพนี้เป็นกิจกรรมการพักผ่อนในสวนสาธารณะ มีรูปเคารพ ประดับตกแต่งอยู่ด้วย กลุ่มคนแบ่งออกเป็นสามกลุ่ม กลุ่มแรกด้านหน้าสุดมีผู้หญิงสองคน คนแรกมีรูปวงกลม ล้อมรอบศีรษะเป็นเครื่องหมายตัวแทนพระเจ้า (Halo) ผู้หญิงคนที่สองถือผลไม้อยู่ในมือ ผลไม้นั้นถูกคัดเลือกมาแล้วเป็นผลไม้ที่สวยงามเพื่อถวายสิ่งเคารพ บุคลิกแตกต่างกัน สวมใส่เสื้อผ้าเหมือนกัน กลุ่มที่สอง ผู้หญิงเปลือยกายนั่งในอิริยาบถสบาย ๆ พักผ่อน ส่วนผู้หญิงอีกคนกำลังถอดเสื้อผ้า ส่วนคนกลุ่มที่สามกำลังเต้นรำ ต่อหน้าเทวะรูป กิจกรรมที่เกิดขึ้นในสวนสาธารณะนี้ ล้วนเกิดขึ้นจากวัฒนธรรมในสังคมที่ดำเนินไปตามปกติ

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

แนวความคิดตามทฤษฎีของ โกแกง ที่ว่า แบ่งแยกรูปฟอร์มควบคุมเส้นสาย และรวมระนาบให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในภาพนี้โกแกงก็เน้นชัดในทฤษฎีอันนี้ สังเกตได้จาก ต้นไม้ที่อยู่ด้านไกล เห็นได้ชัดถึงการแบ่งแยกรูปฟอร์มแล้วควบคุมเส้นสาย ทำให้เกิดปริมาตร ใช้สีสดใสเป็นแผ่นบางแล้วตัดเส้น เน้นแสงและเงา ในขณะเดียวกันพื้นที่ที่อยู่ในระยะไกล จะใช้สีทึบทำให้เกิดความแตกต่างกับระยะใกล้ ภาพที่อยู่ในระยะใกล้ เช่น ต้นหญ้า ดอกไม้ ถูกลดทอนรายละเอียดออก ลงสีเดียวเป็นแผ่นแล้วตัดเส้น วิธีการอย่างนี้ที่ศิลปินกลุ่มนาบี (Nabis) นำไปเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม

2. เนื้อหา

2.1 พิธีกรรม และความเชื่อทางศาสนา

โกแกงได้ถ่ายทอดความเชื่อเรื่องราวพระคริสต์เอาไว้ด้วยการผ่านหญิงสาวชาวบ้าน โดยมีรูปสัญลักษณ์ของพระเจ้าบนศีรษะของหญิงสาวที่นั่งอยู่ด้านซ้ายมือของภาพ และหญิงสาวคนที่สองที่ถือผลไม้แห่งความอุดมสมบูรณ์เอาไว้ในมือ โกแกงพยายามทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในภาพให้มีความกลมกลืนกันทั้งหมด เพื่อความเป็นหนึ่งเดียวระหว่างคนกับธรรมชาติ ในภาพนี้ระยะไกลของภาพด้านขวามือมีรูปปั้นเทวะรูปอยู่ในสวน มีคนกำลังเต้นรำอยู่เบื้องหน้าเทวะรูป ประหนึ่งว่ากำลังเต้นรำถวายต่อรูปเคารพนั้น

2.2 การดำเนินชีวิต

เป็นไปตามปกติเรียบง่าย มีจิตใจยึดเหนี่ยวกับความเชื่อความศรัทธาต่อสิ่งที่เคารพของคนในสังคม

2.3 สภาพแวดล้อม

เป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ เพราะไม่ถูกตกแต่งอะไรมากนัก สิ่งที่เพิ่มขึ้นมาก็คือรูปปั้นเทวะรูปเท่านั้น

2.4 กิจกรรมการพักผ่อน

ภาพนี้เป็นการถ่ายทอดกิจกรรมการพักผ่อนของกลุ่มคน มีอิริยาบถและการแต่งกายแตกต่างกันไป แต่ก็ไม่แตกต่างกับภาพอื่น ๆ เพราะการแต่งกายลักษณะนี้เป็นธรรมชาติของชนชาวพื้นเมืองเกาะตาฮิติ

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

การจัดโครงสร้างของภาพในแบบตามมาเห็นหรือเรียกว่าทัศนะมิติ เน้นจุดเด่นที่สำคัญไว้ด้านหน้าตรงซ้ายมือของภาพแล้วปล่อยพื้นที่ด้ายซ้ายบนนั้นให้เป็นพื้นว่าง ส่วนพื้นที่ด้านขวานั้นให้เป็นภาพระยะไกลโดยการใช้ภาพคนเป็นตัวนำจุดสายตาจากใหญ่ไปหาเล็กตามลำดับพร้อมทั้งลดความสดใสของสี และแสงสว่างให้น้อยลงให้เป็นสีทึม ลดทอนรายละเอียดต่าง ๆ ออก ทำให้ภาพมีระยะใกล้ไกล ทำให้ภาพเกิดความสมดุลในความรู้สึก แต่ในทางวิทยาศาสตร์หรือตามสายตาที่มองเห็นนั้นภาพนี้ เป็นภาพที่มีความสมดุลสองข้างไม่เท่ากัน

3.2 มิติบนพื้นภาพ

มิติที่เกิดขึ้นบนพื้นภาพนี้ เกิดขึ้นจาก ขนาดใหญ่ - เล็ก ที่ลดหลั่นกันไปของส่วนประกอบในภาพ เป็นการเขียนภาพแบบทัศนะมิติทั้งในส่วนที่เป็นคนและที่เป็นธรรมชาติสิ่งแวดล้อมพร้อมกันนั้นความแตกต่างของรายละเอียดในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ด้านหน้าและด้านหลังนั้นทำให้เกิดเป็นมิติขึ้นในภาพนี้

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ระนาบบนพื้นภาพนี้ เกิดจากการลดทอนรายละเอียดของพื้นดิน พื้นน้ำ ที่ลงสีแบนราบแล้วตัดเส้นแบ่งขอบเขตโดยให้ความแตกต่างของสีเป็นส่วนในการแยกระนาบ

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

ไม่จัดอยู่ในลักษณะสีทับซ้อน แต่เป็นการระบายสีทับกันไปทับกันมาเพื่อให้ได้น้ำหนักของสีตามต้องการ อีกประการหนึ่งต้องการจะแทรกสีเอาไว้ในส่วนต่าง ๆ ให้เกิดความกลมกลืนจึงทำให้รู้สึกว่าเป็นการระบายสีทับซ้อน

4.2 ระบายสีในขอบเขต

การระบายสีในขอบเขตภาพนี้มีบางจุดเท่าที่เน้น บริเวณสีแดง สีเหลือง และกลุ่มดอกไม้กลุ่มพื้นหญ้า ด้านขวามือ จำพวกก้อนหิน ต้นไม้ และผู้คน แล้วจึงตัดเส้นแบ่งขอบเขต

4.3 ระบายสีเรียบ

การระบายเรียบในภาพนี้ที่เห็นได้ชัด คือ บริเวณสีแดง สีเหลือง พื้นหญ้าสีเขียวด้านขวามือ ส่วนบริเวณอื่นเป็นวิธีการระบายสีทับซ้อนกันไปเรื่อย ๆ เพื่อให้เต็มพื้นที่

4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ส่วนใหญ่ของภาพเป็นการตั้งใจระบายสีให้เต็มพื้นที่แต่ไม่จงใจจะไม่เกลี่ยโดยการทิ้งรอยพู่กันไว้เป็นบางจุด เป็นไปด้วยความบังเอิญ

4.5 ระบายสีโดยการรองสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้ไม่มีการรองสีพื้นไว้โดยส่วนรวม แต่รองพื้นแยกขอบเขตเป็นส่วน ๆ เพื่อจะได้ลงสีทับในลำดับต่อไป เป็นการเพิ่มความเข้มข้นของสีให้มีน้ำหนักอ่อน-แก่ แยกแยะระยะใกล้-ไกล ให้เด่นชัดพร้อมทั้งบ่งชี้ ชนิดของวัตถุที่อยู่ในภาพว่าเป็น คน ต้นไม้ หรืออย่างอื่น เป็นวิธีการเดียวกันไปหลาย ๆ ภาพที่โกแกงได้เขียนไว้

เมื่อวิเคราะห์ถึงการให้สีในภาพนี้ กลุ่มสีก็เป็นสีกลุ่มเดียวกับที่ใช้ในภาพอื่น ๆ การระบายสีเป็นแผ่นบาง ๆ แล้วตัดเส้นเพื่อแบ่งขอบเขตของสีนั้น ดูสวนทางกับภาพคนที่มีปริมาตรเป็น 3 มิติ เป็นวิธีที่โกแกงนำมาใช้ทั่วไป สีที่โกแกงใช้ในภาพนี้ สี Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Sap Green – Emerald Green – Viridian Green สี Cobalt Blue – Prussian Blue – Cerulean Blue สี Cadmium Orange สี Titanium White สี Ivory Black

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

ไม่มีการแสดงรอยพู่กัน แต่เป็นการระบายโดยไม่เกลี่ยให้เรียบเพื่อผลทางด้านการแทรกสี

ภาพ Mahana no Atus Day (Day of Gods) 1894

ขนาด 66 X 87 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 10

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

ความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายสบาย ๆ ไม่รีบร้อน พักผ่อนไปตามอิสระ การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีเสรีภาพ พักผ่อนก็พักไปใครอยากจะทำอะไรก็ทำไป เพราะเป็นสังคมที่อยู่ห่างไกลความเจริญ การแข่งขันยังไม่มี เพราะฉะนั้นทุกคนจึงดูสบายไม่รีบร้อน ในสวนแห่งนี้ก็ยังมีรูปเคารพใช้ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นวิถีชีวิตที่อยู่คู่กับสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจอย่างเหนียวแน่นเป็นไปตามธรรมชาติ

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

ภาพนี้แสดงเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เป็นการนำเสนอบุคลิกของคนในท่าทางต่าง ๆ แบบไร้เดียงสา มีลักษณะเป็นพริมิทีป แต่แฝงเอาไว้ด้วยความลี้ลับ มีเทวะรูปอยู่ในสถานที่นี้ด้วย แนวงานศิลปะนั้น เป็นการใช้สีแบนสดใส แล้วตัดเส้น วิธีนี้ได้รับการเผยแพร่จาก อีเมล เบอร์นาร์ด เรียกเทคนิคนี้ว่า "ครัวซงนิสม์ (Cloisonism-Cloison) เป็นภาษาฝรั่งเศส แปลว่าเครื่องกั้นแบ่งแยกเป็นส่วน ๆ) วิธีการดังกล่าวนี้ยังได้รับอิทธิพลจากภาพพิมพ์ของญี่ปุ่นด้วย และเชื่อมโยงกับทฤษฎีของโกแกงเองที่ว่าแบ่งแยกรูปฟอร์ม แล้วควบคุมเส้นสาย รวมระนาบให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2. เนื้อหา

2.1 การดำเนินชีวิต

การถ่ายทอดเรื่องราวของชีวิตที่เป็นไปตามสบาย เรียบง่าย ไม่รีบร้อนของชาวพื้นเมืองผู้อยู่ห่างไกลความเจริญ

2.2 สภาพแวดล้อม

เป็นทะเลมีหาดทรายอยู่ด้านหลัง มีพื้นหญ้าสีเขียว มีพื้นทรายมีแอ่งน้ำ มีต้นไม้ มีรูปปั้นเทวะรูป สภาพแวดล้อมที่โกแกงได้จัดวางเสียใหม่ เพื่อให้ได้ตามที่เขาต้องการ

2.3 กิจกรรมการพักผ่อน

ในภาพนี้ กลุ่มคนที่มาพักผ่อนในสถานที่พักผ่อนนี้ มีอิริยาบถหลากหลายแตกต่างกันไป เรียบง่ายสบาย ๆ มีอิสระเสรีภาพ แต่ท่าทางการนอน การนั่ง ก็แฝงเรื่องราวไว้ให้ขบคิดมากมายทีเดียว

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

ภาพนี้เป็นการจัดโครงสร้างของภาพนี้ เน้นจุดเด่นของภาพอยู่ตรงจุดกึ่งกลางเป็นหลัก แล้วถ่ายเทน้ำหนักของภาพ ออกทั้งสองด้านละเท่า ๆ กัน ทำให้เกิดความสมดุลทั้งสองด้านถึงแม้จะมีรูปคนไม่เหมือนกัน ความสมดุลในลักษณะนี้เน้นจุดเด่นอยู่ตรงจุดกึ่งกลางของภาพ การให้สีและความมืดความสว่าง ทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีความสมดุลสองข้างเท่ากัน แต่ไม่เหมือนกัน

3.2 มิติบนพื้นภาพ

การวาดภาพแบบ ทัศนมิติ หรือวาดภาพแบบจุดนำสายตา จากระยะหน้าไปสู่ระยะหลัง หรือใกล้ไปสู่ไกล หรือเรียกอีกอย่างคือ วาดภาพตามตามองเห็น ลดทอนรายละเอียดต่าง ๆ ลดความเข้มของสีในระยะไกล ให้ส่วนที่เป็นระยะหน้าเด่นชัดด้วยรายละเอียดและสีสดใสเข้มข้น จึงเกิดมิติขึ้นบนพื้นภาพ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ระนาบพื้นภาพนี้เกิดจากการที่โกแกง ได้ลดทอนรายละเอียดของพื้นดิน พื้นน้ำ ตัดแบ่งเป็นขอบเขตเป็นแผ่น ๆ ในรูปต่าง ๆ ระบายสีแล้วตัดเส้น จึงทำให้เกิดแผ่นระนาบขึ้นมากมายบนพื้นภาพนี้

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

เป็นการแทรกสีไม่ใช่เป็นการระบายสีทับซ้อนเหตุเพราะภาพนี้ ไม่มีสีชั้นล่างไม่มีสีชั้นบนเป็นเพียงการแทรกสีเท่านั้น

4.2 ระบายสีในขอบเขต

ภาพนี้วิธีการวาดนั้นได้ร่างภาพแบ่งขอบเขตแยกบริเวณอย่างชัดเจน แล้วจึงระบายสีแบบแยกเป็นส่วน ๆ ไปในขณะเดียวกันแต่ละบริเวณนั้นก็มีสีแทรกทุกพื้นที่เพื่อให้เกิดความกลมกลืนทั่วไปทั้งภาพ

4.3 ระบายสีเรียบ

การระบายเรียบในภาพนี้ เป็นการระบายเรียบแบบหลายสีอยู่ในพื้นที่เดียวกัน สังเกตได้จากพื้นที่ด้านหน้าของภาพในส่วนที่เป็นผืนน้ำและถัดไปเป็นพื้นดิน พื้นหญ้าตามลำดับ ระบายเรียบแล้วตัดเส้น

4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

การระบายวิธีนี้ไม่มีในภาพนี้ ทุกส่วนของภาพจะเห็นได้ว่ามีการเกลี่ยให้กลมกลืนกันทุกจุดแล้วใช้การตัดเส้นแบ่งแยกขอบเขต เพราะฉะนั้นการระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืนจึงไม่มีในภาพนี้

4.5 ระบายสีโดยลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้ไม่มีการลงสีพื้นไว้ก่อน เป็นการผสมสีในจานสีแล้วจึงนำมาระบายลงไปในบริเวณที่กำหนดไว้ ในบริเวณสีเหลืองด้านขวาที่มองเห็นสีพื้นล่างนั้นเป็นการเพิ่มสีในส่วนที่ต้องการเน้นน้ำหนักเข้ม และต้องการเพิ่มแสงลักษณะอย่างนี้ ไม่ได้มีการวางแผนไว้ก่อน เป็นการระบายสีเพิ่มเติมไปเรื่อย ๆ จนได้ตามที่ต้องการจึงมองเห็นสีซ้อนกัน การใช้สีของภาพนี้เป็นสีตรงข้ามในลักษณะการลดความเข้มข้นของสีลง และใช้ในปริมาณที่ไม่เท่ากัน เช่น พื้นที่สีส้ม ที่ตัดกันกับสีน้ำเงิน นั้นพื้นที่สีส้มจะมีน้อย พื้นที่สีน้ำเงินจะเป็นบริเวณกว้างกว่าและยังผสมด้วยสีเขียว และสีขาว ทำให้ลดความแรงของสีลง เป็นลักษณะนี้ทุกจุด ในส่วนที่อยู่ในระยะไกลนั้น เป็นสีเข้มทึบ เมื่อมองรวมทั้งภาพแล้วจะได้ภาพที่สมบูรณ์ มีมืดมีสว่าง มีใกล้ มีไกล มีสีร้อนสีเย็น เป็นภาพที่สมบูรณ์มาก

กลุ่มสีที่นำมาใช้ในภาพนี้ สี Zine White สี Cadmium yellow, Yellow ochre, Lemon yellow สี Cadmium Orange –Chrome Orange สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Prussian Blue - Cobalt Blue – Cerulean Blue – Turquoise Blue สี Mars Black สี Emerald Green – Viridian Green – Sap Green

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

รอยพู่กันภาพนี้ไม่มีทิศทางที่แน่นอน ระบายขึ้นบนลงล่าง และจากซ้ายไปขวา ขวาไปซ้าย กลับไปกลับมา แต่คิดว่าไม่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึก หรือสื่อความหมายใด ๆในภาพ

ภาพ Te Arii Vahine (The Noble Woman) 1896

ขนาด 97 X 130 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 11

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

เป็นภาพของหญิงสาวนอนเปลือยกายอยู่บนพื้นหญ้าสีเขียว มีคนกำลังเก็บผลไม้อยู่ด้านหลัง มีชายชราสองคนกำลังคุยกันอยู่ใกล้กับต้นไม้ใหญ่ มีสัตว์เลี้ยง พื้นหลังเป็นทะเลกว้างไกล ฉากหลังเป็นการดำเนินชีวิตไปตามปกติของคน การพูดจาถากเถียง ถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้น ในเบื้องหน้านั่นคือ หญิงสาวนอนเปลือยกาย คงไม่เป็นการพักผ่อนอย่างธรรมดา เพราะอากัปกริยาดูตั้งใจและเกร็งนิดหน่อยเหมือนกำลังตั้งใจฟังหรือเพ่งมองสนใจอะไรบางอย่างก็เป็นปกติของคนทั่วไป

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

โกแกงนั้นยึดถือหลักว่า นำธรรมชาติมาเป็นแค่สื่อเท่านั้น แล้วจัดการกับธรรมชาติเสียใหม่ ภาพนี้เป็นการจัดภาพใหม่ให้ได้ตามความต้องการของเขาเอง สีที่เขาใช้ในภาพนี้ คลุมโทนไว้ด้วยสีที่ดูแล้วให้ความอบอุ่น เพราะทุกส่วนของภาพนั้น สอดแทรกเอาไว้ด้วยสีเหลือง ซึ่งเป็นสีของแสงแห่งเขตร้อน ลดทอนรายละเอียดของต้นไม้ ใบไม้ ออกไปแล้วเขียนใหม่เป็นลักษณะงานตกแต่ง ภาพผลไม้ที่วางเรียงรายด้านหน้า และภาพผู้หญิงซึ่งเป็นส่วนสำคัญของภาพนั้นบ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ ถึงแม้ว่าโกแกงจะจัดภาพสร้างเรื่องราวขึ้นมาเองใหม่ก็ตาม แต่ก็ยังคงความเป็นธรรมชาติอย่างดิบ ๆ เอาไว้ รูปร่างผู้หญิงที่หนาบึกบึนแข้งขาใหญ่ สิ่งเหล่านี้ล้วนบอกได้ว่านี่คือ ความเป็นธรรมชาติของชนพื้นเมืองตาฮิติแบบเดิม ๆ

2. เนื้อหา

2.1 สภาพแวดล้อม

เป็นสภาพแวดล้อมที่ถูกปรุงแต่ง จัดวางเสียใหม่ รวบไปถึงการให้สีสันและลักษณะของใบไม้ ต้นไม้ไม่เป็นธรรมชาติ เป็นสภาพแวดล้อมที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ตามจุดมุ่งหมายของผู้สร้างงานศิลปะ

2.2 กิจกรรมการพักผ่อน

เป็นการพักผ่อนที่ไม่มีอิสระเสรี แม้จะอยู่ในอิริยาบถสบาย ๆ ก็ตาม แต่มีลักษณะอาการเกร็งของกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ให้ความรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติ เพราะเป็นแบบที่จัดขึ้นมาใหม่ตามจุดประสงค์ของผู้สร้างงาน

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

การจัดโครงสร้างของภาพนี้ จัดวางให้ต้นไม้ใหญ่อยู่ตรงจุดกึ่งกลางของภาพ เป็นแนวดิ่งตั้งตรง มีกิ่งยื่นออกไปทั้งด้านซ้ายและขวา ให้ภาพคนนอนอยู่ด้านหน้าเป็นจุดสำคัญของภาพ ในมือของผู้หญิงถือผ้าสีขาวไว้ ซึ่งก็อยู่ตรงจุดกึ่งกลางของภาพเช่นกัน แต่จุดเด่นที่น่าสนใจอยู่ที่ใบหน้าของผู้หญิง ซึ่งอยู่ด้ายซ้ายมือของภาพ ภาพนี้จึงมีความสมดุลสองข้างไม่เท่ากัน ถึงแม้ว่าโกแกงได้ เพิ่มต้นไม้อีก 3 ต้น ให้สีสดใสสองต้นเพื่อถ่วงดุลก็ตาม การเพิ่มเติมนี้ทำให้ภาพดูสวยงามขึ้นเท่านั้น

3.2 มิติบนพื้นภาพ

เป็นการเขียนภาพแบบทัศนมิติ ทั่วไป แต่การให้สีนั้นดูจะแตกต่างจากธรรมชาติที่เป็นจริงพอสมควร เนื่องจากโกแกงนั้นไม่ได้ลอกแบบธรรมชาติ เพียงแต่นำธรรมชาติมาเป็นสื่อวาดภาพ

ในแบบการสร้างสรรค์ ภาพนี้จึงไม่เหมือนธรรมชาติที่แท้จริง อย่างไรก็ตามการเขียนภาพตามทฤษฎีแบบทัศนมิติ ในภาพนี้ได้ทำให้เกิดเป็นมิติขึ้นมาบนพื้นภาพ ซึ่งถือว่าสวยงามและน่าสนใจอีกภาพหนึ่ง

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ระนาบบนพื้นภาพในภาพนี้ มีไม่ชัดเจนนักเพราะโกแกงยังเน้นแสง-เงา ถึงแม้จะไม่ชัดเจนนักแต่ในภาพของสิ่งต่าง ๆ นั้นดูแล้วยังมีปริมาตร จึงแสดงออกถึงระนาบของภาพไม่เด่นชัด

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

การซ้อนสีแต่ไม่ใช่สีทับซ้อน การระบายทับกันไปมา เพื่อเน้นสีให้ได้น้ำหนัก อ่อน-แก่ ตามความต้องการในภาพนี้ใช้วิธีการระบายสีแบบทับกันไปมา เพื่อให้น้ำหนักแสง-เงา จนเกิดเป็นการซ้อนสีโดยบังเอิญ ลักษณะเช่นนี้คือ การแทรกสีนั่นเอง แทรกเพื่อให้สีส่วนรวมเกิดความกลมกลืนขึ้นในภาพทำให้ภาพสมบูรณ์

4.2 ระบายสีในขอบเขต

การร่างภาพแบ่งแยกขอบเขตในภาพนี้เห็นได้ชัด ในส่วนต่าง ๆ ของภาพ เช่น ภาพคน ภาพต้นไม้ ใบไม้ ผลไม้ และอื่น ๆ การเขียนภาพในวิธีนี้ง่ายต่อการแยกแยะส่วนต่าง ๆ ภายในภาพได้อย่างชัดเจน

4.3 การระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

การระบายสีในภาพนี้ส่วนใหญ่ไม่เกลี่ยให้กลมกลืน ยกเว้นในภาพคนจะเห็นได้ว่ามีการเกลี่ยที่ให้กลมกลืน เพื่อให้ดูความรู้สึกเป็นผู้หญิงซึ่งมีความอ่อนนุ่ม

4.4 การระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้มีการลงสีพื้นไว้ก่อน โดยการแยกเป็นส่วน ๆ หลังจากนั้นจึงลงสีทับกันไป เพื่อให้ได้น้ำหนักอ่อน-แก่ และแสง-เงาของภาพ ภาพที่เห็นจึงมีสีแทรกอยู่ทั่วทั้งภาพ ทำให้เกิดความสมบูรณ์ขึ้น

การใช้สีอ่อน-แก่ ในภาพนี้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เช่น ภาพในส่วนเป็นพื้นสีเขียวที่ผู้หญิงนอนเปลือยกายทับอยู่นั้นน้ำหนักเข้ม ในส่วนที่เป็นเงา น้ำหนักอ่อนในส่วนที่เป็นแสงและในส่วนที่อมแสงจะเห็นได้ว่า 3 น้ำหนักของพื้นหญ้านี้มีความอบอุ่น มีความสมบูรณ์ เพราะว่าอิทธิพลสีส้มของใบไม้และอิทธิพลสีของใบไม้ในส่วนที่เป็นแสงสีเขียวเหลืองนั้นทำปฏิกริยาสะท้อนมาถึงผิวเนื้อ ทำให้ภาพนี้ดูครอบคลุมไปด้วยแสง ดูแล้วให้ความอบอุ่น

กลุ่มสีที่ใช้ในภาพนี้ สี Zine white สี Mars black สี Lemon Yellow-Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Emerald green Viridian green-Chrome oxide green – Sap Green สี

Cadmium Orange สี Crimson Lake - Vermilion – Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Prussian Blue -Cobalt Blue – Cerulean Blue

ภาพ Nave Nave Mahana (Delightful Day) 1896

ขนาด 94 X 130 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 12

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

ภาพนี้เป็นภาพการร่วมกิจกรรม ความสนุกสนานรื่นเริงในสวนสาธารณะ แต่ใบหน้าของผู้คนนั้น ไม่ได้บ่งบอกว่าเป็นวันรื่นเริงเท่าใดนัก การแต่งกายก็ต่างกัน ไม่สวมเสื้อ และสวมเสื้อเป็นการบอกสถานะความเป็นอยู่ การพักผ่อนในอิริยาบถสบาย ๆ บางคนเอามือพาดพักพิงกับกิ่งไม้ ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติปกติ

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

ภาพนี้เป็นภาพที่มีการกระทำกิจกรรมร่วมกันของคนในวันสำคัญ โกแกงนั้นให้สีสันวันที่สดใส ซึ่งอาจสวนทางความรู้สึกจริงของเขาเป็นอย่างมาก เพราะใบหน้าอารมณ์ของคนที่อยู่ในภาพนั้น ดูเฉยเมยราวกับไม่มีวิญญาณ มีเพียงลมหายใจเท่านั้น ลักษณะอย่างนี้โกแกงจะบอกเล่าอะไรของเขาผ่านภาพบ้าง การแต่งการของคนที่แตกต่างกัน บ่งบอกถึงระดับชนชั้นของคนหรือไม่ ทิ้งไว้เป็นปริศนาให้ขบคิดในงานจิตรกรรมของโกแกงเสมอ ลักษณะงานศิลปะของโกแกงเน้นแสงเงาบ้างแต่ไม่ชัดเจนนัก ลวดลายบนผืนผ้า และดอกไม้ที่อยู่ด้านหน้า เป็นลักษณะที่กลุ่มนาบี (Nabis) นำไปเป็นแบบอย่างในการสร้างงานศิลปะ

เนื้อหา

2.1 การดำเนินชีวิต

วันนี้ถือว่าเป็นวันพิเศษสำหรับชนชาวเกาะ เพราะเป็นการรวบรวมคนมาเพื่อพบปะสังสรรค์รับประทานอาหารร่วมกันและเป็นการพักผ่อนไปด้วย

2.2 สภาพแวดล้อม

เป็นธรรมชาติที่ไม่ได้ปรุงแต่ง เพียงแต่ให้สีสันเสียใหม่ เพื่อความเหมาะสมกับเรื่องราว

2.3 กิจกรรมการพักผ่อน

เป็นการพักผ่อนแบบมีการนัดหมายมาชุมนุมร่วมกัน แต่ก็มีการจับกลุ่มคุยกันบ้าง แยกเป็นส่วนตัวบ้าง ก็เป็นธรรมชาติของคนชนพื้นเมือง ที่ไม่มีเรื่องมากมายที่ต้องคุยกันมากนัก

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

การจัดโครงสร้างภาพด้วยภาพคนยืนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ทั้งด้านซ้ายและด้านขวาของภาพ คนยืนด้านซ้ายและคนยืนด้านขวา สวมผ้าเหมือนกันไม่ใส่เสื้อเหมือนกัน อิริยาบถใกล้เคียงกัน คนยืนด้านขวามือมีขนาดใหญ่และเป็นจุดนำสายตาไปสู่จุดลำดับถัดไป ตรงกลางภาพเป็นคนยืนสนทนากัน แต่สวมใส่เสื้อผ้าคลุมตัวสีขาวเป็นจุดเด่นที่มองเห็นเด่นชัด และต้นไม้ที่อยู่ด้านซ้ายมือ สองต้นที่มาถ่วงดุลคนยืนขวามือ แต่ไม่สามารถทำให้เกิดความสมดุลได้เพราะด้านขวามือเป็นกลุ่มคน ด้านซ้ายนั้นมีพื้นที่ว่างมากกว่าด้านขวา จึงทำให้น้ำหนักของภาพนี้เป็นภาพที่ให้ความรู้สึกสมดุลซ้ายขวาไม่เท่ากัน

3.2 มิติบนพื้นภาพ

ภาพนี้ มิติบนพื้นภาพ เกิดขึ้นจากการเขียนภาพอาศัยหลัก ทัศนมิติ โดยให้ตัวคนที่อยู่ด้านหน้าซึ่งใกล้ตามากที่สุด อยู่ตรงมุมด้านขวามือ จากนั้นก็ลดหลั่นขนาดให้เล็กลงพร้อมกับลดทอนรายละเอียดออกไปตามลำดับ และการให้สีเป็นไปตามหลักทัศนะมิติ คือ ใกล้สว่างไกลมืด หรือใกล้สีสดเข้มข้น ไกลออกไปสีอ่อน และทึม ภาพจึงเกิดเป็นมิติขึ้นได้

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

การเขียนภาพในลักษณะเหมือนจริง ระนาบคือพื้นที่ ที่เป็นแผ่นเรียบซึ่งในภาพนี้ก็คือพื้นดิน ในส่วนอื่น ๆ โกแกงยังไม่ได้ทำให้เกิดเป็นระนาบ เพราะยังมีแสงเงาทำให้เกิดเป็นปริมาตร ระนาบนี้จึงไม่เด่นชัดนัก

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

การระบายสีทับซ้อนเกิดขึ้นทุกจุดในภาพ เหตุผลที่กล่าวสรุปอย่างนี้เพราะว่า การระบายสีในภาพนี้ระบายหลายครั้ง แต่ละครั้งนั้นสีจะไม่ผสมกันในภาพ จึงทำให้มองเห็นได้ว่าสีที่ระบายครั้งแรกนั้นอยู่ด้านล่างเมื่อแห้งแล้วจึงระบายสีครั้งที่ 2 ครั้งที่ 3 และที่ถัดไปตามลำดับ ภาพนี้จึงมีความหนา ยกตัวอย่าง เช่น ต้นไม้ 2 ต้นด้านซ้ายมือวาดทับสีพื้นล่างอย่างเห็นได้ชัดเจน และสีของพื้นดินเป็นต้น

4.2 ระบายสีในขอบเขต

ภาพนี้ได้มีการร่างภาพทับสีชั้นล่าง ซึ่งเป็นฉากหลังที่ได้เขียนเสร็จแล้วสังเกตได้จากเส้นร่างที่ตกค้างอยู่ตรงส้นเท้าของผู้หญิงที่สวมเสื้อผ้าสีขาว หลังจากนั้นจึงระบายสีภาพคนทั้งหมดโดยจัดให้อยู่ในขอบเขต แล้วตัดเส้นแบ่งขอบเขตอย่างชัดเจน ส่วนต้นไม้นั้นเขียนทับภาพคนอีกครั้งหนึ่งโดยไม่มีการร่างภาพ

4.3 การระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ภาพนี้เป็นการระบายสีแบบกลวิธี สีทับซ้อน เพราะฉะนั้นการเกลี่ยเรียบจึงไม่เกิดขึ้น

4.4 ระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้ได้ลงสีพื้นด้วยสีเหลืองไว้ก่อนทั้งภาพจากนั้นจึงเริ่มระบายสีแบ่งแยกบริเวณ และแยกแยะส่วนต่าง ๆ ให้เด่นเป็นลักษณะของสิ่งต่าง ๆ โดยทิ้งสีเหลืองรองพื้นไว้ด้านล่าง ภาพนี้แม้จะเป็นภาพที่สีไม่สดใสนัก แต่อบอวนไปด้วยบรรยากาศของสีเหลืองที่ครอบคลุมไปทั้งภาพ กลุ่มสีที่ใช้ สี Zine White สี Cadmium Yellow-Lemon Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Orange-Chrome Orange สี Crimson Lake – Cadmium Scarlet – Cadmium Red สี Cobalt Violet สี Cobalt blue - Prussian Blue – Cerulean Blue – Turquoise Blue สี Emerald Green - Viridian Green – Sap Green สี Mars Black

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

ภาพนี้ทิ้งรอยพู่กันไว้ทุกจุด รอยพู่กันนี้จะเป็นตามรูปวัตถุที่ระบายสี เช่น เสื้อผ้าของผู้หญิงก็ระบายเป็นทางขึ้นลง ส่วนใต้วงแขนเสื้อก็เป็นรูปโค้งตามลักษณะของเสื้อ ส่วนพื้นดินก็ระบายเป็นแนวนอนอย่างนี้เป็นต้น

ภาพ Taiti (Nevermore) 1897

ขนาด 60.5 X 116 เซนติเมตร

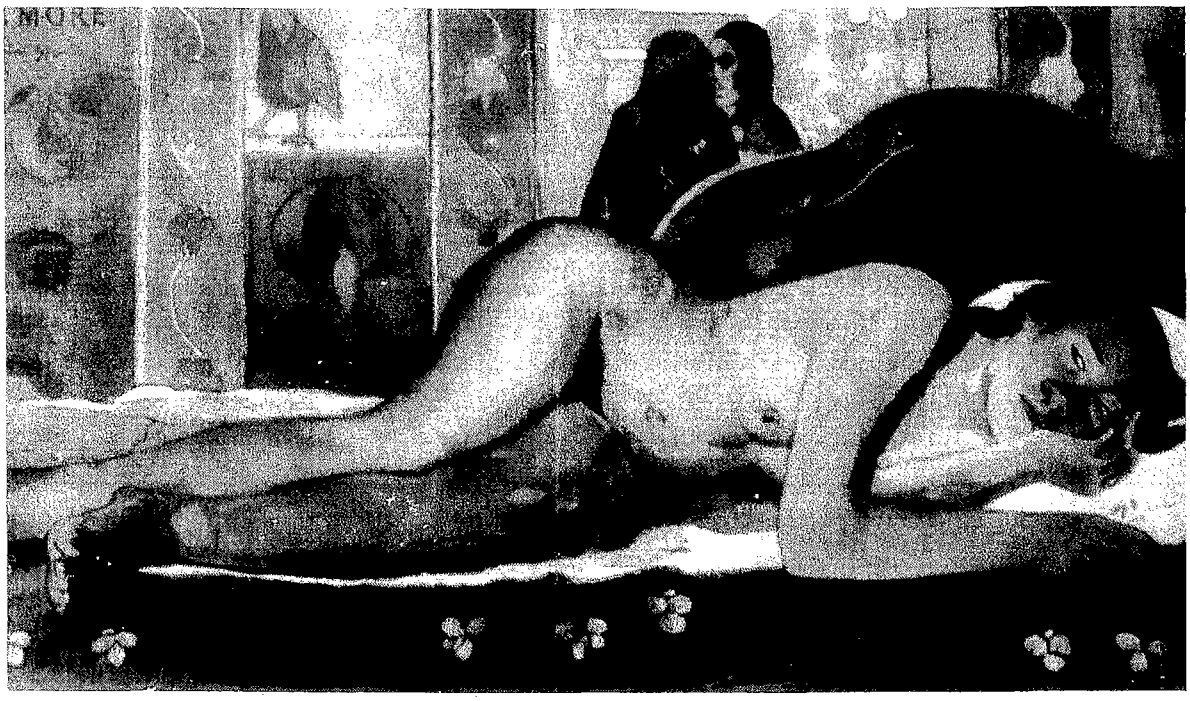

ภาพประกอบ 13

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

เป็นภาพผู้หญิงนอนเปลือยกาย อยู่บนเตียงนอนที่ประดับด้วยผ้าปุที่นอนเป็นลายดอกไม้ ด้านฉากหลังเป็นผนังที่ตกแต่งด้วยลวดลาย ภาพดอกไม้ ภาพสัตว์ มีหญิงสองคนกำลังคุยอยู่ด้านหลัง เหมือนกำลังนั่งเฝ้าดูแลอาการป่วยของหญิงสาวที่นอนเปลือยกายอยู่ ด้วยอาการทุกข์ทรมานและครุ่นคิด มองได้ถึงความร้ายกาจของชะตากรรม ที่มนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

การถ่ายทอดเรื่องราวของชีวิตผ่านงานศิลปะนั้น เป็นสิ่งที่ศิลปินส่วนใหญ่นิยมนำมาถ่ายทอดกัน เพราะเป็นเรื่องของคน ภาพผู้หญิงเปลือยกายนอนป่วยอยู่นี้ โกแกงได้สะท้อนให้เห็นว่าสัจธรรมของชีวิตหนีไม่พ้นการเจ็บป่วย การให้สีคลุมโทนด้วยสีเขียว เป็นสีทึมแม้จะสอดแทรกด้วยสีแดงบางจุด แต่ไม่เด่นมากกลับทำให้สีเขียวดูมีพลังความรู้สึกสะท้อนให้เห็นอารมณ์ทีหม่นเศร้าไม่สบาย ไม่สดใส แม้จะเน้นจุดสนใจด้วยสีเหลือง การตกแต่งลวดลายในภาพนั้นเห็นได้ว่าได้รับอิทธิพลจากงานศิลปะแบบอาร์ตนูโวด้วยและยังเป็นงานศิลปะในแนวสัญลักษณ์นิยม ในลักษณะของความกลัว ฉากหลัก เรื่องของวิญญาณเรื่องของสิ่งลี้ลับ

2. เนื้อหา

2.1 พิธีกรรม และความเชื่อทางศาสนา

เป็นพิธีกรรมความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ การนอนเปลือยนี้เป็นไปเพื่อพิธีกรรมการรักษาโรคร้าย

2.2 การดำเนินชีวิต

เป็นไปตามวัฏจักร เมื่อเจ็บไข้หรือป่วยเป็นโรคร้าย ก็ต้องรักษาไปตามปกติ

2.3 สภาพแวดล้อม

เป็นสภาพแวดล้อมในห้อง ซึ่งอาจเป็นห้องสำหรับการประกอบพิธีกรรมทางการรักษา ภาพประกอบที่เป็นฉากหลักดูแล้วให้ความรู้สึกลี้ลับอยู่พอควร อาจจะเป็นห้องสำหรับพิธีกรรมโดยเฉพาะ

2.4 กิจกรรมการพักผ่อน

เป็นการพักผ่อนเพื่อรักษาการป่วยไข้

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

การจัดโครงสร้างของภาพนี้ใช้เส้นในแนวนอน และแนวตั้ง เน้นจุดเด่นอยู่ด้านขวามือ ตรงใบหน้าของผู้หญิงสาว โดยให้สีเหลืองเป็นจุดสว่างเพื่อให้เป็นจุดเด่น ในส่วนอื่นที่เป็นส่วนประกอบให้แสง และความสดของสีน้อยลงเป็นสีทึมดูแล้วรู้สึกให้อารมณ์ที่แตกต่างกัน การให้น้ำหนักความสมดุลของภาพนี้นั้นเป็นลักษณะความสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากัน แม้จะใช้เส้นตั้งและเส้นนอนเป็นหลักก็ตาม เพียงแต่ให้ความรู้สึกมั่นคงเท่านั้น

3.2 มิติบนพื้นภาพ

อาศัยหลักทางทัศนมิติ ขนาดของวัตถุ ภาพหญิงสาวนอนอยู่ใกล้ตามากที่สุดมีขนาดใหญ่ ส่วนคนที่อยู่ไกลออกไปนั้นมีขนาดเล็ก ความใกล้ - ไกล ภายในภาพจึงเกิดขึ้นจากขนาดของความใหญ่ และเล็กของวัตถุ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

ภาพนี้ฉากหลังของภาพเป็นฝาผนัง ซึ่งเป็นแผ่นแบ่งเป็นขนาดใหญ่-เล็ก และมีรายละเอียดเป็นภาพฝาผนังมีเรื่องราวประกอบ ส่วนเตียงที่หญิงสาวนอนอยู่นั้น คือ ระนาบที่เกิดขึ้นบนพื้นภาพ

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

ภาพนี้เป็นการระบายสีหนาทับซ้อนกันหลายชั้น ทำให้รู้สึกได้ว่าสีนั้นหนา วิธีการระบายเป็นการระบายสีน้ำหนักกลางไว้ก่อนจากนั้นจึงระบายสีเข้มทับ แล้วระบายส่วนที่เป็นแสงทับและสุดท้ายเน้นส่วนที่เข้มสุดและสว่างสุด เป็นจุดสุดท้าย ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยอื่นเขียนทับครั้งสุดท้าย เช่น ดอกไม้สีขาว เป็นต้น

4.2 ระบายสีในขอบเขต

ระบายสีในขอบเขตไม่เน้นชัดมากนัก เนื่องจากการระบายสีภาพคนทั้งตัวนั้น ในความเป็นแต่ละส่วนของคนยังมีปริมาตรในแต่ละส่วน เช่น ส่วนขา และส่วนอื่น ๆ มีขอบเขตและมีปริมาตรที่แน่นอน ในภาพอาจจะเห็นได้ว่าระบายสีแบบแยกส่วนเป็นขอบเขต แต่โกแกงนั้นใช้การตัดเส้นเป็นส่วนช่วย จึงให้มีความรู้สึกเหมือนว่าระบายสีในขอบเขต อาจสรุปได้ว่าระบายสีในขอบเขตก็ได้ หรือระบายสีแล้วตัดเส้นก็ได้

4.3 ระบายสีเรียบ

การระบายเรียบในภาพนี้เกิดขึ้นในฉากหลังของภาพ ซึ่งเป็นส่วนของฝาผนังจากนั้นจึงวาดลวดลายทับลงไปอีกครั้ง

4.4 ระบายโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ภาพนี้ในความเป็นจริง คือ การระบายสีโดยการเกลี่ยให้กลมกลืนแต่เนื่องจากการสอดแทรกสีต่าง ๆ ไว้ในภาพมากมายหลายสีฉะนั้นถ้าหากเกลี่ยมากจะทำให้สีบางสีที่อยู่ติดกันไปผสมกันจนเกิดสีใหม่ขึ้นมาจะทำให้สีส่วนนั้นเปลี่ยนผิดจุดประสงค์ไป จึงทิ้งไว้ให้เป็นเพียงรอยต่อของสี ภาพจึงมีทั้งเกลี่ยให้กลมกลืนและไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

4.5 ระบายสีโดยลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้มีการลงสีพื้นแบบแยกเป็นส่วน ๆ แล้วจึงระบายสีทับลงไปตามลำดับเพื่อเพิ่มรายละเอียดต่าง ๆ รวมทั้งน้ำหนักอ่อน-แก่ และแสง-เงา ด้วย จึงเกิดการทับซ้อนกันของสี การเลือกใช้สีในภาพนี้ เป็นสีที่ตรงข้ามกันบางจุดเป็นบริเวณพื้นที่เล็ก ๆ มีปลายเท้าของผู้หญิงมีสีเขียวกับสีแดง สีส้มกับสีน้ำเงิน ตรงท้องฟ้าด้านที่เป็นฉากหลัง เป็นจุดตัดของภาพทำให้น่าสนใจมากขึ้น

สีที่นำมาใช้ในภาพนี้ สี Zine white สี Cadmium Yellow-Lemon Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Orange สี Crimson Lake - Red Ochre สี Emerald Green - Viridian Green-Chrome Oxide Green สี Prussian Blue-Cobalt blue – Cadmium Scarlet – Cerulean Blue – Turquoise Blue สี Cobalt Violet สี Mars Black

4.6 แสดงรอยพู่กัน

เกิดจากการระบายสีที่ไม่ได้จงใจจะให้เป็นรอยพู่กันแต่เกิดรอยพู่กันเนื่องจากการระบานสีเพื่อให้ได้บรรยากาศความกลมกลืนในภาพที่สมบูรณ์

ภาพ Tow Tahitain Woman with Mango Blossome, 1899

ขนาด 97 X 72 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 14

1. แนวคิด

1.2 บริบทสังคม

เป็นภาพหญิงสาวสองคนที่มีลักษณะสง่างามแบบคนตาฮิติ ท่าทางของหญิงสาวทั้งสองคนเป็นไปอย่างธรรมชาติ บริสุทธิ์ ในมือถือถาดผลไม้ และอีกคนถือช่อดอกไม้ไว้ในมือ แสดงถึงความเป็นผู้หญิงต้องคู่กับดอกไม้ ฉากหลังเป็นป่า เป็นการพักผ่อนเรียบง่าย

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

เป็นการถ่ายทอดภาพหญิงสาว วัยแรกรุ่นที่สดใสสวยงาม ดังดอกไม้บาน มีลักษณะเป็นไปตามธรรมชาติไม่มีการปรุงแต่งแต่อย่างใดให้สีสดใส เน้นสีเหลืองเป็นหลัก ไม่เน้นแสงเงามากนัก ใช้สีเหลืองเป็นสีรองพื้น ให้สีดำเป็นจุดลึกของภาพ ในภาพไม่ได้บอกเรื่องราวอะไร เกี่ยวกับปรัชญาหรือชีวิตความเป็นอยู่ แต่เป็นการจัดภาพให้ผู้หญิงสาวเป็นแบบแล้วสร้างงานจิตรกรรมออกมาเป็นงานที่สมบูรณ์

2. เนื้อหา

2.1 การดำเนินชีวิต

เป็นไปอย่างธรรมชาติของสาวชาวพื้นเมืองบนเกาะตาฮิติ

2.2 สภาพแวดล้อม

เป็นธรรมชาติที่ไม่ได้ปรุงแต่งยังบริสุทธิ์

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

การจัดโครงสร้างของภาพนี้ เน้นเพียงระยะหน้าเท่านั้น ไม่มีระยะกลาง มีระยะหลัง คือ มีใกล้ และมีไกลแต่ไม่มีกลาง การให้สีข้างหลังมืดแล้วเว้นให้มีที่ว่างเป็นสีเหลืองให้มีความสำพันธุ์กับภาพคนด้านหน้า การจัดภาพในลักษณะนี้ สรุปได้ว่าเป็นการจัดภาพแบบสมดุลในความรู้สึก แต่ในทางวิทยาศาสตร์แล้วเป็นความสมดุลแบบสองข้างไม่เท่ากัน เพราะเน้นจุดเด่นอยู่ตรงกลางภาพ โดยเน้นภาพหญิงสาวที่ถือถาดผลไม้สีแดง

3.2 มิติบนพื้นภาพ

มิติบนภาพนี้ มี 2 ระยะ เท่านั้นคือ ระยะหน้า และหลัง ไม่มีระยะกลาง ภาพนี้จึงเป็นลักษณะของรูปและพื้นมากกว่าจะบอกมิติใกล้-ไกล

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

เป็นการระบายสีทับซ้อนอย่างเห็นได้ชัดจากทุกส่วนในภาพนี้ ยกตัวอย่าง เสื้อผ้าของผู้หญิงคนที่อยู่ด้านขวามือ ซึ่งมีสีอื่น ๆ แทรกอยู่ในผืนผ้าหลายสีเป็นชั้น ๆ ทำให้มองเห็นสีชั้นล่าง วิธีการนี้ต้องรอให้สีชั้นแรกแห้งก่อนแล้วจึงระบายทับเป็นครั้งที่ 2 แต่ในบางบริเวณ เช่น ส่วนที่ผิวเนื้อนั้น ระบายทับตอนที่ยังไม่แห้งสนิทจึงมีความแตกต่างกับบริเวณที่เป็นผืนผ้า

4.2 ระบายสีในขอบเขต

การระบายสีในขอบเขตในภาพนี้ มีเป็นบางจุด เช่น ชุดเสื้อผ้าของผู้หญิงที่อยู่ด้านซ้ายมือ และส่วนที่เป็นสีดำของผ้านุ่ง ส่วนที่เป็นขอบเขตของผิวเนื้อที่เป็นแขนของผู้หญิงด้านซ้ายมือเป็น

การเน้นสีเข้มของพื้นหลัง เพื่อให้ส่วนที่เป็นแขนนั้นเด่นขึ้นมาและแยกแยะให้มีความแตกต่างเท่านั้น

4.3 ระบายสีเรียบ

พบได้เป็นบางจุดเป็นการระบายเรียบแบบมีสีแทรกในภาพ เพื่อเพิ่มบรรยากาศความสมดุลของสีในภาพ

4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ภาพเป็นการระบายแบบเกลี่ยเรียบเป็นบางจุด และไม่เกลี่ยเป็นบางจุด เหตุผล บางส่วนถ้าหากเกลี่ยเรียบ สีจะไปกลืนกันทำให้เสียค่าของสีที่ลงไปนั้น ฉะนั้นบางบริเวณของภาพนี้จึงระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

4.5 ระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้เป็นภาพที่โกแกงลงสีพื้นเป็นสีเหลืองไว้ก่อน จากนั้นจึงร่างภาพทับสีเหลือง แล้วระบายสีขั้นถัดไปเพื่อแยกแยะประเภทของวัตถุ ให้น้ำหนักอ่อน-แก่ แสง-เงา เพื่อให้เกิดปริมาตรและเกิดมิติขึ้นในภาพ ในด้านของฉากหลังนั้น เป็นการระบายสีของกลุ่มใบไม้ทับสีเหลืองโดยการลดทอนรายละเอียดออกเหลือเพียงกลุ่มของสีเท่านั้น การให้สีในภาพนี้โกแกงก็ยังใช้สีเหลืองเป็นหลักเหมือนภาพอื่น ๆ เหตุผลอย่างหนึ่ง คือ ภูมิอากาศที่โกแกงไปสร้างงานศิลปะเป็นแถบเขตร้อนสีสันจึงสดใสอย่างที่เห็นในภาพ กลุ่มสีที่ใช้ สี Yellow Ochre-Cadmium Yellow - Lemon Yellow สี Viridian Green-Emerald Green - Chrome Oxide Green – Sap Green สี Crimson Lake-Red Ochre – Cadmium Scarlet สี Cadmium orange สี Prussian Blue-Cobalt Blue-Cerulean Blue - Turquoise Blue สีขาว Zine White สี Mars Black

4.6 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

เป็นภาพที่แสดงออกถึงรอยพู่กันโดยการตวัดไปซ้ายไปขวา ตรงเสื้อผ้าของผู้หญิงด้านขวามือ เป็นต้น

ภาพ Where Do We Come From? What Are We? Where Are We Going 1897
ขนาด 130.1 X 374.6 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 15

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

เป็นภาพที่หมู่คนมารวมอยู่ในที่เดียวกัน ในสวนแห่งหนึ่ง ซึ่งมีเทวะรูปประกอบอยู่ด้วย หากแต่ต่างคนต่างอยู่ไม่มีความสำพันธ์ต่อกัน เมื่อพิจารณาลึกลงไปอีก จะเห็นได้ว่าภาพนี้ประกอบด้วย เด็กทารก คนหนุ่มสาว วัยกลางคน วัยชรา และการแต่งกายที่แตกต่างกัน ภาพนี้เป็นลักษณะของวงจรชีวิตของมนุษย์ และความแตกต่างของชนชั้นดูได้จากการแต่งกาย เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นความเป็นไปของมนุษย์ ทั้งที่อยู่ในธรรมชาติเดียวกัน

1.2 แนวคิดทางศิลปะ

ภาพนี้โกแกงต้องการถ่ายทอดภาพ วัฏจักร หรือวงจรชีวิตของมนุษย์โดยใช้งานศิลปะ เป็นสื่อถ่ายทอดแทนการบันทึกเป็นอักษร โกแกงได้รวบรวมภาพชีวิตไว้หลายลำดับขั้นตอน ตั้งแต่เด็กน้อย วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว วัยแก่ชรา และหลากหลายอารมณ์ หลายอิริยาบถ หลายพฤติกรรม ซึ่งที่เขียนมาทั้งหมดนั้น เป็นการอธิบายเรื่องราวของชีวิตมนุษย์ด้วยภาพ การให้สีนั้น ใช้สีเหลืองเป็นจุดเด่น แล้วใช้สีเขียว สีน้ำเงิน สีดำ คลุมโทนให้ดูมีน้ำหนักเข้ม ในกลุ่มคนแต่ละกลุ่มมีอารมณ์ที่แตกต่างกันออกไป ภาพต้นไม้เป็นการสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ให้ดูลึกลับน่ากลัว งานศิลปะในลักษณะนี้เป็นสัญลักษณ์นิยม เพราะมีหลักสำคัญในการแสดงออกถึงปรัชญา ความรัก ความกลัว ที่สามารถถ่ายทอดออกมาให้รับรู้ได้ด้วยภาพ

2. เนื้อหา

2.1 พิธีกรรม และความเชื่อทางศาสนา

ภาพนี้แสดงออกถึงความเชื่อในสิ่งเคารพ เพราะในภาพมีเทวะรูปเป็นสิ่งเคารพ เป็นการเล่าเรื่องวัฏจักรชีวิตเท่านั้น

2.2 การดำเนินชีวิต

ภาพนี้ได้อธิบายถึง ความเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่ผ่านไปกับกาลเวลาจากทารกไปสู่วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน และวัยชรา จนกระทั่งหมดลมหายใจ

2.3 สภาพแวดล้อม

เป็นธรรมชาติที่ปรุงแต่งเสียใหม่ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ของเรื่องราว

2.4 กิจกรรมการพักผ่อน

ภาพนี้เป็นการแสดงอิริยาบถต่าง ๆ เพื่อเป็นการบอกเล่าเรื่องราววัฏจักรของชีวิต ไม่ได้เป็นการพักผ่อนแบบธรรมชาติ

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

การจัดโครงสร้างในภาพนี้ เป็นการจัดแบบกระจายน้ำหนักไปทั่วภาพ มีการกระจายและมีการรวมกลุ่มเน้นระยะใกล้ - ไกล เน้นสีเหลืองเป็นจุดสำคัญ ทำให้เกิดความเด่นชัด ดึงดูดความสนใจเพื่อนำสายตาไปสู่จุดอื่น ๆ มีความน่าสนใจไปทั้งภาพ การจัดโครงสร้างภาพในลักษณะนี้เป็นความสมดุลต่อเนื่อง เพราะจัดวางกลุ่มคน และสิ่งที่เป็นธรรมชาติแบบถ่วงดุลครอบคลุมไปทั่วภาพ

3.2 มิติบนพื้นภาพ

อาศัยหลักของทัศนมิติ ในการเขียนภาพ ภาพคนที่อยู่ด้านหน้าตรงจุดกึ่งกลางของภาพมีขนาดใหญ่ และลดหลั่นขนาดลงไปตามลำดับ ลดทอนรายละเอียดของภาพพร้อมกับสีที่ลดความเข้มข้นลงไป ภาพนี้จึงเกิดเป็นมิติด้วยเหตุดังที่กล่าว

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

เกิดขึ้นจากการลดทอนรายละเอียดของพื้นดิน และวัตถุอื่น ๆ ในภาพ ระบายสีในขอบเขตเป็นแผ่นบาง ๆ เป็นพื้นที่บริเวณกว้างต่อเนื่องกันไป จึงทำให้เกิดระนาบบนพื้นภาพ

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

ภาพนี้ไม่มีการระบายสีทับซ้อน เป็นเพียงการระบายสีแทรกเพื่อให้ได้บรรยากาศของสีสวนรวมทั้งภาพ เป็นการระบายสีตามทฤษฎีพื้นฐานของการระบายสีเท่านั้นไม่ได้มีอะไรพิเศษและแปลกใหม่

4.2 ระบายสีในขอบเขต

ภาพนี้ได้มีการร่างภาพเสร็จสมบูรณ์แล้วจึงระบายสี การระบายสีภาพนี้ทำเป็นส่วน ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาพคน ต้นไม้ เทวะรูป สัตว์ อื่น ๆ ได้แบ่งแยกระบายสีทีละชนิด อยู่ในขอบเขตของแต่ละสิ่ง ส่วนไหนที่ยังไม่ระบายสีก็จะเว้นไว้ก่อน จะไม่ระบายในลักษณะภาพรวมแล้วจึงคอยคัดเน้นจุดเด่น เพราะภาพนี้โกแกงได้วาดต้นแบบขึ้นมาก่อนโดยใช้สีน้ำ และดินสอสี ทำเป็นต้นแบบจากนั้นจึงมาวาดภาพที่สมบูรณ์บนผืนผ้าใบ

4.3 ระบายสีเรียบ

ภาพนี้เป็นการระบายสีเรียบในลักษณะแทรกสี เพื่อควบคุมบรรยากาศและน้ำหนักของสีให้ได้ตามจุดประสงค์ของเรื่องราว

4.4 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ภาพระบายสีโดยการเกลี่ยเรียบทุกจุดของภาพ

4.5 ระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

ภาพนี้ไม่มีการลงสีพื้นโดยส่วนรวมไว้ก่อน แต่ระบายสีพื้นแยกเป็นส่วน ๆ โดยให้น้ำหนักสีที่เป็นกลาง จากนั้นจึงเน้นแสงและเงาตามลำดับ เมื่อระบายสีเสร็จตามกระบวนการทุกส่วนที่กล่าวแล้วนี้ ขั้นตอนต่อมาคือ เน้นแสงสว่างสุด และเงาที่เข้มสุดของภาพ แทรกสีเพื่อควบคุมความสมดุลย์ของสี โดยรวมของภาพแล้วจึงตัดเส้นเพื่อให้จบกระบวนการ การใช้สีในภาพนี้เลือกใช้สีในกลุ่มสีเย็น ดูภาพแล้วให้ความรู้สึกลึกลับ เป็นดินแดนสนธยาที่เปล่าเปลี่ยว เป็นดินแดนแห่งความตาย การใช้สีที่ให้ความรู้สึกเย็นชา

กลุ่มสีที่นำมาใช้ในภาพนี้ สี Zine White สี Lemon Yellow-Cadmium Yellow-Yellow Ochre สี Cadmium Orange-Chrome Orange สี Crimson Lake – Cadmium Scarlet สี Viridian Green-Emerald Green-Chrome Oxide Green – Sap Green สี Cobalt Violet สี Prussian Blue-Cerulean Blue-Cobalt Blue – Turquoise Blue สี Mars Black

ภาพที่ 16 ชื่อภาพ The Ford, or The Flight. 1901

ขนาด 76 X 95 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 16

1. แนวคิด

1.1 บริบทสังคม

ภาพนี้เป็นภาพคนขี่ม้าสองคน มีสุนัขวิ่งตาม มีนกบิน เป็นฉากในป่าที่มีแอ่งน้ำอยู่ทั่วไป ด้านหลังเป็นทะเล คนกำลังออกเรือ เป็นการเดินทาง ผ่านแอ่งน้ำที่มีลึกมาก ม้าสามารถเดินทางผ่านไปได้อย่างรวดเร็ว เป็นการเดินทางไกล ซึ่งใช้ม้าเป็นพาหนะในการเดินทางบนบก ซึ่งเป็นวิถีชีวิตแบบเดิม ๆ เป็นไปตามความเป็นอยู่เดิมของกลุ่มคนที่อยู่ห่างไกลความเจริญ

1.2 แนวความคิดทางศิลปะ

ภาพนี้เป็นการบันทึกภาพการเดินทางโดยใช้ม้าเป็นพาหนะ ไม่ได้มีแนวคิดทางศิลปะ และความเชื่อแต่อย่างใด การเดินทางโดยใช้ม้าเป็นพาหนะที่สามารถเดินทางได้ แม้ว่าเส้นทางนั้นจะไม่สะดวกนัก เพราะม้าสามารถวิ่งลุยข้ามน้ำที่เป็นตอนตื้นของลำน้ำไปได้การเดินทางจะได้ไปถึงที่หมายโดยเร็ว

2. เนื้อหา

2.1 การดำเนินชีวิต

เป็นไปตามปกติของชนชาวพื้นเมืองเกาะตาฮิติ

2.2 สภาพแวดล้อม

เป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ ไม่ได้ปรุงแต่ง

2.3 กิจกรรมการพักผ่อน

กิจกรรมการขี่ม้าท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ เป็นกิจกรรมการพักผ่อนอย่างหนึ่งของชนพื้นเมือง

3. รูปแบบ

3.1 โครงสร้างของภาพ

การจัดโครงสร้างภาพ โดยเน้นจุดสนใจอยู่ตรงกึ่งกลางภาพ แล้วถ่ายเทน้ำหนักออกไปทางขวา คือคนขี่ม้าตัวสีดำ และเน้นต้นไม้ใหญ่ทางด้านซ้าย เพื่อถ่วงให้เกิดความสมดุล ในขณะเดียวกันด้านหน้าสุดทางมุมล่างขวามือ ยังได้วางก้อนหินอีกหนึ่งก้อน เพื่อถ่วงดุลกับพุ่มไม้ที่โคนต้นไม้ใหญ่ ทำให้ภาพสวยงามยิ่งขึ้น การจัดโครงสร้างภาพในลักษณะนี้ เป็นแบบสมดุลสองข้างไม่เท่ากัน

3.2 มิติบนพื้นภาพ

อาศัยหลักทัศนมิติ ทำให้เกิดมิติขึ้นบนพื้นภาพ

3.3 ระนาบบนพื้นภาพ

เกิดขึ้นจากการลดทอนรายละเอียดของวัตถุ และระบายสีเป็นแผ่นในบริเวณกว้างทำให้เกิดระนาบขึ้น

4. กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

4.1 ระบายสีทับซ้อน

เป็นวิธีการระบายสีทับซ้อน โดยการใช้พู่กันระบายทับกันไปเรื่อย จนเกิดสีหนาหลายชั้น สังเกตได้จากการมองเห็นสีชั้นล่างสุดตรงพื้นทรายที่ชายหาดที่มีคลื่นสาดทับขึ้นมา เป็นลักษณะของสีทับซ้อน

4.2 ระบายสีในขอบเขต

ภาพนี้ไม่เน้นการระบายสีในขอบเขต เป็นการระบายสีไปก่อนให้เต็มบริเวณแล้วจึงตัดเส้นแยกประเภทของสิ่งต่าง ๆ ที่ประกอบอยู่ในภาพ

4.3 ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน

ภาพนี้ใช้วิธีการระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืนทั้งภาพ ทิ้งรอยพู่กันไว้ทั่วทั้งภาพ

4.4 ระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน

เรื่อร่างภาพเสร็จแล้ว จึงทำการระบายสี ระบายโดยส่วนรวมไปก่อน แล้วจึงเก็บรายละเอียดของภาพตามลำดับ จากนั้นปล่อยทิ้งไว้ให้แห้งก่อนแล้วจึงระบายสีต่อไปขั้นตอนนี้ทำให้เกิดสีทับซ้อนขึ้นในภาพ โกแกงได้แทรกสีไว้มากมาย เป็นภาพที่อยู่ในร่มเงาของป่า และไกลออกไปเป็นทะเล ภาพนี้จึงมีแสงสว่างอยู่ในระยะไกล โกแกงใช้สีเขียวควบคุมน้ำหนักเป็นหลักจึงทำให้ภาพร่มเย็นสงบได้บรรยากาศธรรมชาติป่าและทะเลมากที่เดียว

การใช้สี โกแกงเลือกใช้สีในกลุ่มสีเย็นเป็นหลักมีสีร้อนแทรกบ้างสวยงามและลงตัวดี สีส้มของหาดทรายกับระลอกคลื่นสีเขียวอมเหลือง ทำให้เกิดความอบอุ่นและเจิดจ้าไปด้วยแสง

สีที่นำมาใช้ในภาพนี้ สี Zine White สี Cadmium Yellow-Yellow Ochre สี Emerald Green-Viridian green-Chrome Oxide Green สี Prussian Blue - Cobalt Blue สี Mars Black สี Cadmium Scarlet – Cadmium Red

4.5 ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน

ภาพนี้โกแกงได้แสดงรอยพู่กันอย่างจงใจไปทั่วทั้งภาพ มีลักษณะลากพู่กันจากบนลงล่างในส่วนที่เป็นป่า ในส่วนของน้ำทะเลจากซ้ายไปขวากลับไปกลับมา สำหรับที่เป็นตัวม้าระบายไปตามลักษณะตัวของม้า ในภาพนี้จึงมีรอยพู่กันหลายแบบดังที่เห็นในภาพ

สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวม

จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของพอล โกแกง โดยรวมทั้ง 16 ภาพ สรุปได้ดังต่อไปนี้

แนวคิด บริบทสังคม

ในจำนวนภาพทั้ง 16 ภาพ เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นอยู่ของคนในสังคมชาวเกาะตาฮิติ โกแกงได้พยายามที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นงานจิตรกรรม ในบางกิจกรรมโกแกงไม่เข้าใจได้ถึงว่าคืออะไร พิธีกรรมนี้มีความหมายอย่างไร แต่เขาก็ได้ถ่ายทอดตามสิ่งที่เขาเห็นอย่าง เช่น ภาพที่ 3 ชื่อภาพ Parau na te Varua I no (Worda of the Deril) ซึ่งโกแกงได้สร้างสรรค์ขึ้นในปี ค.ศ. 1892 นั้นในภาพบอกถึงความลี้ลับ ซ่อนเร้น ในกริยาท่าทางของคนทั้งสองที่มีความรู้สึกแตกต่างกัน คนนั่งแสดงอาการตื่นตะลึงตกใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เบื้องหน้า ในขณะคนที่ยืนนั้นมีสีหน้าและกริยาท่าทางแสดงอาการเขินอาย แต่ก็ลึกลับ ซ่อนเร้น เป็นลักษณะของสัญลักษณ์นิยม โดยสมบูรณ์สรุปได้ว่าเรื่องราวที่โกแกงนำมาถ่ายทอดทั้ง 16 ภาพ เป็นเรื่องราวการดำรงอยู่ของคน ถือเป็นบริบทสังคมที่ดำเนินไปอย่างปกติ และเป็นธรรมชาติ

แนวคิดทางศิลปะ

สรุปได้ว่าภาพทั้ง 16 ภาพ ที่ได้วิเคราะห์นั้น โกแกงถ่ายทอดแนวคิดทางศิลปะในรูปแบบของตัวเอง คือ นำธรรมชาติมาเป็นเพียงสื่อในการถ่ายทอดเท่านั้น โกแกงได้ลดทอนรายละเอียดของสิ่งแวดล้อม เช่น คน สัตว์ ต้นไม้ อื่น ๆ ออกไป เหลือเพียงสาระสำคัญไว้เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของเรื่องราว เพราะโกแกงมีความเชื่อว่าสิ่งที่ประจักษ์อยู่นั้นยังไม่เพียงพอต่อการสร้างสรรค์ผลงาน เขาจึงได้วิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และเกิดขึ้นในสังคมนั้นมาสร้างงานศิลปะ จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ปรากฏในผลงานของเขานั้นทุกสิ่งทุกอย่างไม่เหมือนจริงในธรรมชาติเลย เพียงแต่มีส่วนใกล้เคียงเท่านั้น ในด้าน ท่าทาง ใบหน้า อารมณ์ ที่ถ่ายทอดออกมาในงานจิตรกรรมมีท่าทีที่กำกวม ไม่สามารถสรุปได้ถึงอารมณ์ขอบคนในภาพ ลึกลับ ซ่อนเร้น เป็นลักษณะของ สัญลักษณ์นิยม โดยสมบูรณ์

เนื้อหา พิธีกรรม และความเชื่อทางศาสนา

สรุปโดยรวมทั้ง 16 ภาพ พบว่าโกแกงได้นำสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและเรื่องราวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคมที่ไปโดยธรรมชาติ พร้อมกับเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาคู่กับชีวิตและสังคม เช่น พิธีกรรม ประเพณี ความเชื่อวัฏจักรเหนือวงจรชีวิต เรื่องจากนิยายและกิจกรรมต่าง ๆ อีกมากมาย โกแกงได้ใช้เหตุปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้ เป็นสื่อในการสร้างสรรค์งานศิลปะโดยผ่าน

กระบวนการทางความคิด และกลวิธีต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงานศิลปะ ในรูปแบบงานจิตรกรรมสีน้ำมันบนผืนผ้าใบ

รูปแบบ โครงสร้างภาพ

การจัดภาพในผลงานจิตรกรรมของพอล โกแกง ทั้ง 16 ภาพ ที่ได้นำมาวิเคราะห์นั้นสรุปได้ว่าโกแกงใช้วิธีการจัดภาพด้วยดุลยภาพ 3 แบบ ดังนี้ 1.) การจัดภาพในลักษณะดุลยภาพแบบน้ำหนักสองข้างไม่เท่ากันจำนวน 12 ภาพ ได้แก่ ภาพที่ 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 2.) จัดภาพในลักษณะดุลยภาพแบบสมดุลน้ำหนักต่อเนื่องจำนวน 2 ภาพ ได้แก่ ภาพที่ 4 และภาพที่ 5 3.) จัดภาพในลักษณะดุลยภาพแบบสมดุลน้ำหนักตรงจุดศูนย์กลางจำนวน 2 ภาพ ได้แก่ ภาพที่ 5 และภาพที่ 6

มิติบนพื้นภาพ การสร้างมิติให้เกิดขึ้นบนพื้นภาพนั้นสรุป ได้ว่า โกแกงใช้วิธีการเขียนภาพในแบบทัศนมิติ (Perspective) จากใหญ่ไปหาเล็ก ภาพในส่วนที่ใกล้ตามากที่สุดใหญ่และมีรายละเอียดมาก แล้วค่อย ๆ ลดขนาดและรายละเอียดต่าง ๆ ออกไปตามลำดับ ภาพจึงมีมิติเกิดขึ้น สำหรับระนาบบนพื้นภาพนั้นเกิดขึ้นจากการลดทอนรายละเอียดและแสง เงา ของวัสดุภายในภาพ ระบายสีแบน ๆ แล้วตัดเส้น ระนาบจึงเกิดขึ้นภายในภาพ

กลวิธีการใช้สีน้ำมัน สรุปได้โดยรวมพบว่า กลวิธีสีทับซ้อน ใช้น้อยมากจะเป็นลักษณะการซ้อนสีมากกว่า การระบายสีในขอบเขตพบมาก เพราะโกแกงใช้วิธีการร่างภาพละเอียดก่อนแล้วจึงระบายสีลงไปในขอบเขตที่กำหนดไว้ ระบายเรียบ พบได้น้อยมากเพราะการระบายสีด้วยวิธีการซ้อนสีและแทรกสีนั้นทุกภาพ จะทำให้สีไม่เรียบ ซึ่งโกแกงใช้วิธีการนี้เกือบทุกภาพ

ระบายสีโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน พบได้ทุกภาพในผลงานของพอล โกแกง เนื่องจากการระบายโดยวิธีการป้ายพู่กันทับไปเรื่อย ๆ แทรกสีไปเรื่อยจนเต็มพื้นที่ ลักษณะที่เกิดขึ้นจึงเป็นรอยพู่กันเต็มไปทั่วภาพ แต่ไม่ได้เจตนาที่จะแสดงรอยพู่กัน เพียงแต่เป็นรอยที่ไม่ได้เกลี่ยเรียบเท่านั้น สำหรับการระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน เกือบทุกภาพโกแกงใช้วิธีการนี้ ใช้สีเหลืองเป็นหลักในการลงพื้นไว้ก่อน แล้วจึงร่างภาพด้วยเส้นดินสอทับลงไป นอกจากนี้โกแกงยังใช้วิธีการระบายสีที่มีค่าน้ำหนักกลางไว้ก่อน แล้วจึงเพิ่มแสง และเงาทีหลัง กลุ่มสีที่โกแกงใช้มากที่สุด สี Titanium White สี Mars Black – Ivory Black สี Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet – Crimson Lake สี Prussian Blue – Cerulean Blue – Cobalt Blue – Turquoise Blue สี Sap Green – Emerald Green – Viridian Green – Chrome Oxide Green

ระบายสีโดยแสดงรอยพู่กัน พบได้ในลักษณะการระบายแบบทิ้งรอยพู่กันไว้ปกติ ถ้าหากไม่เกลี่ยเรียบแต่ไม่ได้มีจุดประสงค์ที่ต้องการจะโชว์รอยพู่กันนั้น

บทที่ 4
การพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน

จากการศึกษาวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันของ พอล โกแกง จำนวน 16 ภาพ ในประเด็นต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ผลการศึกษาวิเคราะห์มาพัฒนาสร้างสรรค์ ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน ในแบบของผู้วิจัย โดยใช้สีน้ำมันบนผ้าใบจำนวน 15 ภาพ ได้แก่

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ คนกับจักรยาน ขนาด 70 X 90 เซนติเมตร
ภาพที่ 2 ชื่อภาพ ทางชีวิต 1 ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร
ภาพที่ 3 ชื่อภาพ ทางชีวิต 2 ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร
ภาพที่ 4 ชื่อภาพ วิถีชีวิต 1 ขนาด 70 X 90 เซนติเมตร
ภาพที่ 5 ชื่อภาพ วิถีชีวิต 2 ขนาด 70 X 90 เซนติเมตร
ภาพที่ 6 ชื่อภาพ วิถีชีวิต 3 ขนาด 70 X 90 เซนติเมตร
ภาพที่ 7 ชื่อภาพ นักดนตรี 1 ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร
ภาพที่ 8 ชื่อภาพ นักดนตรี 2 ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร
ภาพที่ 9 ชื่อภาพ นักดนตรีข้างถนน ขนาด 80 X 110 เซนติเมตร
ภาพที่ 10 ชื่อภาพ นักกีฬา 1 ขนาด 90 X 100 เซนติเมตร
ภาพที่ 11 ชื่อภาพ นักกีฬา 2 ขนาด 90 X 100 เซนติเมตร
ภาพที่ 12 ชื่อภาพ นักกีฬา 3 ขนาด 90 X 100 เซนติเมตร
ภาพที่ 13 ชื่อภาพ การละเล่นเด็กไทย ขนาด 80 X 110 เซนติเมตร
ภาพที่ 14 ชื่อภาพ เกมส์กีฬา 1 ขนาด 90 X 120 เซนติเมตร
ภาพที่ 15 ชื่อภาพ เกมส์กีฬา 2 ขนาด 90 X 120 เซนติเมตร

1. ชื่อภาพ คนกับจักรยาน ขนาด 70X90 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 17 คนกับจักรยาน

กระบวนการในการสร้างสรรค์ ภาพจักรยาน มีดังต่อไปนี้

1.1 แนวคิด สมัยปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูงมาก ยวดยานพาหนะในการเดินจึงมีให้เลือกหลายอย่างหลายทางหลายวิธี เช่น ทางน้ำใช้เรือ ทางบกใช้รถ ทางอากาศใช้เครื่องบินในการเดินทางไกลแทนการใช้ เกวียน ม้า ช้างเหมือนในอดีต แต่ถ้าหากเป็นการเดินทางระยะใกล้เพื่อพักผ่อนชมสถานที่ต่าง ๆ การใช้ เรือ รถ เครื่องบินที่มีความเร็วสูงและขนาดใหญ่ นั้นดูจะไม่เหมาะสมและไม่สะดวก จักรยานจึงเป็นพาหนะ ที่เหมาะสมที่สุด เพราะสามารถลัดเลาะไปได้ทุกซอกทุกมุมของแหล่งที่จะไป ไม่มีปัญหาในเรื่องของเครื่องยนต์ ไม่ต้องเติมน้ำมัน ช่วยลดมลพิษทางอากาศ และยังรักษาสิ่งแวดล้อมอีกทั้งได้ออกกำลังกายไปด้วย นับได้ว่าจักรยานนั้นสะดวกมากทีเดียว สำหรับการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนในปัจจุบัน

1.2 เนื้อหา แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการทางเทคโนโลยีของยานพาหนะที่ใช้สำหรับการเดินทางในสมัยปัจจุบัน ที่เน้นความสะดวกและเรียบง่าย ไม่มีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ สามารถไปได้ในทุก ๆ ที่ การเดินทางท่องเที่ยวนั้นถือเป็นกิจกรรมการพักผ่อนอย่างมีอิสระ และยังบ่งบอกถึงยุคสมัยได้เป็นอย่างดีอีกด้วยในภาพนี้ ใช้สีสดใส แบบธรรมชาติของเขตร้อน คน 3 คน จักรยาน 3 คัน หยุดพักชมท้องทุ่งที่กว้างใหญ่ด้วยบรรยากาศที่สวย และเสรีภาพ

1.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดภาพในแบบดุลยภาพสมดุลตรงจุดศูนย์กลาง ใช้สีและขนาดของส่วนประกอบภายในภาพเป็นตัวกำหนดให้ระยะหลังใกล้ ไกล ระบายสีเป็นแผ่นระนาบ ทำให้ภาพนี้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

1.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้สีน้ำมันผสมด้วย Liquin โดยการแยกแต่ละสี จากนั้นจึงเริ่มระบายสีด้วยวิธีระบายเรียบในขอบเขตให้เต็มพื้นที่ทั้งภาพ ทิ้งไว้ประมาณ 8 – 10 ชั่วโมง เมื่อแห้งสนิทแล้ว จึงระบายสีทับลงไปเป็นครั้งที่ 2 ด้วยน้ำหนักสีที่เข้มกว่าครั้งแรก ทิ้งไว้จนกว่าสีครั้งที่ 2 จะแห้งสนิท จากนั้นจึงระบายสีครั้งที่ 3 เพื่อเพิ่มสีของ แสง – เงา และการแทรกสีส่วนรวมลงไปเพื่อให้สีในภาพนั้นมีความกลมกลืนกัน ได้สีสันสดใส บรรยากาศให้ความอบอุ่นเป็นอากาศของเขตร้อนเมืองไทย ใช้สีกลุ่มสีเขียวเป็นสีส่วนใหญ่ ให้ลักษณะของท้องทุ่งที่เขียว อุดมสมบูรณ์ใช้สีแดงซึ่งเป็นสีตรงข้ามกับสีเขียว เพื่อเน้นให้สีในภาพนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กลุ่มสีที่ใช้ สี Viridian Green – Emerald Green – Sap Green สี Cerulean Blue – Cobalt Blue – Turquoise Blue สี Cadmium Yellow – Cadmium Yellow Light – Yellow Ochre สี Cadmium Red สี Cobalt Violet สี Titanium White สี Ivory Black – Mars Black

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของ พอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานมีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงพื้นด้วยสีเหลืองไว้ก่อนแล้วร่างภาพทับ 2. กลุ่มสีร้อน กลุ่มสีเย็น และสีตรงข้าม 3. การระบายสีในขอบเขต 4. เรื่องราวการท่องเที่ยว 5. การตัดเส้น

ส่วนของผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. การผสมสีไว้ล่วงหน้าด้วย Liquin 2. รูปแบบการท่องเที่ยวสมัยใหม่โดยการใช้จักรยานแทนม้า 3. การลดทอนรายละเอียดของส่วนประกอบในภาพออกไปเหลือไว้เพียงส่วนที่เป็นสาระสำคัญ 4. การระบายสีหลายชั้นทำให้เกิดการซ้อนกันของชั้นสี

2. ชื่อภาพ ทางชีวิต 1 ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 18 ทางชีวิต 1

กระบวนการในการสร้างสรรค์ ภาพทางชีวิต 1 มีดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิด อันเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ ที่รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว และวัฒนธรรมต่าง ๆ จากต่างประเทศที่หลั่งไหลเข้ามาสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่องนั้น ทำให้เด็กหนุ่มสาวมีทางเลือกมากขึ้น ๆ จนไม่สามารถที่นำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมายึดเหนี่ยว และเป็นแบบอย่างได้ เรื่องราวเหล่านี้กำลังเป็นปัญหาสังคม อาจนำไปสู่การทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทยในระยะยาวได้

2.2 เนื้อหา ภาพนี้ประกอบด้วย เด็กผู้หญิงสองคน และวัฒนธรรมชาติที่สดใส เด็กผู้หญิงสองคนแต่งกายด้วย เสื้อผ้า และเครื่องประดับต่าง ๆ เป็นแฟชั่นที่ทันสมัย แต่ใบหน้าของเขาทั้งสองคนนั้นมืดไร้ดวงตา เปรียบเสมือนคนกำลังหลงทางไม่สามารถหาทางออกให้ชีวิตได้ เพราะไม่มีสิ่งที่ยึดเหนี่ยว และเป็นแบบอย่างที่นำพาไปสู่สิ่งที่ถูกต้องท่ามกลางความพร้อมในทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นวัตถุ

2.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดภาพแบบดุลยภาพสมดุลตรงจุดศูนย์กลาง มิติบนพื้นภาพเกิดขึ้นจากภาพประกอบด้านหลัง ระนาบบนพื้นภาพเกิดจากแบ่งขอบเขตของสีเหลืองที่เด่นชัด

2.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ผสมสีไว้ก่อนล่วงหน้าด้วย Liquin โดยใช้สีจากหลอด จากนั้นจึงนำสีที่ผสมด้วย Liquin ไว้แล้วนั้นมาผสมกับสีอื่น ๆ เมื่อได้สีที่ต้องการแล้ว จึงระบายสีในขอบเขตตามที่กำหนดไว้ เมื่อเสร็จแล้วจึงทิ้งไว้ประมาณ 8 –10 ชั่วโมง เมื่อแห้งสนิทแล้วจึงระบายสีครั้งถัดไปตามลำดับ จนภาพนั้นเสร็จสมบูรณ์ เลือกใช้กุล่มสีร้อน และกลุ่มสีเย็น ระบายสีเหลืองสดเป็นบริเวณกว้าง ครอบคลุมด้วยสีเขียว เสื้อผ้าสีส้ม และสีฟ้า ได้ภาพรวมที่ให้ความอบอุ่น สีที่ใช้มีดังต่อไปนี้ สี Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Sap Green – Viridian Green – Emerald Green – Winsor Green สี Cerulean Blue – Turquoise Blue สี Magenta สี Cadmium Red สี Cadmium Scarlet สี Ivory Black สี Titanium สี Rose Madder

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของพอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างมีดังนี้ 1. การเตรียมผืนผ้าใบลงพื้นด้วยสีเหลือง 2. กลุ่มสีที่นำมาใช้ในการสร้างสรรภาพ 3. การแบ่งระนาบบนพื้นภาพ 4. การตัดเส้น

ส่วนของผู้วิจัยที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. เรื่องราวที่ปรากฏขึ้นในภาพ 2. การผสมสีไว้ล่วงหน้าด้วย Liquin 3. การไม่แสดงรายละเอียดของใบหน้า 4. สัดส่วนของคนไม่มีลักษณะ พริมิทิป (Primitive)

3. ชื่อภาพ ทางชีวิต 2 ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 19 ทางชีวิต 2

กระบวนการในการสร้างสรรค์ ภาพทางชีวิต 2 มีดังต่อไปนี้

3.1 แนวคิด อันเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ ที่รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว และวัฒนธรรมต่าง ๆ จากต่างประเทศที่หลั่งไหลเข้ามาสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่องนั้น ทำให้เด็กหนุ่มสาวมีทางเลือกมากขึ้น ๆ จนไม่สามารถที่นำสิ่งใดสิ่งหนึ่งมายึดเหนี่ยว และเป็นแบบอย่างได้ เรื่องราวเหล่านี้กำลังเป็นปัญหาสังคม อาจนำไปสู่การทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทยในระยะยาวได้

3.2 เนื้อหา ภาพหญิงสาวที่ผ้านุ่ง ห่มผ้า เพียงน้อยนิดจนเกือบเปลือยกาย อยู่ชายหาดริมทะเลนั้นใบหน้าของเธอเลือนลางไม่เห็นปาก จมูก ดวงตา ที่บ่งบอกอารมณ์ของเธอได้ แต่ด้วยท่าทางที่ไม่เป็นธรรมชาตินั้น สามารถคาดเดาได้ว่าเธอกำลังถูกสั่งให้แสดงอิริยาบถในลักษณะนี้ เกิดจากปัญหาของสังคมหรือ ที่ทำให้เธอต้องเลือกทางเดินนี้

3.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดภาพในแบบดุลยภาพสมดุลตรงจุดศูนย์กลาง มิติบนพื้นภาพเกิดจาก ขนาดของหาดทราย และสีของน้ำทะเล

3.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ผสมสีไว้ล่วงหน้าด้วย Liquin แล้วระบายสีในขอบเขตของแต่ละบริเวณนั้นให้เต็มพื้นที่ แล้วทิ้งไว้ให้แห้งสนิท จากนั้นจึงระบายสีครั้งที่ 2 ทับซ้อนลงไปให้เห็นสีชั้นล่างไว้ตามสมควร ทิ้งไว้ให้แห้ง จากนั้นจึงเริ่มระบายครั้งถัดไป ด้วยการเก็บรายละเอียดในสิ่งที่ต้องการ และตัดส่วนที่ไม่ต้องการทิ้งไป จนกว่าจะเสร็จกระบวนการ และได้ภาพตามจุดประสงค์ของเรื่องราว กลุ่มสีที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ภาพ มีดังนี้ สี Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Red สี Rose Medder สี Cadmium Scarlet สี Cobalt Blue – Turquoise Blue สี Viridian Green – Emerald Green – Winsor Green สี Titanium White สี Ivory Black

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของพอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ มีดังนี้ 1. การรองพื้นด้วยสีเหลืองบนพื้นผ้าใบ 2. การระบายชั้นแรกในขอบเขตให้เต็มทั่วทุกบริเวณภาพ 3. กลุ่มสี 4. การตัดเส้น 5. การแบ่งแผ่นระนาบ

ส่วนของผู้วิจัยที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ มีดังนี้ 1. เรื่องราวที่ปรากฏขึ้นในภาพ 2. การไม่แสดงรายละเอียดของใบหน้าให้ชัดเจน 3. การวิภาคที่ถูกต้องไม่มีลักษณะเป็น พริมิทิป (Primitive) 4. การผสมสีไว้ล่วงหน้าด้วย Liquin 5. การตัดเส้นเฉพาะบางจุดที่สำคัญ

4. ชื่อภาพ วิถีชีวิต 1 ขนาด 70 X 90 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 20 วิถีชีวิต 1

กระบวนการในการสร้างสรรค์ ภาพวิถีชีวิต 1 มีดังต่อไปนี้

4.1 แนวคิด การดำเนินชีวิตของคนไทยในชนบทนั้น นับว่าเรียบง่ายเป็นธรรมชาติ เมื่อว่างเว้นจากการทำไร่นา ได้ใช้เวลาในระหว่างนี้ประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในครัวเรือนด้วยวัสดุที่มีในท้องถิ่น เช่น ย่านลิเพา หวาย ไม้ไผ่ เป็นต้น แล้วนำมาผลิตเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ภาชนะต่าง ๆ หรือเรียกว่าเครื่องจักสาน เช่น กระเป๋า กระติ๊บใส่ข้าวเหนียว กระด้งฝัดข้าว เครื่องมือดักสัตว์ เป็นต้น เครื่องจักสานเหล่านี้ทำกันทั่วทุกภาค ทุกท้องถิ่นของประเทศไทย แตกต่างกันแล้วแต่ประโยชน์ใช้สอย หรือแตกต่างกันตรงที่การออกแบบ การตกแต่งสีสัน

ลวดลายต่าง ๆ ให้สวยงาม ด้วยศิลปะของท้องถิ่นนั้น ๆ เราจึงพบเห็นเครื่องจักสานที่ผลิตขึ้นจากภูมิปัญญาของชนพื้นบ้านที่สั่งสมกันมายาวนานจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้จึงทำให้เกิดงานศิลปะ หรือเรียกอีกอย่างว่า งานหัตถศิลป์มีมากมายมีหลากหลายในประเทศไทย

4.2 เนื้อหา ชีวิตของคนไทย ผูกพันอยู่กับธรรมชาตินำผลผลิตที่ได้จากธรรมชาติ มาแปรรูปเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ ในภาพประกอบด้วย ผู้หญิงสองคนกำลังใช้มีดเหลาไม้ไผ่ และกำลังสานไม้ไผ่ ส่วนผู้ชายที่อยู่ระยะไกลหันห้ามองตรงมาด้านหน้า เป็นอิริยาบถเรียบง่าย ของชาวชนบทที่รักความสงบ ในภาพนี้ไม่ต้องการเน้นรายละเอียดของส่วนประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ในภาพต้องการแสดงออกในเรื่องของสีสัน และวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นในแถบเขตร้อน โดยการใช้ภาพกิจกรรมของคนกลุ่มนี้เป็นสื่อในการถ่ายทอด การใช้สีจึงเลือกใช้กลุ่มสีร้อน กลุ่มสีเย็น และสีตรงข้าม เป็นหลัก ให้ผสมผสานกันโดยให้สีเขียว และสีเหลืองเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของภาพ ให้สีแดง สีส้ม สีเขียว สีดำ เป็นตัวลดความแรงของสีเหลือง และสีเขียว จึงทำให้บรรยากาศในภาพดูอบอุ่นแบบอากาศเขตร้อน จากนั้นตัดเส้นแบ่งขอบเขตแยกประเภทของสิ่งต่าง ๆ ในภาพ เกิดเป็นระนาบบนพื้นภาพ ทำให้ได้ ความรู้สึกสงบเงียบ นิ่ง และเป็นธรรมชาติ

4.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดภาพใช้วิธีการจัดแบบสมดุลสองข้างไม่เท่ากันใช้ขนาดเล็ก – ใหญ่ ของวัตถุ และความ เข้ม – อ่อน ของสีเป็นตัวกำหนด ระยะใกล้ – ไกล ทำให้เกิดมิติบนพื้นภาพ และใช้วิธีการลดทอนรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ออกให้เหลือเพียงเป็นแผ่น ๆ แล้วตัดเส้นจึงทำให้เกิดเป็นระนาบไปทั้งภาพ

4.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้สีน้ำมันผสมกับ Liquin โดยการตีสีแยกแต่ละสีไว้ก่อน ต่อจากนั้นจึงค่อยระบาย การระบายครั้งแรกนั้น ใช้วิธีระบายสีในขอบเขตที่ได้แบ่งไว้ในลักษณะต่าง ๆ ของภาพ ระบายจนครบทั่วบริเวณ จากนั้นจึงทิ้งไว้ 8 – 10 ชั่วโมง เมื่อแห้งสนิทแล้ว จึงเริ่มระบายสีขั้นถัดไปเรื่อย ๆ จาก 1 เป็น 2 จาก 2 เป็น 3 ตามลำดับ ในการระบายสีทับกันหลายครั้งนั้นทำให้เกิดลักษณะการซ้อนสี การซ้อนกันของสีหลายครั้งนั้นทำให้ได้ความรู้สึกถึงการอยู่รวมกันของสีอย่างกลมกลืน ให้ความอบอุ่น ใช้กลุ่มสีร้อน กลุ่มสีเย็น ผสมผสานกันใช้สีเขียวและสีเหลืองเป็นสีส่วนใหญ่ของภาพ ให้สีแดงและสีดำ เป็นจุดตัดของภาพ ให้ความรู้สึกได้บรรยากาศของธรรมชาติของเขตร้อน จากนั้นจึงตัดเส้นด้วยสีดำเพื่อแยกประเภทของวัตถุในภาพ กลุ่มสีที่ใช้ในภาพ สี Cadmium Red สีเหลือง Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Sap Green – Viridian Green – Emerald Green สี Prussian Blue – Cobalt Blue – Cerulean Blue – Turquoise Blue สี Titanium White สี Magenta สี Ivory Black – Mars Black

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของพอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างงานมีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบลงพื้นด้วยสีเหลืองไว้ก่อน 2. วิธีการลดทอนรายละเอียดต่าง ๆ ออกไปให้เหลือเพียงแผ่นระนาบบาง ๆ 3. กลุ่มสีร้อน กลุ่มสีเย็น และสีตรงข้าม 4. การตัดเส้น 5. การซ้อนสี

ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. เรื่องราวเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของคนพื้นบ้าน 2. การลดทอน แสง – เงา และรายละเอียดต่าง ๆ ของคนออกไปให้มีลักษณะแบน ๆ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกันระหว่างสิ่งแวดล้อมและตัวคน 3. ไม่แสดงใบหน้าที่ชัดเจน

5 . ชื่อภาพ วิถีชีวิต 2 ขนาด 70 X 90 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 21 วิถีชีวิต 2

กระบวนการในการสร้างสรรค์ ภาพวิถีชีวิต 2 มีดังต่อไปนี้

5.1 แนวคิด การดำรงชีวิตของชาวบ้านตามชนบท ที่มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย การเลี้ยงไก่ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาต่อเนื่องยาวนานจนกลายเป็นวิถีชีวิต การเลี้ยงไก่นั้นนอกจากเลี้ยงเพื่อใช้บริโภคแล้วยังได้แยกประเภทออกเป็นแต่ละประเภท และสายพันธุ์บางสายพันธุ์เหมาะสำหรับใช้ทำเป็นไก่ชน หรือถ้าหากเปรียบเทียบกับคนก็คือ "ไก่นักมวย" ไว้สำหรับตีกัน เรียกชื่อให้สวยงามว่า "กีฬาไก่ชน" ส่วนตัวไก่นั้นก็เรียกว่า "ไก่ชน" กิจกรรมการชนไก่นี้อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนานผ่านกาลเวลาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นประเพณีวัฒนธรรมที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาตลอด

5.2 เนื้อหา ต้องการนำเสนอเรื่องราววิถีชีวิตของชาวบ้าน ในชนบทที่มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายตามธรรมชาติที่ไม่รีบร้อน ในภาพนี้ประกอบด้วย พื้นดิน สายน้ำ ต้นไม้ ไก่ และชายชราสองคนกำลังนั่งคุยกันและทำกิจกรรมร่วมกัน ผู้ชายด้านขวากำลังทำความสะอาดตัวไก่ ส่วนผู้ชายที่อยู่ด้านซ้ายนั้นกำลังเตรียมอุปกรณ์สำหรับทำความสะอาด และวิธีการบำรุงรักษาไก่ ซึ่งไก่ที่กล่าวมานี้ก็หมายถึง "ไก่ชน" กิจกรรมดังกล่าวมากมองอย่างผ่าน ๆ อาจดูเหมือนไม่มีความหมายอะไรเลย แต่ความเป็นจริงนั้น คือ การสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในกลุ่มชนระหว่างคนสู่คน บ้านสู่บ้าน หมู่บ้านสู่หมู่บ้าน ขยายต่อไปเป็นสังคมใหญ่ และได้ปฏิบัติต่อกันจนกลายเป็นประเพณีวัฒนธรรมสืบมา การแต่งกายด้วยผ้าที่ทอขึ้นใช้เองในครัวเรือน ลายผ้าและสีของผ้านั้นสามารถบ่งชี้ได้ว่า เป็นคนพื้นเพภาคอีสาน การถ่ายทอดภาพนี้ แสดงออกด้วยท่าทาง ใบหน้านั้นต้องการให้เป็นสีดำไม่แสดงรายละเอียดของอารมณ์ ความรู้สึกใด ๆ ต้องการให้มีความรู้สึกคลุมเครือ เงียบเหงา ในส่วนของพื้นใช้เส้นนอนตัดเส้นแบ่งพื้นที่เป็นระนาบ แนวตั้งของต้นไม้ช่วยให้ภาพดูแล้วนิ่งสงบ ให้ความอบอุ่น ได้ลักษณะอากาศของเขตร้อน

5.3 รูปแบบ โครงสร้างของภาพ ใช้การจัดภาพแบบสมดุลสองข้างไม่เท่ากัน ลดทอนรายละเอียดของส่วนประกอบในภาพให้เหลือเพียงเป็นแผ่นระนาบบาง ๆ แล้วตัดเส้น ใช้ขนาดเล็ก – ใหญ่ ของแผ่นระนาบ และต้นไม้ เป็นตัวกำหนดมิติในภาพ

5.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้สีน้ำมันผสมด้วย Liquin ไว้ก่อนล่วงหน้า โดยแยกเป็นสี ๆ ไม่ปนกัน จากนั้นจึงระบายสีเรียบในขอบเขต ทุก ๆ พื้นที่ในภาพทิ้งไว้ 8 – 10 ชั่วโมง เมื่อสีแห้งสนิทจึงระบายสีถัดไปตามลำดับ ในขณะเดียวก็แทรกสีของแสง และสีของเงาลงไปด้วยเพื่อให้ได้น้ำหนักตามต้องการ ใช้สีกลุ่มร้อน สีกลุ่มเย็น และสีตรงข้าม ใช้สีเหลืองในบริเวณกว้าง เพื่อให้ได้บรรยากาศเขตร้อน สีที่ใช้มีดังต่อไปนี้ สี Cadmium Red สี Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Sap Green – Viridian Green – Emerald Green สี Prussian Blue – Cobalt Blue – Cerulean Blue – Turquoise Blue สี Titanium White สี Magenta สี Ivory Black – Mars Black

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของพอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างงาน มีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงพื้นด้วยสีเหลืองไว้ก่อน จากนั้นจึงร่างภาพ 2. การลดทอนรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นแผ่นบาง ๆ 3. ใช้กลุ่มสีร้อน สีเย็น และสีตรงข้าม 4. การตัดเส้น 5. การซ้อนสี

ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่นั้นมีดังนี้ 1. เรื่องราวที่เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมไทย 2. การลดทอน แสง – เงา และรายละเอียดอื่น ๆ ของคนออกไปเหลือไว้เพียงส่วนที่เป็น

สาระสำคัญเป็นแผ่นบาง ๆ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับส่วนที่เป็นสิ่งต่าง ๆ ในภาพ 3. การใช้สีทับซ้อนในบางบริเวณ 4. การผสมสีด้วย Liquin ไว้ล่วงหน้าก่อนจะระบาย 5. ไม่แสดงใบหน้าที่ชัดเจน

6. ชื่อภาพ วิถีชีวิต 3 ขนาด 70 X 90 เซนติเมตร

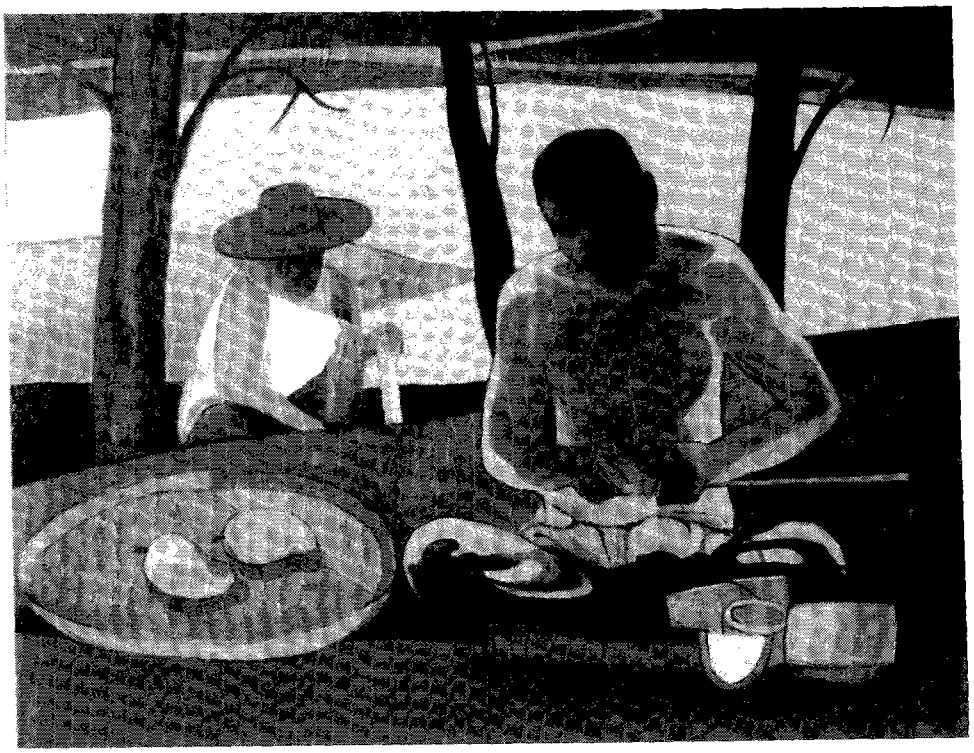

ภาพประกอบ 22 วิถีชีวิต 3

กระบวนการในการสร้างสรรค์ ภาพวิถีชีวิต 3 มีดังต่อไปนี้

6.1 แนวคิด การดำเนินชีวิตของคนไทยในชนบทนั้น นับว่าเรียบง่ายเป็นธรรมชาติ เมื่อว่างเว้นจากการทำไร่นา ได้ใช้เวลาในระหว่างนี้ประดิษฐ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในครัวเรือนด้วยวัสดุที่มีในท้องถิ่น เช่น ย่านลิเพา หวาย ไม้ไผ่ เป็นต้น แล้วนำมาผลิตเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ภาชนะต่าง ๆ หรือเรียกว่าเครื่องจักสาน เช่น กระเป๋า กระติ๊บใส่ข้าวเหนียว กระด้งฝัดข้าว เครื่องมือดักสัตว์ เป็นต้น เครื่องจักสานเหล่านี้ทำกันทั่วทุกภาค ทุกท้องถิ่นของประเทศไทย แตกต่างกันแล้วแต่ประโยชน์ใช้สอย หรือแตกต่างกันตรงที่การออกแบบ การตกแต่งสีสันลวดลายต่าง ๆ ให้สวยงาม ด้วยศิลปะของท้องถิ่นนั้น ๆ เราจึงพบเห็นเครื่องจักสานที่ผลิตขึ้น

จากภูมิปัญญาของชนพื้นบ้านที่สั่งสมกันมายาวนานจากอดีตจนถึงปัจจุบันมีหลากหลาย ด้วยเหตุที่กล่าวมานี้ จึงทำให้เกิดงานศิลปะ หรือเรียกอีกอย่างว่า งานหัตถศิลป์มีมากมายในประเทศไทย

6.2 เนื้อหา นำเสนอในเรื่องราของการดำรงชีวิตแบบคนไทยชนบท ซึ่งใช้เวลาว่างในการประดิษฐ์ เครื่องใช้ในครัวเรือน ทำเป็นภาชนะเป็นรูปต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของการใช้สอย ใช้ท่าทางของคน และธรรมชาติ เช่นต้นไม้ พื้นหญ้า เป็นต้น เป็นสื่อในการถ่ายทอด ด้วยวิธีการลดทอนรายละเอียดของส่วนประกอบต่าง ๆ ให้มีลักษณะเป็นแผ่นแบน ๆ เพื่อให้เกิดเป็นแผ่นระนาบ และแยกเป็นส่วน ๆ แล้วระบายสีในขอบเขตโดยระบายสีเหลือง และเขียว เป็นบริเวณกว้าง เป็นบริเวณที่ลดหลั่นลงมาตามลำดับ ทำให้ลักษณะสีโทนร้อนจากนั้นจึงระบายสีดำของต้นไม้ และพื้นระนาบไปแทรกเพื่อทำให้ได้บรรยากาศอบอุ่นโน้มเอียงไปทางร้อน ซึ่งเป็นลักษณะของอากาศเขตร้อน ที่ให้ความรู้สึกอบอุ่น เป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย

6.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ ใช้การจัดภาพในลักษณะดุลยภาพสองข้างไม่เท่ากัน มิติภายในภาพเกิดจากระนาบและขนาด เล็ก – ใหญ่ ของส่วนประกอบภายในภาพ

6.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้สีน้ำมันผสมด้วย Liquin โดยการผสมไว้ก่อนล่วงหน้า แยกเป็นแต่ละสี ๆ ไม่ปนกัน แล้วระบายสีเรียบในขอบเขตเป็นขั้นแรกทิ้งไว้ให้แห้งจากนั้นจึงระบายสีขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3 และขั้นต่อไป ตามลำดับ จึงทำให้เกิดการซ้อนกันของสี จากนั้นจึงตัดเส้นเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่ต้องการ ใช้สีกลุ่มร้อน สีกลุ่มเย็น สีตรงข้าม ระบายสีเหลืองในบริเวณกว้าง และสีเขียว อ่อน – แก่ ให้มีน้ำหนักที่แตกต่าง สีแดงและสีฟ้า เป็นส่วนช่วยให้เกิดความกลมกลืนให้ความรู้สึกอบอุ่นขึ้นในภาพ ได้บรรยากาศของเขตร้อน สีที่ใช้นั้นมีดังต่อไปนี้ สี Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Emerald Green – Sap Green สี Cobalt Blue – Cerulean Blue สี Cobalt Violet สี Ivory Black – Mars Black) สี Titanium White

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของพอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างงาน มีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงพื้นสีเหลืองไว้ก่อน จากนั้นจึงร่างภาพ 2. การลดทอนรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นแผนบาง ๆ 3. ใช้กุล่มสีร้อน สีเย็น และสีตรงข้าม 4. การตัดเส้น 5. การซ้อนสี

ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่นั้นมีดังนี้ 1. เรื่องราวที่เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมไทย 2. การลดทอน แสง – เงา และรายละเอียดอื่น ๆ ของคนออกไปเหลือไว้เพียงส่วนที่เป็นสาระสำคัญเป็นแผนบาง ๆ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับส่วนที่เป็นสิ่งต่าง ๆ ในภาพ 3. การใช้สีทับ

ซ้อนในบางบริเวณ 4. การผสมสีด้วย Liquin ไว้ล่วงหน้าก่อนจะระบาย 5. ไม่แสดงใบหน้าที่ชัดเจน

7. ชื่อภาพ นักดนตรี 1 ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 23 นักดนตรี 1

กระบวนการในการสร้างสรรค์ภาพ นักดนตรี 1 มีดังต่อไปนี้

7.1 แนวคิด ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์อย่างแยกออกจากกันไม่ได้ ดนตรีเป็นส่วนสำคัญของสังคมที่ช่วยสร้างสรรค์ จรรโลงจิตใจให้มองโลกที่สวยงาม ช่วยขับกล่อมผู้ฟังให้คลายความปวดร้าว ท้อแท้จากเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ให้ผ่านไปโดยไม่ให้โทษกับมนุษย์แต่อย่างใด นอกจากสร้างสุนทรียะให้เกิดขึ้นในหัวใจของมนุษย์ทุกดวง

7.2 เนื้อหา ต้องการนำเสนอเรื่องราวของนักดนตรีที่รักการเล่นดนตรี และเครื่องดนตรีด้วยการสร้างสรรค์ลวดลายในตัวกีตาร์ของเขา ให้สามารถบ่งบอกถึงประเภทของเสียงเพลงได้ การใช้สีที่เป็นบรรยากาศแห่งความสุข ผสมผสานกับอารมณ์เศร้าหมองของความทุกข์ ที่บรรเลงเสียงเพลง

7.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ จัดภาพสมดุลตรงจุดศูนย์กลาง

7.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้วิธีการผสมสีไว้ล่วงหน้า แยกผสมสีตามที่วางแผนไว้ล่วงหน้า ใช้สีน้ำมันผสมกับ Liquin เพื่อต้องการให้เนื้อสีเหนียวและแห้งเร็ว ระบายเรียบในขอบเขตเป็นสีชั้นแรกทิ้งไว้ประมาณ 8 – 10 ชั่วโมง เมื่อแห้งแล้วจากนั้นจึงระบายซ้อนลงไปเรื่อย ๆ สีที่เลือกใช้ในภาพนี้เป็นสีที่สดใสสว่างเป็นสีแท้เกิดตัดกับสีเข้มซึ่งเป็นสีส่วนรวมชัดเจนในบางจุด และตัดเส้นบางจุดเพื่อให้ภาพออกมาตรงตามเป้าประสงค์ของเรื่องราว กลุ่มสีที่ใช้ สี Cadmium Yellow – Cadmium yellow Light – Yellow Ochre สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Cadmium Orange สี Cobalt Violet สี Prussian Blue – Cerulean Blue – Turquoise Blue สี Titanium White สี Ivory Black – Mars Black

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของ พอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานมีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงสีเหลืองไว้ก่อน 2. การลดทอนรายละเอียดของส่วนประกอบภายในภาพ 3. กลุ่มสีร้อนสลับกับกลุ่มสีเย็น สีตรงข้ามและสีดำ 4. การตัดเส้น 5. การเพิ่มเติมลวดลายลงไปในภาพ

ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. เรื่องราวที่นำเสนอ 2. ใบหน้าคนที่แสดงไว้เพียงครึ่งเดียว 3. ไม่แสดงใบหน้าชัดเจน 4. ลวดลายที่เกิดขึ้นในภาพเป็นลวดลายของเครื่องดนตรีไม่ใช่ของเสื้อผ้า

8. ชื่อภาพ นักดนตรี 2 ขนาด 60 X 80 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 24 นักดนตรี 2

กระบวนการในการสร้างสรรค์ ภาพนักดนตรี 2 มีดังต่อไปนี้

8.1 แนวคิด ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์อย่างแยกออกจากกันไม่ได้ ดนตรีเป็นส่วนสำคัญของสังคมที่ช่วยสร้างสรรค์ จรรโลงจิตใจให้มองโลกที่สวยงาม ช่วยขับกล่อมผู้ฟังให้คลายความปวดร้าว ท้อแท้จากเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ให้ผ่านไปโดยไม่ให้โทษกับมนุษย์แต่อย่างใด นอกจากสร้างสุนทรียะให้เกิดขึ้นในหัวใจของมนุษย์ทุกดวง

8.2 เนื้อหา ในภาพผู้ชายกำลังเล่นดนตรีถือกีตาร์ แต่ไม่ได้เห็นรูปดวงตา ปาก และจมูก ทำให้ไม่สามารถรู้อารมณ์ ของเขาได้แต่ลักษณะการแต่งกายและทรงผม รูปทรงกีตาร์ จินตนาการได้เลยว่าเขาเป็นนักดนตรี เพลงตื่นเต้นเร้าใจอย่างแน่นอนหรือที่เรียกว่า เพลงเฮฟวี่เมทัล และร็อคแอนด์โรลล์สไตล์ ภาพนี้ต้องการสะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ของนักดนตรี ที่มีความแตกต่างกันทั้งในภาพลักษณ์ และเสียงเพลง

8.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ จัดภาพให้มีความสมดุลแบบจุดศูนย์กลาง แสดงให้เห็นระยะหน้าและระยะหลัง ไม่มีระยะกลาง ลดทอนรายละเอียดต่าง ๆ เหลือไว้เพียงส่วนที่เป็นสาระสำคัญเท่านั้น ตัดแสงและเงาทิ้งไป

8.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้วิธีการผสมสีไว้ล่วงหน้า แยกผสมสีตามที่วางแผนไว้ล่วงหน้า ใช้สีน้ำมันผสมกับ Liquin เพื่อต้องการให้เนื้อสีเหนียวและแห้งเร็ว เมื่อเริ่มระบายสีจะระบายเรียบในขอบเขต เมื่อแห้งแล้วจากนั้นจึงระบายซ้อนลงไปเรื่อย ๆ เป็นภาพนักดนตรี สีที่เลือกใช้ในภาพนี้จึงเป็นสีที่สดใสสว่างตัดกับสีเข้มชัดเจน และใช้สีตรงข้ามเป็นส่วนประกอบของส่วนรวมให้เกิดความกลมกลืน พร้อมกันนั้นเน้นรอยแปรงบางจังหวะ และตัดเส้นบางจุดเพื่อให้ภาพออกมาตรงตามเป้าประสงค์ของเรื่องราว กลุ่มสีที่ใช้ สี Cadmium Yellow – Cadmium Yellow Light – Yellow Ochre สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Cadmium Orange สี Cobalt Violet สี Prussian Blue – Cerulean Blue – Turquoise Blue สี Titanium White สี Ivory Black – Mars Black

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของ พอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานมีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงสีเหลืองไว้ก่อน 2. การแยกระนาบของสิ่งต่าง ๆ 3. กลุ่มสีร้อนสลับกับกลุ่มสีเย็น สีตรงข้ามและสีดำ 4. การตัดเส้น

ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. เรื่องราวที่นำเสนอ 2. การผสมสีไว้ล่วงหน้า 3. การแสดงรอยพู่กัน 4. การไม่แสดงรายละเอียดของใบหน้า 5. มุมมองของภาพที่มองลงมาจากด้านบน 6. การลดทอนรูปทรง

9. ชื่อภาพ นักดนตรีข้างถนน ขนาด 80 X 110 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 25 นักดนตรีข้างถนน

กระบวนการในการสร้างสรรค์ ภาพนักดนตรีข้างถนน มีดังต่อไปนี้

9.1 แนวคิด ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์อย่างแยกออกจากกันไม่ได้ ดนตรีเป็นส่วนสำคัญของสังคมที่ช่วยสร้างสรรค์ จรรโลงจิตใจให้มองโลกที่สวยงาม ช่วยขับกล่อมผู้ฟังให้คลายความปวดร้าว ท้อแท้จากเรื่องราวต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ให้ผ่านไปโดยไม่ให้โทษกับมนุษย์แต่อย่างใด นอกจากสร้างสุนทรียะให้เกิดขึ้นในหัวใจของมนุษย์ทุกดวง

9.2 เนื้อหา เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า การสร้างสรรค์เสียงเพลงนั้นไม่ว่าจะอยู่ในสถานที่ใด สถานะใด ก็ย่อมไม่มีอุปสรรค์ต่อการนำเสนอ เพราะเสียงดนตรีนั้นสะท้อนให้เห็นถึงจิตใจที่อ่อนโยนของนักดนตรี แต่เปี่ยมไปด้วยพลังแห่งการสรรค์สร้างสิ่งที่สวยงามเพื่อขับกล่อมผู้คน ในทุก ๆ ยาม ไม่ว่าจะท้อแท้สิ้นหวัง สนุกตื่นเต้น ดีใจ เสียงดนตรีก็ยังช่วยบรรเทาความปวดร้าว และส่งเสริมอารมณ์ให้คืนกลับมาเปี่ยมสุขดังเดิมได้ การเล่นดนตรี การฟังเพลง การร้องเพลง เป็นอีกบริบทหนึ่งของสังคมมนุษย์ และสิ่งมีชีวิตในโลกใบนี้

9.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดภาพในแบบดุลยภาพ สมดุลตรงจุดศูนย์กลาง เป็นลักษณะรูปและพื้นไม่เน้น ระยะใกล้ ไกล เพียงแต่บอกข้างหน้าข้างหลังเท่านั้น ลดทอนรายละเอียดบางส่วนออกไป เหลือไว้เพียงส่วนที่เป็นสาระสำคัญ

9.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้วิธีการผสมสีไว้ล่วงหน้า แยกผสมสีตามที่วางแผนไว้ ใช้สีน้ำมันผสมกับ Liquin เพื่อต้องการให้เนื้อสีเหนียวและแห้งเร็ว ระบายสีเรียบในขอบเขตให้เต็มพื้นภาพก่อน จากนั้นเมื่อแห้งแล้วจึงระบายสีซ้อนลงไปเรื่อย ๆ จนได้ความรู้สึกได้ถึงการซ้อนกันของชั้นสี รู้สึกได้ถึงพลังของเสียงเพลง และอารมณ์ของนักดนตรี เลือกใช้สีสดใสสว่างตัดกันสีเข้มในบางจุดใช้สี ในกลุ่มสีเย็น สีร้อน และสีตรงข้ามเพื่อให้ได้บรรยากาศของข้างถนน แสดงรอยพู่กันที่รุนแรงบางส่วนผสมผสานกับการระบายเรียบ พร้อมกันนั้นเน้นรอยแปรง และตัดเส้นบางจุดเพื่อให้ภาพออกมาตรงตามเป้าประสงค์ของเรื่องราว กลุ่มสีที่ใช้ สี Cadmium Yellow – Cadmium yellow Light – Yellow Ochre สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Cadmium Orange สี Cobalt Violet สี Prussian Blue – Cerulean Blue – Turquoise Blue สี Titanium White สี Ivory Black – Mars Black สี Winsor Green – Viridian Green – Emerald Green – Sap Green

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของ พอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานมีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงสีเหลืองไว้ก่อน 2. การแยกระนาบของสิ่งต่าง ๆ 3. กลุ่มสีร้อนสลับกับกลุ่มสีเย็น สีตรงข้ามและสีดำ 4. การตัดเส้น

ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. เรื่องราวที่นำเสนอ 2. การผสมสีไว้ล่วงหน้า 3. การแสดงรอยพู่กันที่ชัดเจน 4. การระบายสีหนาทับซ้อน 5. การระบายสีด้วยเกรียง 6. การผสมสีด้วย Oleopasto 7. การไม่แสดงใบหน้าที่ชัดเจน

10. ชื่อภาพ นักกีฬา 1 ขนาด 90 X 100

ภาพประกอบ 26 นักกีฬา 1

กระบวนการสร้างสรรค์ภาพนักกีฬา 1 มีดังต่อไปนี้

10.1 แนวคิด เกมส์เป็นการแข่งขันเพื่อผลแพ้ชนะ เป็นการแพ้ ชนะเพื่อความสามัคคี เพราะเป็นเกมส์กีฬา แต่ผลของการแข่งขันกีฬากลับทำให้เกิดเป็นอบายมุข คือ เกิดการพนันขึ้นในหมู่นักเล่นทั้งหลาย ซึ่งก็สรุปได้ว่ามีทั้งผลดีและผลเสีย แต่ก็อยู่คู่กับสังคมของคนมาตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอีกบริบทหนึ่งของสังคม

10.2 เนื้อหา เป็นการนำเสนอเรื่องราวของนักกีฬา ที่ต้องใช้พละกำลัง ร่างกายที่สมบูรณ์ แสดงออกถึงการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว และสีสันที่สดใส สนุกตื่นเต้นให้ความรู้สึกว่าไม่หยุดนิ่ง

10.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดในแบบดุลยภาพสมดุลน้ำหนักต่อเนื่อง มิติบนพื้นภาพเป็นลักษณะรูปและพื้นมีระยะหน้า และหลัง ระนาบบนพื้นภาพมีไม่ชัดเจนนัก

10.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน เป็นการใช้สีแท้จากหลอด ผสมด้วย Liquin ตีสีแยกแต่ละสีไม่ผสมกัน แล้วระบายเรียบในขอบเขตที่กำหนดไว้ ขั้นต่อไประบายทับบางส่วนและทำลายรูปทรง เหลือไว้เพียงสาระสำคัญ จากวิธีทำให้เกิดการซ้อนกันของสี พร้อมกันนั้นได้แสดงออกรอยพู่กันในลักษณะความเคลื่อนไหว เพ่อให้ตรงจุดประสงค์ทางด้านเรื่องราว การให้สีในลักษณะกลุ่มสีร้อน ผสมด้วยกลุ่มสีเย็น และสีใกล้เคียงกัน เพื่อให้สีที่ตรงข้ามกันนั้น มีอิทธิพลต่อกันน้อยลง เปลี่ยนเป็นความกลมกลืนด้วยอิทธิพลของสีใกล้เคียง และขณะเดียวกันก็ยังแสดงพลังของสีให้ภาพนั้นมีความสนุกสนานมากขึ้น สีที่ใช้ สี Cadmium Yellow Light – Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Winsor Green – Sap Green – Viridian Green – Emerald Green สี Cerulean Blue – Turquoise Blue – Pussian Blue – French Ultramarine สี Magenta สี Titanium White สี Cadmium Orange สี Rose Madder – Quinacridone

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของ พอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานมีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงสีเหลืองไว้ก่อน 2. การแยกระนาบของสิ่งต่าง ๆ 3. กลุ่มสีร้อนสลับกับกลุ่มสีเย็น และสีตรงข้าม

ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. เรื่องราวที่นำเสนอ 2. การผสมสีไว้ล่วงหน้า 3. การแสดงรอยพู่กันที่ชัดเจน 4. การระบายสีหนาทับซ้อน 5. การไม่แสดงใบหน้าที่ชัดเจน 6. การลดทอนรูปทรง

11. ชื่อภาพ นักกีฬา 2 ขนาด 90 X 100 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 24 นักกีฬา 2

กระบวนการสร้างสรรค์ภาพเกมส์กีฬา 1 มีดังต่อไปนี้

11.1 แนวคิด เกมส์เป็นการแข่งขันเพื่อผลแพ้ชนะ เป็นการแพ้ ชนะเพื่อความสามัคคี เพราะเป็นเกมส์กีฬา แต่ผลของการแข่งขันกีฬากลับทำให้เกิดเป็นอบายมุข คือ เกิดการพนันขึ้นในหมู่นักเล่นทั้งหลาย ซึ่งก็สรุปได้ว่ามีทั้งผลดีและผลเสีย แต่ก็อยู่คู่กับสังคมของคนมาตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอีกบริบทหนึ่งของสังคม

11.2 เนื้อหา เป็นการนำเสนอเรื่องราวของเกมส์กีฬา ที่ต้องใช้พละกำลัง ร่างกายที่สมบูรณ์ แสดงออกถึงการเคลื่อนไหวที่รวดเร็วและสีสันที่สดใสสนุกตื่นเต้นให้ความรู้สึกว่าไม่หยุดนิ่ง

11.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดในแบบดุลยภาพสมดุลน้ำหนักต่อเนื่อง มิติบนพื้นภาพเป็นลักษณะรูปและพื้นมีระยะหน้า และระยะหลัง ระนาบบนพื้นภาพมีไม่ชัดเจนนัก

11.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้สีแท้จากหลอด ผสมด้วย Liquin ตีสีแยกแต่ละสีไม่ผสมกัน แล้วระบายเรียบในขอบเขตที่กำหนดไว้ ขั้นต่อไประบายทับบางส่วนและทำลายรูปทรง เหลือไว้เพียงสาระสำคัญ จากวิธีให้เกิดการซ้อนกันของสี พร้อมกันนั้นได้แสดงออกรอยพู่กันในลักษณะความเคลื่อนไหว เพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ทางด้านเรื่องราว การให้กลุ่มสีร้อน ผสมด้วยกลุ่มสีเย็น และสีใกล้เคียงกัน เพื่อให้สีที่ตรงข้ามกันนั้น มีอิทธิพลต่อกันน้อยลง เปลี่ยนเป็นความกลมกลืนด้วยอิทธิพลของสีใกล้เคียงและขณะเดียวกันก็ยังแสดงพลังของสีให้ภาพนั้นมีความสนุกสนานมากขึ้น สีที่ใช้ สี Cadmium Yellow Light – Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Winsor Green – Sap Green – Viridian Green – Emerald Green สี Cerulean Blue – Turquoise Blue – Pussian Blue สีขาว Titanium White สี Cadmium Orange สี Magenta

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของ พอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานมีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงสีเหลืองไว้ก่อน 2. การแยกระนาบของสิ่งต่าง ๆ 3. กลุ่มสีร้อนสลับกับกลุ่มสีเย็น และสีตรงข้าม

ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. เรื่องราวที่นำเสนอ 2. การผสมสีไว้ล่วงหน้า 3. การแสดงรอยพู่กันที่ชัดเจน 4. การระบายสีหนาทับซ้อน 5. การไม่แสดงรายละเอียดของใบหน้าที่ชัดเจน 6. การลดทอนรูปทรง

12. ชื่อภาพ นักกีฬา 3 ขนาด 90 X 120

ภาพประกอบ 28 นักกีฬา 3

กระบวนการสร้างสรรค์ภาพนักกีฬา 3 มีดังต่อไปนี้

12.1 แนวคิด เกมส์เป็นการแข่งขันเพื่อผลแพ้ชนะ เป็นการแพ้ ชนะเพื่อความสามัคคี เพราะเป็นเกมส์กีฬา แต่ผลของการแข่งขันกีฬากลับทำให้เกิดเป็นอบายมุข คือ เกิดการพนันขึ้นในหมู่นักเล่นทั้งหลาย ซึ่งก็สรุปได้ว่ามีทั้งผลดีและผลเสีย แต่ก็อยู่คู่กับสังคมของคนมาตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอีกบริบทหนึ่งของสังคม

12.2 เนื้อหา เป็นการนำเสนอเรื่องราวของนักกีฬา ที่ต้องใช้พละกำลัง ร่างกายที่สมบูรณ์ แสดงออกถึงการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว และสีสันที่สดใส สนุกตื่นเต้นให้ความรู้สึกว่าไม่หยุดนิ่ง

12.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดในแบบดุลยภาพ สมดุลน้ำหนักต่อเนื่อง มิติบนพื้นภาพเป็นลักษณะรูปและพื้น มีระยะหน้าและระยะหลัง ระนาบบนพื้นภาพมีไม่ชัดเจนนัก

12.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้สีแท้จากหลอด ผสมด้วย Liquin ตีสีแยกแต่ละสีไม่ผสมกัน แล้วระบายเรียบในขอบเขตที่กำหนดไว้ ขั้นต่อไประบายทับบางส่วนและทำลายรูปทรง เหลือไว้เพียงสาระสำคัญ จากวิธีให้เกิดการซ้อนกันของสี พร้อมกันนั้นได้แสดงออกรอยพู่กันในลักษณะความเคลื่อนไหว เพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ทางด้านเรื่องราว การให้กลุ่มสีร้อน ผสมด้วยกลุ่มสีเย็น และสีใกล้เคียงกัน เพื่อให้สีที่ตรงข้ามกันนั้น มีอิทธิพลต่อกันน้อยลง เปลี่ยนเป็นความกลมกลืนด้วยอิทธิพลของสีใกล้เคียงและขณะเดียวกันก็ยังแสดงพลังของสีให้ภาพนั้นมีความสนุกสนานมากขึ้น สีที่ใช้ สี Cadmium Yellow Light – Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Winsor Green – Sap Green – Viridian Green – Emerald Green สี Cerulean Blue – Turquoise Blue – Pussian Blue สี Titanium White สี Cadmium Orange สี Magenta

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของ พอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานมีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงสีเหลืองไว้ก่อน 2. การแยกระนาบของสิ่งต่าง ๆ 3. กลุ่มสีร้อนสลับกับกลุ่มสีเย็น และสีตรงข้าม

ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. เรื่องราวที่นำเสนอ 2. การผสมสีไว้ล่วงหน้า 3. การแสดงรอยพู่กันที่ชัดเจน 4. การระบายสีหนาทับซ้อน 5. การลดทอนรายละเอียดของรูปทรง 6. การไม่แสดงรายละเอียดของใบหน้า

13. ชื่อภาพ การละเล่นของเด็กไทย ขนาด 80 X 110 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 29 การละเล่นของเด็กไทย

กระบวนการสร้างสรรค์ ภาพนักกีฬา 1 มีดังต่อไปนี้

13.1 แนวคิด การละเล่นต่างๆ ของเด็กไทยนั้นเป็นการละเล่นไม่ใช่เกมส์การแข่งขันเพื่อแพ้ชนะ หากแต่เล่นเพื่อให้เกิดความสนุกสาน สร้างความรักสามัคคีกันในกลุ่มของเด็ก ๆ ผู้ใหญ่ในอดีตสร้างสรรค์การละแล่นต่าง ๆ ให้เด็กไทยได้เล่นกันซึ่งล้วนแล้วแต่สนุกสาน ไม่มีความรุนแรง ไม่ชี้นำไปในทางที่เอาผลแพ้ ชนะกัน เป็นกุสโลบายอย่างหนึ่งของการอบรมนิสัยของเด็ก

13.2 เนื้อหา การละเล่นของเด็กไทย จุกซึ่งในอดีตที่ผ่านมา เด็กไทยบางพื้นที่จะต้องไว้จุก และมีพิธีกรรมการโกนจุกเมื่อถึงเวลา แต่ปัจจุบันนี้ก็ห่างหายไปพอสมควร ถึงอย่างไรก็ตาม ทางหน่วยงานด้านวัฒนธรรมได้พยายามอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นประเพณี และวัฒนธรรมสืบไป

13.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดในแบบดุลยภาพสมดุลแบบน้ำหนักต่อเนื่อง ให้มีการเคลื่อนไหวต่อเนื่องของภาพ มิติบนพื้นภาพเป็นลักษณะของรูปและพื้นแสดงระยะหน้า และหลัง พื้นระนาบสีเหลืองเป็นบริเวณกว้าง สลับกับระนาบพื้นสีเขียวเข้มตัดกันในลักษณะสีกลมกลืนให้เกิดความรู้สึกสนุกและตื่นเต้น

13.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้สีแท้จากหลอด ผสมด้วย Liquin ตีสีแยกแต่ละสีไม่ผสมกัน แล้วระบายเรียบในขอบเขตที่กำหนดไว้ ขั้นต่อไประบายทับบางส่วนและทำลายรูปทรง เหลือไว้เพียงสาระสำคัญ จากวิธีให้เกิดการซ้อนกันของสี พร้อมกันนั้นได้แสดงออกรอยพู่กันในลักษณะความเคลื่อนไหว เพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ทางด้านเรื่องราว การให้กลุ่มสีร้อน ผสมด้วยกลุ่มสีเย็น และสีใกล้เคียงกัน เพื่อให้สีที่ตรงข้ามกันนั้น มีอิทธิพลต่อกันน้อยลง เปลี่ยนเป็นความกลมกลืนด้วยอิทธิพลของสีใกล้เคียงและขณะเดียวกันก็ยังแสดงพลังของสีให้ภาพนั้นมีความสนุกสนานมากขึ้น สีที่ใช้ สี Cadmium Yellow Light – Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Red – Cadmium Scarlet สี Winsor Green – Sap Green – Viridian Green – Emerald Green สี Cerulean Blue – Turquoise Blue – Prussian Blue สี Titanium White สี Cadmium Orange สี Magenta

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของ พอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างสรรค์งานมีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงสีเหลืองไว้ก่อน 2. การแยกระนาบของสิ่งต่าง ๆ 3. กลุ่มสีร้อนสลับกับกลุ่มสีเย็น และสีตรงข้าม

ส่วนที่ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. เรื่องราวที่นำเสนอ 2. การผสมสีไว้ล่วงหน้า 3. การแสดงรอยพู่กันที่ชัดเจน 4. การระบายสีหนาทับซ้อน 5. การไม่แสดงใบหน้าที่ชัดเจน 6. การลดทอนรูปทรง

14. ชื่อภาพ เกมส์กีฬา 1 ขนาด 90 X 120 เซนติเมตร

ภาพประกอบ 30 เกมส์กีฬา 1

กระบวนการในการสร้างสรรค์ ภาพเกมส์กีฬา 1 มีดังต่อไปนี้

14.1 แนวคิด เกมส์เป็นการแข่งขันเพื่อผลแพ้ชนะ เป็นการแพ้ ชนะเพื่อความสามัคคี เพราะเป็นเกมส์กีฬา แต่ผลของการแข่งขันกีฬากลับทำให้เกิดเป็นอบายมุข คือ เกิดการพนันขึ้นในหมู่นักเล่นทั้งหลาย ซึ่งก็สรุปได้ว่ามีทั้งผลดีและผลเสีย แต่ก็อยู่คู่กับสังคมของคนมาตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอีกบริบทหนึ่งของสังคม

14.2 เนื้อหา เป็นการนำเสนอเรื่องราวของเกมส์กีฬา ที่ต้องใช้พละกำลัง ร่างกายที่สมบูรณ์ แสดงออกถึงการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว และสีสันที่สดใส สนุกตื่นเต้นให้ความรู้สึกว่าไม่หยุดนิ่ง

14.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดในแบบดุลยภาพ สมดุลน้ำหนักต่อเนื่อง มิติบนพื้นภาพเป็นลักษณะรูปและพื้น มีระยะหน้าและระยะหลัง ระนาบบนพื้นภาพมีไม่ชัดเจนนัก

14.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้สีแท้จากหลอดผสมด้วย Liquin แยกแต่สีโดยไม่ผสมกัน จากนั้นระบายลงไปในขอบเขตที่แบ่งแยกไว้จนทั่วทั้งภาพ จากนั้นระบายชั้นที่สองทับลงไปพร้อมทำลายรูปทรงบางส่วนที่ไม่ต้องการออกไป ให้เหลือเพียงสิ่งที่ต้องการ เมื่อเสร็จจากขั้นตอนนี้แล้วทิ้งไว้ประมาณ 8 – 10 ชั่วโมง เมื่อแห้งสนิทแล้วจึงระบายสีครั้งสุดท้ายทับลงไปด้วยวิธีทำลายรูปทรงเช่นเดิม ขั้นตอนนี้จะทำให้เกิดสีทับซ้อนมากขึ้นซึ่งช่วยเพิ่มความน่าสนใจของภาพมากขึ้นด้วย สีที่ใช้ในภาพนี้ ใช้สีตรงข้ามและสีใกล้เคียงกัน การใช้สีตรงข้ามก็เพื่อให้รู้สึกขัดกัน จะทำให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ของเรื่องราว ที่เป็นเรื่องของการต่อสู้ การใช้สีตรงข้ามนี้ ไม่ได้ตัดกันเลยทีเดียว เพราะเมื่อใช้สีตรงข้ามหลายคู่ เช่น สีแดงกับสีเขียว สีม่วงกับสีเหลือง สีส้มกับสีน้ำเงิน เมื่อแยกสีออกมาจะได้ดังนี้ สีเย็นมี สีเขียว, น้ำเงิน, ม่วง สีร้อน สีเหลือง, แดง, ส้ม จะเห็นได้ว่ามีสัดส่วนที่เท่ากัน ดังนั้นในภาพจึงใช้สีเขียวหลาย ๆ น้ำหนัก เป็นตัวหลักคุมสีทั้งหมด จึงทำให้ภาพนี้สว่างสดใส มีความสนุกสนาน กลุ่มสีที่ใช้ สี Lemon Yellow – Yellow Ochre – Cadmium Yellow สี Cadmium Red สี Magenta สี Emerald Green – Viridian Green – Permanent Light Green สี Prussian Blue สี Cadmium Scarlet

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของ พอล โกแกง นำมาใช้ในการสร้างงานคือ 1. กลุ่มสีตรงข้าม 2. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการลงพื้นสีเหลืองไว้ก่อน จากนั้นจึงร่างภาพทับ

ส่วนของผู้วิจัย คือ 1. เรื่องราว 2. กลวิธีการระบายสี 3. การผสมสีไว้ล่วงหน้า 4. การใช้สีคู่ตรงข้าม 5. การแสดงรอยแปรงและรอยพู่กันที่รุนแรง 6. การทำลายรูปทรง 7. การไม่แสดงใบหน้าที่ชัดเจน

15. ชื่อภาพ เกมส์กีฬา 2 ขนาด 90 X 120 เซนติเมตร

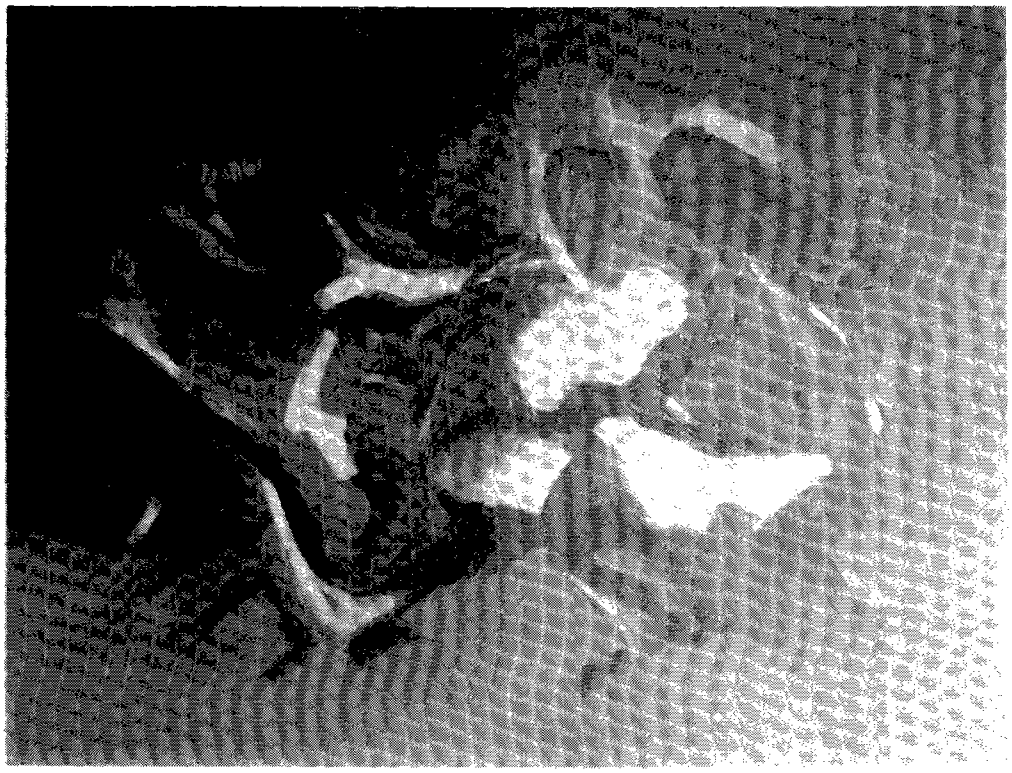

ภาพประกอบ 30 เกมส์กีฬา 2

กระบวนการในการสร้างสรรค์ ภาพเกมส์กีฬา 2 มีดังต่อไปนี้

15.1 แนวคิด เกมส์เป็นการแข่งขันเพื่อผลแพ้ชนะ เป็นการแพ้ – ชนะ เพื่อความสามัคคี เพราะเป็นเกมส์กีฬา แต่ผลของการแข่งขันกีฬากลับทำให้เกิดเป็นอบายมุข คือ เกิดการพนันขึ้นในหมู่นักเล่นทั้งหลาย ซึ่งก็สรุปได้ว่ามีทั้งผลดีและผลเสีย แต่ก็อยู่คู่กับสังคมของคนมาตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นอีกบริบทหนึ่งของสังคม

15.2 เนื้อหา เป็นการนำเสนอเรื่องราวของเกมส์กีฬา ที่ต้องใช้พละกำลัง ร่างกายที่สมบูรณ์ แสดงออกถึงการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว และสีสันที่สดใส สนุกตื่นเต้นให้ความรู้สึกว่าไม่หยุดนิ่ง

15.3 รูปแบบ โครงสร้างภาพ การจัดภาพในแบบดุลยภาพสมดุลน้ำหนักต่อเนื่องมีลักษณะเป็นรูปและพื้น ระนาบบนพื้นภาพไม่เด่นชัดมากนัก

15.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ใช้สีแท้จากหลอดผสมด้วย Liquin แยกเป็นสี ๆ ไม่ผสมกัน จากนั้นจึงเริ่มระบายสีด้วยการผสมด้วยสีเทา สีทุกสีที่ใช้ระบายนั้นจะต้องผสมด้วยสีเทาทุกครั้งก่อนระบาย ผสมด้วยปริมาณมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้สร้างงาน ในภาพนี้ต้องการให้เป็นสีค่าคล้ำจึงต้องผสมด้วยสีเทา เพื่อลดความสดของสีทุกสีให้มาอยู่ในระดับเดียวกัน ถือได้ว่าเป็นการทดลองที่น่าสนใจ จากนั้นจึงระบายสีไปตามขั้นตอน คือ การทำลายรูปทรงให้เหลือไว้เพียงสาระสำคัญ การระบายสีทับกันหลายครั้งจึงเกิดเป็นสีหนาทับซ้อน สีที่นำมาใช้ สี Lemon Yellow – Cadmium Yellow – Yellow Ochre สี Cadmium Red สี Cadmium Orange สี Viridian Green – Emerald Green – Permanent Light Green สี Pussian Blue สี Magenta และ สี Mars Black สี Titanium White นำมาผสมกันเพื่อให้ได้สีเทา ใช้สำหรับการผสมกับสีทุกสีในการสร้างสรรค์ภาพนี้

สรุป สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์ผลงานของ พอล โกแกง ที่นำมาใช้ในการสร้างงานมีดังนี้ 1. การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยการรองพื้นด้วยสีเหลืองไว้ก่อน 2. การระบายสีในขอบเขต

ส่วนของผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่มีดังนี้ 1. เรื่องราวที่นำเสนอ 2. การใช้สีเทา 3. กลุ่มสี 4. การทำลายรูปทรง 5. การแสดงรอยพู่กัน และรอยแปรงที่รุนแรง 6. การระบายสีหนาทับซ้อน 7. การผสมสีไว้ล่วงหน้า 8. การไม่แสดงรายละเอียดของใบหน้า

สรุปผลการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงาน

จากการที่ได้ศึกษาผลงานของ พอล โกแกง จำนวน 16 ภาพ จึงได้พัฒนามาเป็นผลงานของผู้วิจัยเอง จำนวน 15 ภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษากระบวนการสร้างงานของ พอล โกแกง มาสร้างเป็นผลงานจิตรกรรมและได้พัฒนาผลงานจิตรกรรมให้เป็นแบบเฉพาะของตัวเอง โดยใช้บริบทของสังคมไทยเป็นสื่อในการแบ่งเป็นกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 มี 3 ภาพ ชื่อภาพ คนกับจักรยาน, ทางชีวิต 1 และ 2 กลุ่มที่ 2 มี 3 ภาพ ชื่อภาพ วิถีชีวิต 1 วิถีชีวิต 2 และ วิถีชีวิต 3 กลุ่มที่ 3 มี 3 ภาพ ชื่อภาพ นักดนตรี 1 นักดนตรี 2 และนักดนตรีข้างถนน กลุ่มที่ 4 มี 6 ภาพ ชื่อภาพ นักกีฬา 1 นักกีฬา 2 และนักกีฬา 3 การละเล่นของเด็กไทย เกมส์กีฬา 1 เกมส์กีฬา 2

สิ่งที่ได้ นำกระบวนการสร้างงานของ พอล โกแกง มาใช้และพัฒนาเป็นแบบเฉพาะของตัวเองดังนี้

ภาพที่ 1 ชื่อภาพคนกับจักรยาน ผู้วิจัยได้นำเรื่องราวการท่องเที่ยว เพื่อการพักผ่อนจากภาพ The Ford, or the Flight 1901 ของพอล โกแกง มาเป็นแนวทางโดยผู้วิจัยได้เปลี่ยนจากการขี่ม้ามาเป็นการขี่จักรยาน การจัดภาพ และ กลวิธีการระบายสี แบบแบ่งพื้นระนาบ แล้วระบายสีตามแบบภาพ Nare Nare Moe (Delight Ful Drow Siness) 1894 ผสมผสานกับภาพ Mahana no Atus Day (Day of Gods) 1894 ของพอล โกแกง มาใช้ในส่วนที่เป็นวิธีการแบ่งแผ่นระนาบ และกลุ่มสีในส่วนของเรื่องราว และลักษณะท่าทางของคนนั้น ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ตามสภาพสังคมปัจจุบัน และยังได้สร้างความแตกต่างด้วยการลดทอนรายละเอียดของคน ให้มีลักษณะเป็นพื้นระนาบ เช่นเดียวกับส่วนที่เป็นพื้นดินและพื้นน้ำ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกัน การใช้สี มีบางส่วนที่คล้ายของพอล โกแกง เช่น สี Cadmium Yellow สี Cadmium Red สี Sap Green เป็นต้น

ภาพที่ 2 ชื่อภาพ ทางชีวิต 1 การจัดภาพในลักษณะดุลยภาพสมดุลตรงจุดศูนย์กลาง แบบเดียวกับภาพ Tow tahitain Woman with Mango Blossome 1899 ใช้วิธีการระบายสีแบบแบ่งขอบเขตตามแบบภาพ La Orana Maria (Hail. Mary) 1891 แต่เรื่องราวนั้นเป็นเรื่องราวของเด็กสาวในสมัยปัจจุบันที่ต้องค้นหา หาจุดยึดเหนี่ยวของจิตใจ ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม ที่เปลี่ยนไปในสภาพสังคมยุคใหม่หลากหลายด้วยวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ปะปนกันอยู่ ในการแบ่งแผ่นระนาบของผู้วิจัย ได้สร้างให้แตกต่างออกไปเป็นแผ่นระนาบรูปเหลี่ยมไม่โค้งมน และได้ระบายสีพร้อมกับทำลายรูปทรง เหลือไว้เพียงสาระสำคัญเท่านั้น ต่างจากของพอล โกแกง ซึ่งไม่ได้ลดทอนรายละเอียดของคน เพียงแต่ไม่เหมือนจริงเท่านั้น

ภาพที่ 3 ชื่อภาพ ทางชีวิต 2 เรื่องราวในภาพเป็นเรื่องราวเดียวกันกับภาพ ทางชีวิต 1 แต่เปลี่ยนมุมมองมาเป็นภาพหญิงสาวที่ต้องเลือกทางเดินไปอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นทางที่สังคมทั่วไปยังไม่สามารถยอมรับได้ แต่เธอก็จำเป็นต้องเลือกเพื่อการมีชีวิตอยู่ต่อไป ผู้วิจัยได้ตัวอย่างจากภาพ Aha oe teii? (What ! Are you Jealous?) 1892 ของพอล โกแกง เป็นแนวทางในการสร้างภาพนี้ แต่เรื่องราวแตกต่างกัน

ภาพที่ 4 – 5 และภาพที่ 6 ชื่อภาพ วิถีชีวิต 1, 2, 3 ตามลำดับ นำเรื่องราวของคน วิธีการจัดภาพ และกลวิธีการระบายสีแบบแบ่งเป็นพื้นระนาบแล้วระบายสีตามแบบภาพ Nave Nave Moe (Delightful Drowsiness) 1984 ของพอล โกแกง มาใช้ในส่วนที่เป็นวิธีการแบ่งแผ่นระนาบ และกลุ่มสีแต่ในส่วนลักษณะท่าทางของคนนั้นผู้วิจัยได้สร้างให้แตกต่างด้วยการลดทอนรายละเอียดของคนออกโดยให้มีลักษณะเป็นแผ่นระนาบ เช่นเดียวกันกับส่วนที่เป็นพื้นดิน และพื้นน้ำ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกัน การใช้สีนั้นมีบางส่วนที่คล้ายภาพของพอล โกแกง เช่น สี Cadmium Yellow สี Cadmium Red สี Sap Green เป็นต้น

ภาพที่ 7 และภาพที่ 8 ชื่อนักดนตรี 1 และ 2 นำกลวิธีการแบ่งแผ่นระนาบการตัดเส้น และวิธีการซ้อนสีหลาย ๆ สี เป็นชั้น ๆ กลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง แต่เปลี่ยนแปลงวิธีการระบาย ผู้วิจัยใช้การระบายสีโดยการเกลี่ยเรียบในบางจุดไม่เกลี่ยในบางจุดสลับกันไป พร้อมกับทำลายรูปทรงในบางจุดและเกลี่ยให้สี 2 สี กลมกลืนกันตรงรอยต่อ สร้างความรู้สึกแปลกตา และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น พร้อมกันนั้นก็ได้ใช้วิธีการระบายสีหนาทับซ้อน

ภาพที่ 9 ชื่อภาพนักดนตรีข้างถนน ผู้วิจัยได้นำเสนอเรื่องราวของนักดนตรีข้างถนนไม่เน้นในส่วนของใบหน้าแต่ให้ความสำคัญกับลีลาการสีไวโอลินของเขา และสิ่งแวดล้อมที่เป็นบริเวณทางเท้าที่โทรม ๆ แต่ให้สีบรรยากาศที่อบอุ่นด้วยสีเหลือง สีแดง และเขียวเป็นหลัก และได้แสดงรอยพู่กันที่มีขนาดใหญ่สลับด้วยขนาดเล็ก และระบายด้วยเกรียงเพื่อให้เกิดสีหนาทับซ้อน การระบายสีกระทำไปอย่างอิสระ เพื่อให้ได้บรรยากาศของเสียงเพลงที่นักดนตรีได้บรรเลง ภาพนี้สร้างความแตกต่างทั้งเรื่องราว และกลวิธีการระบายสีจากพอล โกแกง ได้ในระดับหนึ่ง

ภาพที่ 10 ชื่อภาพนักกีฬา 1 ภาพนี้เป็นภาพที่ผู้วิจัยได้พัฒนาก้าวไปอีกระดับหนึ่งด้วยการนำเสนอภาพที่มีการเคลื่อนไหวชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้การระบายสีแสดงรอยพู่กันที่รุนแรงขึ้นสลับกับการระบายเรียบ เพื่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เคลื่อนไหวกับสิ่งที่อยู่นิ่ง พร้อมกันนั้นยังเน้นสีทับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ลักษณะความเคลื่อนไหวภาพนี้จะเป็นแนวทางที่นำไปสู่การพัฒนารูปต่อไป

ภาพที่ 11 และ 12 ชื่อภาพ นักกีฬา 2 และ 3 ตามลำดับ ผู้วิจัยได้พัฒนาต่อการภาพที่ 10 ได้นำการเล่นกีฬาที่มีความเคลื่อนไหวรวดเร็วมากยิ่งขึ้นในลักษณะการต่อสู้ที่ต้องมีทั้งพละกำลัง และความแข็งแกร่งของร่างกาย เข้ามาปะทะกันจนเกิดเป็นลีลาต่าง ๆ ที่น่าสนใจมาก มีทั้งความสนุกตื่นเต้นอยู่ในภาพนั้นด้วย ผู้วิจัยเลือกใช้กลุ่มสีร้อน และกลุ่มสีเย็นและสีตัดกันเป็นหลักระบายสีเรียบสลับกับแสดงรอยพู่กันอย่างอิสระรุนแรง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าประสงค์ของเรื่องราว

ภาพที่ 13 ชื่อภาพ การละเล่นของเด็กไทย ภาพนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาต่อจากภาพที่ 10, 11, 12 แต่ได้เปลี่ยนเรื่องราวมาเป็นการละเล่นของเด็กไทย ที่มีมีการะปะทะ และการเคลื่อนไหวของร่างกายที่รวดเร็วมากนัก เลือกใช้กลุ่มสีที่สดใส เพื่อให้ได้บรรยากาศสีสันของเขตร้อนและประเพณีวัฒนธรรมการละเล่นของเด็กไทย

ภาพที่ 14 ชื่อภาพ เกมส์กีฬา 1 ภาพนี้ผู้วิจัยได้นำกลุ่มสีจากภาพที่ 13 มาใช้ในการบรรยายภาพ เกมส์กีฬา 1 เพื่อให้ได้สีสันสดใส และให้ความสนุกตื่นเต้นในลักษณะท่วงท่าการเคลื่อนไหวของเกมส์กีฬาด้วย สีที่นำมาใช้มีดังนี้ สี Cadmium Yellow Yellow Ochre Lemon Yellow สี Cadmium Red สี Magenta สี Emerald Green – Viridian Green – Permanent Light Green สี Prussian Blue สี Cadmium Scalet

ภาพที่ 15 ชื่อภาพ เกมส์กีฬา 2 ผู้วิจัยยังคงใช้เรื่องราวของการแข่งขัน การต่อสู้ความเคลื่อนไหว เป็นเรื่องราวในการสร้างงานในภาพที่ 15 นี้ โดยเปลี่ยนแปลงเฉพาะกลวิธีการใช้สีเท่านั้น คือ ทุกสีต้องผสมด้วยสีเทา แล้วจึงระบายลงไปในภาพ ผู้วิจัยต้องการจะค้นคว้าพัฒนาจากผลงานที่ผ่านมาให้ก้าวไปข้างหน้า และผลที่ออกมาในภาพที่ 15 นี้ ทำให้เกิดความท้าทาย ต้องค้นคว้ากันต่อไป

สิ่งที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการพัฒนาเป็นผลงานของตัวเองมากที่สุด คือ การแสดงรอยพู่กันที่รุนแรง อิสระ ซึ่งพอล โกแกง นั้น ไม่ได้แสดงรอยพู่กันมากนักเป็นเพียงการระบายสีให้เต็มพื้นที่เท่านั้น เรื่องราวที่พอล โกแกง นำมาใช้ในการนำเสนอนั้นเป็นเรื่องของ สัญลักษณ์นิยม (Symbolisim) เป็นหลัก ทำให้ภาพทุกภาพให้ความรู้สึกเดียวกัน คือ ลึกลับ ซ่อนเร้น ซึ่งผู้วิจัยไม่ใคร่เน้นค้นคว้าในเรื่องนี้ แต่เน้นการระบายสีที่หลายหลายการเลือก ใช้กลุ่มสี และใช้กลวิธีการระบายเป็นสื่อในการนำเสนอเพื่อบรรลุจุดประสงค์ของเรื่องราวมากกว่า แต่สิ่งที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาค้นคว้า พอล โกแกง เป็นพิเศษนั้น คือการเลือกใช้กลุ่มสีซึ่งพอล โกแกงได้นำกลุ่มสีตรงข้ามมาใช้ร่วมกันได้อย่างงดงามมาก ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้กับวิธีการระบายสีด้วยการแสดงรอยพู่กันที่รุนแรง โดยไม่ทำให้สีนั้นขุ่นมัว การพัฒนาที่ผ่านมานั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรองพื้นผ้าใบด้วยสีเหลือง และการร่างภาพทับลงไป จากนั้นจึงระบายสีในขอบเขต วิธี

การที่กล่าวมานี้เป็นวิธีพื้นฐานที่ใช้ทำกันทั่วไป แต่โกแกงก็ใช้วีการนี้เช่นกัน ซึ่งก็ถือว่าเป็นเรื่องวไป ไม่มีอะไรน่าสนใจมากนัก ผู้วิจัยเองคิดว่าในภาพที่ 13 ชื่อภาพว่า "การละเล่นเด็กไทย" น่าจะจัดได้ว่าเป็นแบบเฉพาะตัวได้โดยเฉพาะเรื่องราว กลวิธีการระบายสีและการทำลายรูปทรง และใช้รอยแปรง รอยพู่กันที่รุนแรงในบางจังหวะ ระบายเรียบสงบนิ่งในบางจังหวะพร้อมกันนั้นยังใช้วิธีการระบายสีหนาทับซ้อนเพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงพลังของสี ในด้านสื่อที่นำมาถ่ายทอดซึ่งเป็นภาพของเด็กไทยที่ไว้จุกนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อในวัฒนธรรมประเพณีไทย

ในภาพที่ 10, 11, 12, 14, และ 15 ผู้วิจัยก็ได้ใช้นักกีฬามาเป็นสื่อในการถ่ายทอดตลอด โดยเฉพาะในภาพที่ 15 ผู้วิจัยได้ทดลองใช้สีเทาผสมกับทุกสีทำให้เกิดเป็นสีค่าคล้ำ ซึ่งน่าสนใจมาก ผู้วิจัยจะไม่หยุดอยู่ตรงภาพที่ 15 นี้ แต่จะใช้ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษา และพัฒนาครั้งนี้ ไปพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของผู้วิจัยเองในโอกาสต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในหัวข้อ จิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคมของพอล โกแกง สามารถสรุปผลของการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาวิจัย

1.1 เพื่อศึกษางานจิตรกรรม สีน้ำมันสะท้อนสังคม ของพอล โกแกง ในประเด็น

1.1.1 แนวคิด

1.1.2 เนื้อหา

1.1.3 รูปแบบ

1.1.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

1.2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย มาพัฒนาสร้างสรรค์ ผลงานจิตรกรรมตามแนวของผู้วิจัย

2. ความสำคัญของการวิจัย

2.1 ทำให้ทราบถึงที่มาแห่งแนวความคิด เนื้อหา รูปแบบ และกลวิธีการใช้สีน้ำมันในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของพอล โกแกง

2.2 สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษา มาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมในรูปแบบของผู้วิจัยเอง

2.3 เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์ และการศึกษา กลวิธีการใช้สีน้ำมัน ในงานจิตรกรรมต่อไป

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ศึกษากระบวนการสร้างงานจิตรกรรมสีน้ำมันของพอล โกแกง ในประเด็นต่อไปนี้

3.1.1 แนวคิด

3.1.2 เนื้อหา

3.1.3 รูปแบบ

3.1.4 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน

3.2 การศึกษาวิเคราะห์ผลงานของพอล โกแกง ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย และขอบเขตของการวิจัยจำนวน 16 ภาพ ได้แก่

1. Upaupa (Tahitian Dance), 1891. oil on canvas, 73x92 cm.
2. Ia Orana Maria (Hail,Mary), 1891. oil on canvas, 113.7x87.7 cm.
3. Parau na te Varua I no (Words of the Devil) ,1892.
   oil on canvas, 91.5x70 cm.
4. Matamoe (Landscape with Peacocks), 1892 .
   oil on canvas, 115x86 cm.
5. Woman with a Mango (Vahine No te Vo),1892.
   oil on canvas, 72.7x44.5 cm.
6. Vahine no te Miti (Woman by the Sea), 1892.
   oil on canvas, 93x74.5 cm.
7. Fatata te Miti (By the Sea), 1892. oil on canvas, 68x92 cm.
8. Aha oe Feii ? (what! Are You Jealous?), 1892.
   oil on canvas, 66x89 cm.
9. Nave Nave Moe (Delightful Drowsiness), 1894.
   oil on canvas, 73x98 cm.
10. Mahana no AtusDay (Day of Gods.), 1894. oil on canvas, 66x87 cm.
11. Te Arii Vahine (The Noble Woman), 1896. oil on canvas, 97x130 cm.
12. Nave Nave Mahana (Delightful Day), 1896.
    oil on canvas, 94x130 cm.
13. O. Taiti (Nevermore), 1897. oil on canvas, 60.5x116cm.
14. Tow Tahitain Women with Mango Blossome,1899 .
    oil on canvas. 97x72 cm.
15. Where Do We Come From? What Are We? Where Are We Going?,
    1897.oil on canvas, 130.1x374.6 cm.
16. The Ford, or the Flight., 1901. oil on canvas, 76x95 cm.

3.3 นำผลที่ได้จากการศึกษา กระบวนการสร้างงานจิตรกรรมของพอล โกแกง นั้น ผู้วิจัยจะนำมาพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมัน บนแผ่นกระดาษ ผืนผ้าใบ ในรูปแบบของผู้วิจัยเอง

4. สรุปผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยจิตรกรรมสีน้ำมัน ตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคมของ พอล โกแกง ได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

4.1 แนวคิด บริบทสังคม โกแกงนั้นสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวของชีวิตคนที่เป็นพื้นเดิม ๆ เป็นธรรมชาติที่ไม่ได้ปรุงแต่ง เรียบง่าย ตามที่ปรากฏในผลงานทั้ง 16 ภาพ ที่ได้วิเคราะห์นั้น พบได้ว่าเป็นเรื่องราววิถีชีวิตของคนชนพื้นเมืองที่เรียบง่าย เป็นไปอย่างธรรมชาติ

4.2 แนวคิดทางศิลปะ นักวิชาการและนักประวัติศาสตร์ศิลปะหลายท่านเชื่อว่าโกแกงเป็นศิลปินที่มุทะลุ และใช้อารมณ์ตัวเองเป็นใหญ่ ด้วยเหตุนี้ผลงานที่เขาสร้างขึ้นมานั้นจะต้องแฝงเอาไว้ด้วยอารมณ์ความรู้สึกเสมอ ผลงานทั้ง 16 ภาพ ที่ได้นำมาวิเคราะห์นั้น พบว่าผลงานทุกภาพของโกแกง เป็นงานสัญลักษณ์นิยม ด้วยเหตุที่โกแกง มีความเชื่อว่าสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาตินั้นไม่เพียงพอต่อการสร้างสรรค์ เขาจึงใช้ธรรมชาติเป็นเพียงสื่อในการสร้างงานเท่านั้น เขาถือว่า รูปทรง และสี รวมทั้งอารมณ์ของศิลปินเองเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เขาสร้างงานในแนวทางของเขาเอง งานของเขาส่วนใหญ่จึงเกี่ยวกับเรื่องของสี โครงสร้างภาพ รูปทรง และเนื้อหาเป็นสำคัญ

4.3 เนื้อหา เนื้อหาที่โกแกงนำมาใช้ในการสร้างงานนั้น เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวันทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการพักผ่อน การท่องเที่ยว ที่พบมากคือ การไปเที่ยวทะเล พิธีกรรมบางพิธีกรรมก็ประกอบขึ้นที่พื้นหาดทราย เทวะรูปหรือรูปเคารพก็มีอยู่ในสวนพักผ่อนบริเวณทะเล แสดงให้เห็นว่าเรื่องราว พิธีกรรม และความเชื่อในสิ่งต่าง ๆ นั้น ยังมีอยู่อย่างมากมายในกลุ่มชนชาวพื้นเมืองบนเกาะตาฮิติ ซึ่งโกแกงก็ได้ใช้เรื่องราวเหล่านี้ถ่ายทอดออกมาเป็นงานศิลปะ การดำเนินชีวิตของคนที่พบในงานของโกแกง แสดงถึงการใช้ชีวิตประจำวันที่เรียบง่ายของชนชาวเกาะที่อยู่ห่างไกลความเจริญ สภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติที่บริสุทธิ์ กิจกรรมการพักผ่อนก็เป็นเหมือนสังคมของคนทั่วไป แตกต่างกันตรงที่เป็นธรรมชาติโดยไม่ได้ผ่านการปรุงแต่ง

4.4 รูปแบบ โครงสร้างภาพเป็นส่วนประกอบทางศิลปะ ที่ศิลปินนำมาใช้ในการสร้างงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดท่าทางความงาม หรือความมีเอกภาพมากที่สุด สรุปได้ว่าดุลยภาพที่ พอล โกงแกง ใช้ในการสร้างงาน ส่วนใหญ่เป็นการจัดภาพ แบบดุลยภาพแบบ

ซ้ายขวาไม่เท่ากันเป็นส่วนใหญ่ โกแงใช้วิธีถ่วงดุลให้รู้สึกสมดุลด้วยขนาดของรูปทรงและน้ำหนักของสี การใช้ดุลยภาพแบบสองข้างเท่ากันนั้น เป็นการเท่ากันที่ไม่เหมือนกัน แต่แสดงความรู้สึกคงที่ไม่เอียง หรือหนักไปข้างใดข้างหนึ่ง มีเส้นแกนสมดุลอยู่กึ่งกลางภาพพอดี จึงรู้สึกสมดุลด้วยน้ำหนักทั้งสองข้างเท่ากัน มิติที่เกิดบนพื้นภาพใช้วิธีลดทอนรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ไกลออกไปให้เหลือน้อยลง เน้นรายละเอียดของสิ่งที่อยู่ใกล้ เช่น ลายผ้า ดอกไม้ และอื่น ๆ ให้เด่นชัด เพื่อให้ได้ความรู้สึกว่าใกล้ – ไกล ในด้านระนาบพื้นภาพนั้น โกแกง ใช้วิธีการลดทอนรายละเอียดของรูปทรงออกไป แล้วสร้างขึ้นมาใหม่ให้มีลักษณะเป็นแผ่น ๆ แล้วตัดเส้น บอกรูปร่างลักษณะของสิ่งนั้น ๆ

4.5 กลวิธีการใช้สีน้ำมัน สีทับซ้อนเป็นกลวิธีหนึ่งที่น่าสนใจมาก เป็นการระบายสีซ้อนกันหลาย ๆ ครั้ง แต่ก็ยังสามารถมองเห็นสีด้านล่าง การระบายสีทับซ้อนนี้บางครั้งต้องรอเวลาให้ สีชั้นล่างแห้งก่อนแล้วจึงระบายทับลงไปได้ ถ้าหากสีชั้นล่างยังไม่แห้ง ก็จะทำให้สีผสมกันอาจจะเสียหายได้ เพราะสีจะหม่นหรือเกิดสีที่ไม่ต้องการขึ้นในผลงานของโกแกงนั้น แม้ว่าจะมีการซ้อนสีหลาย ๆ สีในภาพก็ตาม แต่ไม่หนา และน่าจะเป็นการแทรกสีเพื่อให้เกิดสีส่วนรวมที่กลมกลืนและลงตัวมากกว่าต้องการที่จะใช้กลวิธีสีทับซ้อน การระบายสีในขอบเขตพบมากที่สุดในงานเขียนของศิลปินโดยทั่วไป แต่ศิลปินบางคนใช้วิธีนี้เป็นพื้นฐาน เพื่อที่จะเปลี่ยนเป็นวิธีการใหม่ เช่น การทำลายรูปทรง แต่ในผลงานของโกแกงนั้น ใช้วิธีลงสีในขอบเขตแล้วตัดเส้น เพื่อการแบ่งแยกรูปฟอร์ม แล้วกำหนดเส้นสายตามทฤษฎีของ พอล โกแกง การระบายสีเรียบ เป็นการระบายเพื่อสร้างความแตกต่าง ของพื้นผิว ในงานที่ต้องการแสดงออกเรื่องของพื้นผิวโดยเฉพาะ การระบายสีเรียบในผลงานของ โกแกง พบน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการระบายโดยไม่เกลี่ยให้กลมกลืน ด้วยการแต้มสีไปเรื่อย ๆ จนเต็มพื้นภาพ วิธีระบายอีกวิธีหนึ่งที่พบเป็นส่วนใหญ่ในผลงานของโกแกง คือ การระบายสีโดยการลงสีพื้นไว้ก่อน ขั้นแรก คือ ลงสีเหลืองไว้บนผืนผ้าใบก่อนจากนั้นจึงร่างภาพ ขั้นต่อไปลงสีน้ำหนักกลางไว้แล้วค่อยเพิ่มแสง และเงา ตามลำดับ สีที่โกแกงนำมาใช้ส่วนใหญ่เป็นคู่สีตรงข้าม เช่น สีแดง สีเขียว สีน้ำเงิน สีส้ม เป็นต้น สีที่ใช้มีดังนี้ สี Cadmium Yellow – Yellow Ochre – Lemon Yellow สี Cadmium Red – Crimson Lake สี Sap Green – Viridian Green – Emerald Green – Chrome Oxide Green สี Prussian Blue Cobalt Blue – Cerulean Blue – Turquoise Blue สี Titanium White สี Mars Black Ivory Black สี Magenta

4.6 การพัฒนางานของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาวิจัย มาพัฒนาสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมตามแนวของผู้วิจัยเอง จำนวนทั้งหมด 15 ภาพ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผลงานของพอล โกแกง มาพัฒนาสร้างสรรค์เป็นผลงานของผู้วิจัย โดยการใช้

บริบทของสังคมไทยเป็นสื่อในการถ่ายทอด พร้อมกันนี้กลวิธีการใช้สีต่าง ๆ ที่โกแกงใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนั้น เป็นสีของบรรยากาศเขตร้อนซึ่งประเทศไทยก็เป็นเขตร้อน เพราะฉะนั้นสีสันจึงไม่แตกต่างกัน สามารถนำกลุ่มสีของพอล โกแกง มาใช้ได้โดยไม่แตกต่างมากนัก ภาพของโกแกงส่วนใหญ่เป็นการบันทึกเรื่องราวการดำเนินชีวิตของคนชาวเกาะตาฮิติ ในลักษณะเป็นการบันทึกภาพที่เป็นปกติ แต่โกแกงได้ซ่อนความลึกลับ ของความรู้สึกไว้ตรงใบหน้าของผู้คนเหล่านั้นทุกภาพ ในส่วนของผู้วิจัยไม่ได้เน้นรายละเอียดของใบหน้า แสดงไว้เพียงเค้าโครงเท่านั้น วิธีการนี้เป็นการซ่อนเร้นอารมณ์ได้อีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นความแตกต่างของผลงานระหว่างผู้วิจัย และพอล โกแกง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีกานี้จำนวน 8 ภาพ คือภาพที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ส่วนภาพที่ 1 ไม่แสดงออกถึงอารมณ์ แต่ต้องการแสดงออกถึงบรรยากาศของการท่องเที่ยวพักผ่อนเท่านั้น ในขณะที่ภาพที่ 10, 11, 12, 13, 14, 15 นั้น ต้องการแสดงออกถึงท่วงท่าของการเคลื่อนไหว ไม่ต้องการแสดงออกทางอารมณ์ใด ๆ การทำลายรูปทรง โกแกงนั้นไม่ได้ทำลายรูปทรงเพียงแต่ลดทอนรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ออกไป ในส่วนของผู้วิจัยใช้วิธีทำลายรูปทรงจำนวน 7 ภาพ คือ ภาพที่ 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 และใช้วิธีการลดทอนรายละเอียดจำนวน 7 ภาพ คือภาพที่ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ส่วนภาพที่ 2 นั้น ใช้การลดทอนรายละเอียดและการทำลายรูปทรงผสมกัน 2 วิธี การใช้สี ใช้กลุ่มสีร้อน และกลุ่มสีเย็นและสีตรงข้ามจำนวน 14 ภาพ คือภาพที่ 1 – 14 ส่วนภาพที่ 15 นั้น ผสมด้วยสีเทา คือ สีทุกสีต้องผสมด้วยสีเทาทุกครั้ง แล้วจึงระบายลงบนผ้าใบ ส่วนผสมสีเทาจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้สร้างงาน

การจัดภาพแบบดุลยภาพสมดุลสองข้างไม่เท่ากันจำนวน 4 ภาพ แบบดุลยภาพสมดุลตรงจุดศูนย์กลางจำนวน 5 ภาพ แบบดุลยภาพสมดุลย์น้ำหนักต่อเนื่อง 6 ภาพ การใช้สีกลุ่มสีร้อน กลุ่มสีเย็น และสีตรงข้ามจำนวน 14 ภาพ ใช้สีที่ผสมด้วยสีเทาเพื่อให้เกิดสีค่าคล้ำจำนวน 1 ภาพ ใช้กลวิธีแสดงรอยพู่กันจำนวน 15 ภาพ สิ่งที่ผู้วิจัยได้พัฒนาไปจากพอล โกแกง ได้แก่ เนื้อหาเรื่องราว กลวิธีการใช้สีการแสดงรอยแปรง รอยพู่กัน และการระบายสีโดยใช้เกรียง การทำลายรูปทรง การลดทอนรายละเอียดของใบหน้าเพื่อปิดบังความรู้สึก เป็นต้น ทั้งหมดที่กล่าวมานี้พอที่จะจัดได้ว่าเป็นลักษณะเฉพาะของผู้วิจัยที่สามารถจะนำไปพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมต่อไป

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยทำให้ทราบได้ว่าพอล โกแกง นั้นเป็นศิลปินที่มีความมานะมุ่งมั่นในการที่จะสร้างผลงานศิลปะ โกแกงเริ่มต้นเริ่มหักวาดรูปเมื่อวัยเลย 30 เศษแล้ว โกแกงจึงไม่ได้ผ่านการเรียนศิลปะในสถาบันใด ๆ นอกจากการศึกษาจากศิลปินคนอื่น ๆ และฝึกฝนตนเองโดยสร้างแนวคิดขึ้นมาใหม่เป็นแนวทางศิลปะของตนเอง จากนักค้าหุ้นที่มีฐานะทางการเงินอยู่ในขั้นดีคนหนึ่ง กลับต้องมาลำบากแร้นแค้นในเรื่องของเงินทอง เมื่อใช้ชีวิตทุ่มเทให้กับการสร้างสรรค์งานศิลปะ โกแกงหลงไหลสีสันของดินแดนในเขตร้อน และแล้วเขาได้หันหลังให้กับเมืองศิวิไลซ์ไปอยู่เกาะตาฮิติไปสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอยู่ที่นี่ตั้งแต่ปี ค.ศ.1891 – 1901 นั้น เขาได้สร้างสรรค์ผลงานที่สามารถค้นคว้ามาได้จำนวนหนึ่ง เท่าที่ปรากฏในข้อมูลรวบรวมได้จำนวน 79 ภาพ และได้คัดเลือกมาทำการวิจัย 16 ภาพ จะเห็นได้ว่าภาพทั้งหมดนี้ โกแกงเขียนในลักษณะการลดทอนรูปทรง เฉพาะส่วนที่เป็นสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ในส่วนที่เป็นคนไม่มีลักษณะการลดทอนรายละเอียดแต่อย่างใด แต่กลับให้ความรู้สึกว่าโกแกงพยายามจะถ่ายทอดให้เหมือนจริงตามตาเห็น แต่ไม่สามารถถ่ายทอดได้ ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าเป็นไปได้หรือไม่ว่า เนื่องจากโกแกงไม่ได้ผ่านการเรียนในระบบของศิลปะแบบหลักวิชา (Acadamic Art) โกแกงจึงไม่มีทักษะเพียงพอในการถ่ายทอดให้เหมือนจริง หรือโกแกงต้องการแสดงออกมาในลักษณะการลดทอนรูปทรงอย่างในภาพเขียนของเขา อย่างไรก็ตามข้อสังเกตที่กล่าวมานั้นจะเป็นจริงหรือไม่ ไม่สำคัญ สิ่งที่สำคัญ คือโกแกงได้สร้างสรรค์งานศิลปะไว้ประดับโลก และเป็นแนวทางให้ศิลปินรุ่นใหม่เกิดขึ้น เพราะอิทธิพลของพอล โกแกงนั้นมีมาก จึงทำให้ศิลปินกลุ่มใหม่เกิดขึ้นนั้นคือ กลุ่มนาบี (Nabis) ซึ่งเป็นภาษาฮิบรูมีความหมายว่าศาสดา ศิลปินกุล่มนี้ตั้งชื่อกลุ่มว่า นาบี ก็เพื่อยกย่องโกแกงว่าเป็นศาสดาของพวกเขา ลักษณะวิธีการที่กลุ่มนาบีนำไปใช้แบบอย่างในการสร้างผลงานศิลปะนั้นคือ กลวิธีการลดทอนรายละเอียดต่าง ๆ ออกไป ระบายสีสดใสเป็นแผ่นบาง ๆ ในส่วนรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกิดตามมานั้นคือ การตัดเส้น ลวดลายบนพื้นผ้า เช่น ลายดอกไม้ เกลียวคลื่น เป็นต้น

ภาพผลงานของพอล โกแกง นั้นมีความแตกต่างจากผลงานศิลปินในกลุ่มเดียวกันมาก ไม่ว่าจะเป็น พานโกะ หรือ เซซานน์ ผลงานของโกแกงนั้นมีลักษณะเป็นแผ่นระนาบ สีสันสดใส ใบหน้าของผู้คนซ่อนเร้น อารมณ์ ความรู้สึกการระบายสี ระบายสีในขอบเขตเป็นชั้นแรก แล้วทิ้งไว้จนแห้งจากนั้นจึงระบายสีครั้งถัดไปตามลำดับ แทรกสีหลาย ๆ สีให้อยู่รวมกันอย่างลงตัว ใช้กลุ่มสีตรงข้ามได้อย่างงดงาม สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ เป็นลักษณะเฉพาะของโกแกงทั้งสิ้น เมื่อเปรียบกับผลงานของฟาน โกะ แล้วนั้นจะเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจน ฟาน โกะนั้นใช้วิธีการระบายสีจนเสร็จทั้งภาพ ไม่มีการรอคอยหรือทิ้งไว้ให้แห้ง ผลงานจึง

ลักษณะการระบายสีแบบเปียกบนเปียก ซึ่งสังเกตได้ในหลาย ๆ ภาพ เช่น ภาพโบสถ์ที่อูแวรส์ ค.ศ. 1890 เป็นต้น ส่วนภาพผลงานของเซซานน์นั้น แม้จะมีลักษณะของระนาบก็ตาม แต่เป็นระนาบสองมิติต่างจากพอล โกแกง ซึ่งระนาบนั้นไม่มีมิติ และใบหน้าคนในภาพผลงานของเซซานน์แสดงออกทางอารมณ์ให้สามารถรับรู้ได้ ที่กล่าวมานี้ คือความแตกต่าง ๆ ระหว่าง โกแกง ฟาน โกะ และเซซานน์ ด้วยเหตุผลของโกแกงจึงน่าศึกษาวิจัย เรื่อง เรื่องราวที่พบในผลงานนั้นเกี่ยวกับ วิถีชีวิต คน เช่น การดำเนินชีวิตประจำวัน พิธีกรรม ความเชื่อต่าง ๆ ผลงานของโกแกงจึงมีลักษณะของบทกวีแสดงออกถึงความลึกลับ ซ่อนเร้น หวาดกลัว สรุปได้ว่าเป็นผลงานในแนวสัญลักษณ์นิยม ทั้งสิ้น

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลที่ได้จากการศึกษา จิตรกรรมสีน้ำมันตามแนวทางจิตรกรรมสะท้อนสังคมของพอล โกแกงนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ด้าน คือ

6.1 ด้านผลของการศึกษาผลงานจิตรกรรมของพอล โกแกง จากข้อมูลภาพผลงานทั้งหมดแต่มิได้ถูกเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย ยังมีบางภาพที่น่าสนใจ น่าทำการศึกษาโดยเฉพาะภาพที่มีภาพเขียนงานจิตรกรรมอยู่ที่พื้นหลังของภาพ เรื่องราวในภาพด้านหลังนั้นน่าสนใจจะนำมาวิเคราะห์ศึกษาถึงเรื่องราวต่าง ๆ ในภาพนั้นว่าเกี่ยวข้องกับภาพที่เป็นผลงานจริงอย่างไรบ้าง ภาพเหล่านี้แสดงเรื่องราวให้น่าขบคิดมากมาย

6.2 ด้านผลการพัฒนาจิตรกรรมตามแบบของผู้วิจัยที่ได้ผ่านมา จนสามารถสรุปเป็นประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษา สังเกต ปรากฏออกมาเป็นผลงานโดยเฉพาะ กลวิธีการระบายสีทับซ้อน และการแสดงรอยแปรงและรอยพู่กันที่รุนแรง เทคนิคนี้คือการรอคอย คอยให้สีแห้งแล้วจึงทับสีชั้นต่อไปได้ เมื่อแห้งแล้วสีจะไม่ผสมกันแต่จะทับซ้อนกันจนเกิดเป็นความกลมกลืน สวยงาม และน่าสนใจเป็นที่สุด การจัดมิติของรูปให้มีสองแบบคือ 1. รูปและพื้นแบ่งเป็นสองส่วน คือ ส่วนของรูปและส่วนของพื้น 2 รูปและพื้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สองวิธีการนี้จะพัฒนาอีกต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กิติมา อมรทัต (2530). ***ความหมายของศิลปะ*** กรุงเทพฯ : กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ

----------. (2535). ***ประวัติจิตรกรรม*** กรุงเทพฯ : กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ

กำจร สุนพงษ์ศรี (2528). ***ศิลปะสมัยใหม่*** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โกสุม สายใจ (2540). ***สีและการใช้สี*** กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้ง แฮน พับ ลิชชิ่ง

ชะลูด นิ่มเสมอ (2534). ***องค์ประกอบศิลปะ*** กรุงเทพฯ : ไทยพัฒนาพานิช

ชะวัชชัย ภาติณฐุ (2532). ***ศิลปะศิลปินหรือศิลปินศิลปะ*** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

ทวีเกียรติ ไชยยงยศ (2532). ***การเปรียบเทียบผลสำฤทธิ์ในการวาดภาพคนโดยวิธีการสอนแบบในออกนอกกับวิธีการสอนแบบนอกเข้าใน*** กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัย มศว. ประสานมิตร

ทวีเดช จิ๋วบาง (2537). ***ความคิดสร้างสรรค์ศิลปะ*** กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์

ประเสริฐ ศิลรัตนา (2528). ***จิตรกรรม*** กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์

วิรุณ ตั้งเจริญ (2527). ***ศิลปะร่วมสมัย*** กรุงเทพฯ : วิฒวลอาร์ต

----------. (2534). ***ศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทย*** กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์

_____. (2535). ***ทัศนศิลป์สมัยใหม่*** กรุงเทพฯ :ต้นอ้อ

_____. (2535). ***ทฤษฎีสีเพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะ*** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

_____. (2537). ***มนุษย์กับความงาม*** กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์

วิรัตน์ พิชญไพบูลย์ (2524). ***ความเข้าใจในศิลปะ*** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วีรวรรณ มณี (2538). ***จิตรกรยุโรปในศตวรรษที่ 19*** กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช

สมเกียรติ ตั้งนโม (2536). ***ทฤษฎีสี*** กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์

สุชาติ เถาทอง (2532). ***ศิลปะกับมนุษย์*** กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์

_____. (2539). ***หลักการทัศนศิลป์*** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

สุชาติ สุทธิ (2535). ***เรียนรู้การเห็น : พื้นฐานการวิจารณ์ทัศนศิลป์*** กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์

สุวิมล รุ่งเจริญ (2540) ***อารยธรรมสมัยใหม่ – ปัจจุบัน*** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุรพงษ์ บุนนาค (2528). ***ชีวิตศิลปิน*** กรุงเทพฯ :ที.พี.พริ้นท์ จำกัด

สงวน รอดบุญ (2533) : ***ลัทธิสกุลช่างศิลปะตะวันตก*** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

อารี สุทธิพันธุ์ (2528). ***ศิลปะนิยม*** กรุงเทพฯ :กระดาษสา

_____. (2532). ***ทัศนศิลป์และความงาม*** กรุงเทพฯ :ต้นอ้อ

_____. (2532). ***มนุษย์กับจินตนาการ*** กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ

_____. (2528). ***ศิลปะกับมนุษย์*** กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช

_____. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ธวิช วงค์พลาย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้าน กรุงเทพฯ เมษายน 2544

อัศนีย์ ซูอรุณ (2529). 9 ***ศิลปินเอกของโลก*** กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์

_____. (2535). ***ศิลปะสมัยใหม่ยุคบุกเบิก*** กรุงเทพฯ :โอเดียนสโตร์

_____. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ธวิช วงศ์พลาย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปทุมธานี เมษายน 2544

Prather, Marla and Stuckey Charles F. (1994). *Paul Gauguin 1848-1903* Chaina : Leefung - Asco Printers.

Walther, Ingo F. (1993). *Paul Gauguin 184-1903* Colone : Druckhaus Cramer Gmbh.

Howard, Michael (1992) *Paul Gauguin* London : Dorling Kindersley.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายธวิช วงศ์พลาย
วัน เดือน ปีเกิด	26 ตุลาคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ในปัจจุบัน	3/28 ซ. ส เกียรติชัย 1 ถ. ประชาราษฎร์บำเพ็ญ 9 ห้วยขวาง กรุงเทพฯมหานคร 10310

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2524	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนชะอวด อ. ชะอวด จ. นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2529	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2531	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (กศ.บ.) ศิลปศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2545	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม) สาขาทัศนศิลป์ : ศิลปะสมัยใหม่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ